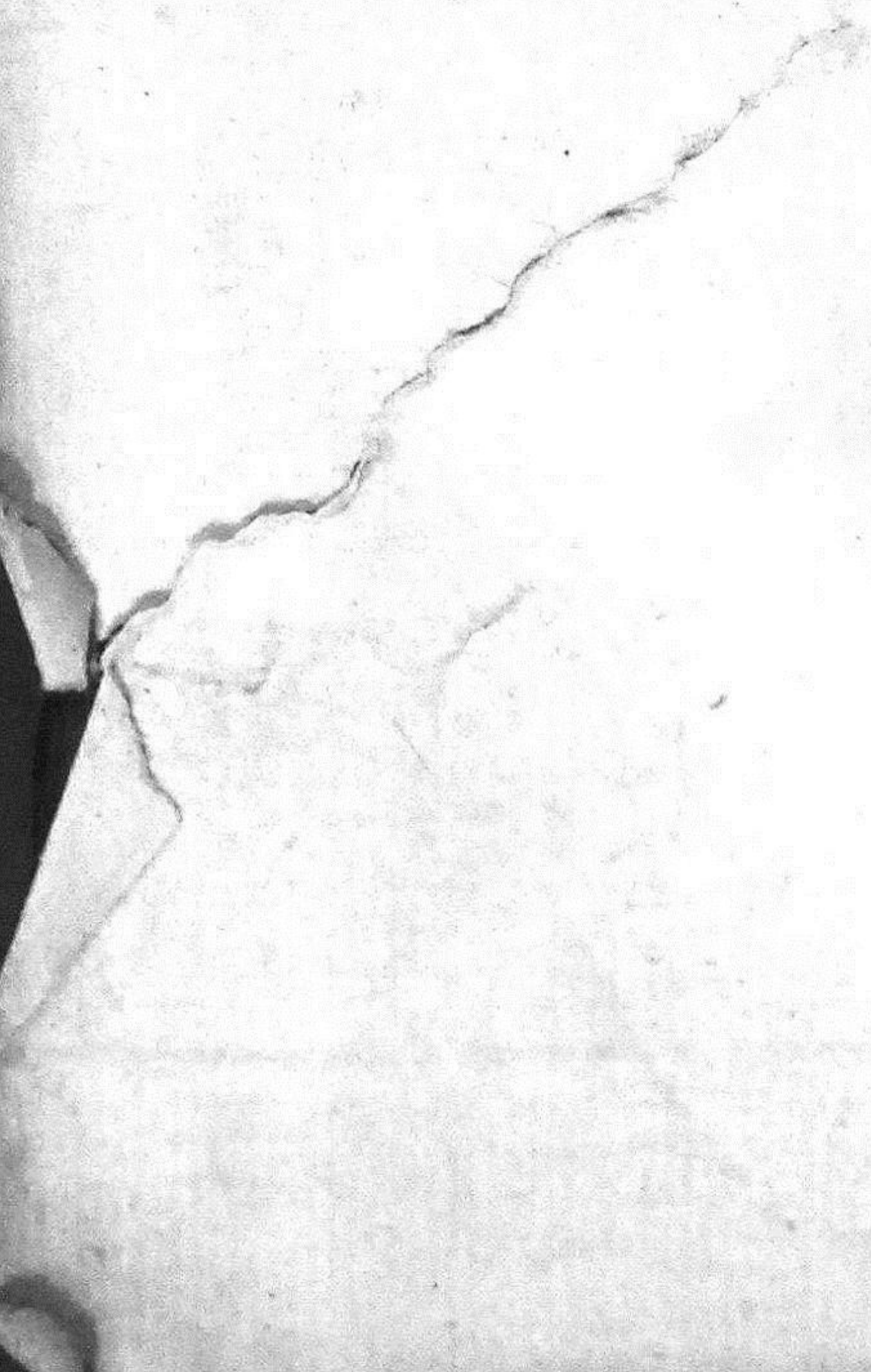

A
TI

CIR

P R A X I S
M E D I C O
B A R B E T T I A N A .

P R A X I S

M E D I C O

D A R B E T T I A N A

P R A X I S

M E D I C O

B A R B E T T I A N A

C U M

Notis & Observationibus
F E D E R I C I D E C K E R S

Medicinæ Doctoris.

N E C N O N

*Capitum ut & rerum, verborumque
Indice locupletissimo.*

Cura, & studio Artis Medicinæ
Doctoris

Æ G I D I J S A L E R N O

*Archiatři Neapolitani, ac ab in-
finitis mendis purgata.*

V E N E T I J S , M D C C X X I I .

Apud Josephum Lovisa in via Mercatoria,
ad S. Juliani sub Signo Venetiarum.

S U P E R I O R U M P E R M I S S U .

P R A X I S

M E D I C O

B A R B I T A N A

C O M

Notes & Observations

F E D E R I C I D E C K E R S

Medicine Doctor

N E C E S S A R Y

Capitulum in 3. partibus, quibusdam

partibus, quibusdam

Com. & fides. Ante Medicinam

Medicinis

A B G I D I I S A L A R I O

Abundantia, quibusdam

Abundantia, quibusdam

1797

Abundantia, quibusdam

Abundantia, quibusdam

Abundantia, quibusdam

A D

LECTOREM

AMICUM.

SI verum est illud, quod semper
fuit non nisi verum. *Usus te*
plura docebit, & illud aliud practica
fit pluris, quam tota theorica Juris,
stat meritò indecisus apud omnes
cordatos amicos me fuisse bonam
provinciam profecutum Barbetia-
nam nempe praxim ab oblivione
revindicando, ut consulto consule-
rem, ne dum laborantibus ægrotis,
& malè habentibus, sed bene ha-
bentibus, & malè laborantibus
Medi-

Medicis, & Chyricis, quando quidem enim, & plerumque infirmus potius habetur malè à malo doctore artis, & praxis, quam malè se habeat à malo furore febris, & morbi, & posset sic utique illi dicere *Medice cura te ipsum* te prius scilicèt ab ignorantia me postea ab invalescentia, unum restat si opus arriserit errores corrige, cæterum valeas, ne incidas in manus Medici, & scito quam malum sit, & amarum incidisse, & quod pejus postmodum se Medicos quælivisse, medicinas habuisse, & sic abijvise; Abeas ergo à Medicis, quos si habeas, time non abeas. Vale.

Monita Correctoris

Veritas non quærit multitudinem, sed prudentiam.

Omibus hoc vitij est nobis, scire omnia velle.

Sed didicisse parum.

Eorum qui vera sciunt pauci sunt

Veritas stultis amara est, & ingrata

Mendacium verò dulce & amabile.

I N D E X

C A P I T U M.

L I B. I.

De Capitis Affectionibus.

CAP. I.	D E Epilepsia.	pag. 1
II.	De Apoplexia.	15
III.	De Paralyfi, Caro, Comate Vigili, & somnolento, Cata- lepsi, Incubo, Lethargo, Episthotono, Empresthoto- no, Tetano, &c.	26
IV.	De Catarrhis, eosque comi- tante varios capitis, & par- tium totius corporis dolo- re.	32

L I B. II.

De Affectibus Colli.

CAP. I.	De Angina.	38
II.	De Scrophulis.	48
III.	De Aneurismate.	54

LIB. III.

De Affectibus Thoracis.

CAP. I. De Pleuritide.	57
II. De Phthisi.	69
III. De Febris,	84

LIB. IV.

De Affectibus infimi ventris.

CAP. I. De nimia Ciborum Appetentia.	99
II. De Vomitu.	104
III. De Scorbuto.	118
IV. De Hydrope.	136
V. De Dysenteria.	151
VI. De fluxu Hepatico.	162
VII. De Ile.	164
VIII. De dolore Nephritico.	174
IX. De Uteri suffocatione.	189
X. De Hernia Uterina.	194
XI. De mensium suppressione.	195
XII. De Partu difficili.	207
XIII. De Mensium nimio fluxu.	211
XIV.	

P R A X E O S

BARBETTIANÆ.

LIB. I.

De Capitis Affectionibus.

CAP. I.

De Epilepsia.

I. **D**efinitio. Epilepsia est Convulsio, vel motus partium corporis plerumque præternaturalis (a) cum mentis, & sensuum pro tempore plerumque læsione.

II. *Pars effecta* primaria est Cerebrum, & consequenter nervi, nullatenus verò membrana.

III. *Differentia*. Idiopathica est, vel sympathetica, Fortis, vel levis. Periodica, vel inordinata. Hereditaria, vel proprio vitio, & diæta acquisita.

IV. *Causa proxima* est Lympha in cerebro vitiata, & acredine sua (b) nervos vellicans.

A

Re-

a Convulsivus nempe, imò in epilepsia sæpius motus convulsivos, quam quidem ipsam convolutionem observarunt practici.

b Et quidem acido austeram, non tantum nervos vellicans, ast quoque sua austeritate nervos quasi constringens, liberumque sic spirituum animalium in nervos influxum impediens, efficit motus

Remota in glandulis lacteis, corde, utero, aliisque partibus (c) sunt quærendæ. Quicquid enim, sive bilis, sive pituita, sive succus pancreaticus, vel semen; sanguisve menstruus, Lympham reddere potens acriorem

Epi-

zus convulsivos, convulsionesve: esse acredinem acido austeram satis superque patet ex effectis, & curatione.

C Et pollice manus sinistra aliquandò quid acre moveri (sentiente agro) versus cor, cerebrumque observavimus; quo etiam ligato paroxysmum retardarunt nonnunquam, imò non semel ab eodem ager liberatus; tales, & similes historias varii observarunt, videbis apud Galenum lib. 3. de Locis affectis, cap. 5. ut & Joannem Schenkiū lib. 1. de Epilepsia observ. 185. & seqq. p. m. 162. & seqq.

Diversarum causarum signa sequentia sunt: si ex cerebri idiorradia semper adest gravitas, & atro dolor capitis, item sensuum debilitas, stupor, facie pallor, & insomnia turbulenta: si verò ex epidradia ventriculi, aut ipsius orificii superioris, ut in præcordiis & circa orificium ventriculi, dolorem, corrosionem, vel distensionem sentiunt, præsertim jejuni, & difficillimè in ediam tolerare possunt: Paroxysmus semper antecedit nausea, dolor & palpitatio cordis, animique deliquium: solvitur autem paroxysmus cum vomitu biliosorum, aut pituitosorum, acidorumve humorum; cujus historiam recitat Galenus lib. 5. de Locis affectis: si ex utero, circa lumbos, & pubem dolores antecedunt, & simul capitis acerbos cruciatus percipiunt famina: si ab extremis partibus ex iisdem frigidam quandam auram ad cerebrum

(d), Epilepsiam facile causat, cerebro male se habente. Vapores non admitto,

V. *Signa Diagnostica*. Caput dolens est, grave, vertiginosum. Pallet facies, extrema frigent, tremuntque. Linguae motus inordinatus. Meticulosus æger atque tristis (e). Subitò interdum corruit. Nunc quædam, nunc multæ convelluntur corporis paries. Hic manus habet clausas, ille in gyrum agitur; hic cursitat, ille sedet. Plerique actorum sunt ignari; quidam sensibus utuntur tam externis, quam internis, hocque rarò, nec satis, puto, aptè. Quidam vociferantur; aliis supervenit dentium stridor, stertor, oris; urinæ, fœcum, seminis in voluntaria excretio.

VI. *Prognostica*. Idiopathica curatu difficilissima; sympathetica sæpè in infantibus facile

A 3

cura-

brum elevari sentiunt: cujus impetus, arctiori vinculo parti affecta intesto, facile aliquando intercipi potest, ut videre est in observatione nostra circa hunc paragraphum; adeò ut vel nullam, vel saltem mitiorem abserat Epilepsiam.

d. Scilicet acido austera.

e. Sunt praeludia necnon instantis epilepsia signa diagnostica. Rectè Hippocrates lib. 6. de Morbis popularibus circa finem: melancholici etiam epilepsia corripì plerumque solent, & vicissim epileptici fieri solent melancholici; imò semper ferè sunt melancholici; acida, austeraque, acria quam maxime in epilepsia, affectibusque omnibus melancholicis nocent; acetum, acidoque omnia acria esse melancholia pabulum magnus ille Seneca, ut & Galenus existimant.

curatur; hæreditaria nunquam (f).

VII. *Indicationes*. Caput expurgandum, roborandum. Lympha temperanda (g; : causæ remotæ tollendæ.

VIII. *Curatio*. In *Paroxysmo* profunt frictions, ligaturæ membrorum, punctiones, clamores, vellicationes, cucurbitulu clysmata, suppositoria; oris apertio, partium externarum in rectum extensio (h); illinitiones temporum, carporum, naris, cranii circa suturas, præcipuè coronalem, suffitus. Narcoticorum usos utilis est, & noxius, benè distinguere experti est, & Doctoris (i).

De

f Hippocrates sequentia habet prognostica. A comitiali morbo juvenes mutatione potissimum ætatis, & regionum, & victuum liberationem accipiunt. Aphor. 45. sect. 2. & sect. 5. aph. 7. Epilepsia, quibus ante pubertatem contingit, mutationem recipit: quibus post vicesimum verò quintum annum eos ferè comitatur ad mortem usque. Videatur quoque Doctissimus C. Celsus lib. 3. cap. 23. p. m. 172. quo autem anni tempore, & constitutione epilepsia oriuntur; videbis apud Hippocratem sect. 3. aphor. 16. 20. & 22. ut & C. Celsum lib. 6. cap. 1. p. m. 43 45. & 48. & cap. 8. p. 68. & 73.

g Non tantù lympha temperanda, verùm etiam omnes humores.

h Pedetentim, non verò vi, nam ossa indè luxata, imò aliquandò fracta Practici observarunt.

i Narcotica relinquenda in paroxysmo, ast extra paroxysmum multùm prodest moderatus, specificis mixtus, illorum usus.

De Venæsectiones idem dico (l).

Extra Paroxysmum temperamentorum, causæ proximæ, & remotarum summa est habenda ratio. Inspice oculos; faciem, linguam; explora pulsum, tange ventriculum, & Hypochondria, utpote in quibus sympathicæ Epilepsiæ causa plerumque hæret; considerentur Lymphæ gratia partes externæ, pedes volo, atque manus. Præparantur hi-
 ice consideratis humores, vel primò, vel educantur statim pro re nata. Corroborentur partes præparantibus una eademque fidelia; Cùmque malum Chronicum sit, tam præparantia, quam purgantia sæpius reiteranda. Venæsectio rarò usu venit; Vomitoria interdum, sed præscripta cautè (m)

Medicamenta Antepileptica.

Radices Acori veri, Angelicæ, Aristolochiæ, Arthemisiæ (n), Cardanæ, Bryoniæ,

A 3

Den-

l In paroxysmo levem venæ sectionem aliquando profuisse, ad conciliandum nempe sanguinis (ab acido austero coagulati quasi) motum; aliàs semper ferè & in ipso, ut & extra paroxysmum, venæ sectionem institutam adeò nocuisse, ut graviores in dies post venam sectam paroxysmi sederentur, observavimus, & aobiscum varii Practici.

m Si epilepsia ex sympathia ventriculi pituitosorum, viscidorum, acidorumve humorum saburra referti, oriatur, prosunt vomitoria; sed, quod notandum, semper specifica antepileptica esse admiscenda, præcessis nempe præparantibus, incidentibus, acrimoniamque humorum temperantibus.

n Quidam multa perhibent de carbonibus pridie

D. Joa-

Dentariæ, eryngii, fraxinellæ, hyperici,
 (•) pœoniæ, scyllæ, tormentillæ, valeriana
 sylv. vincetoxici. Anagallis, betonica,
 ruta sylvestris, polium, verbena, pœonia,
 Flores liliorum convallium, pœoniæ, stœ-
 chados, tiliæ. Semina aquilegiæ atriplicis,
 pœoniæ, sese leos, cardamomum, cerasa
 nigra. Ligna buxi, tiliæ, quercus. Succu-
 num, agaricus castoreum. Coagulum lepo-
 ris, cor ciconiæ, hirundinis, leporis, vul-
 pis, vulturis. Cornu alcis, bovis, cervi,
 hirci, monocerontis. Cranium asini, hu-
 manum, cuculus ustus. Fel agni, catuli ni-
 gri, ursi, vulturis. Fimus vaccæ nigræ,
 hepar asini, capri, ramarum viridium, tur-
 di, ursi. Hirundo. Lac asininum, capri-
 num, equinum. Pulli hirundinis. Lien equi
 Lumbrici terrestres. Mustelæ piscis caro,
 sanguinis & spina: ossa lacertæ viridinis,
 Offi-

*D. Joannis Baptista sub radicibus arthemisia evul-
 sis, sed hallucinantur Authores: non enim sunt
 carbones, sed radices arthemisia antiqua annosa
 emortua, multo sale volatili constantes; & semper
 fere sub arthemisia reperiuntur, adeo ut tantum
 superstitio quadam sit, quod radices illa annosa
 emortua pridie D. Joannis Baptista circa duodeci-
 mam nocturnam evelli debeant, dosis illorum est
 ad drachm. ʒ. cum aqua appropriata exhibitam.
 Vide Joelem proxeos p. m. 85. ubi agitur de epilepsi,
 aut & Schoderum pharm. lib. 4. p. m. 2. &c.*

*O In primis hyperici flores, eorumque tinctura.
 de qua videatur Zuvelerus in mantissa hermetica
 p. m. 765. quam specificè in tremore manuum &
 aliarumque corporis partium prodesse observavimus.*

Officulum cranii triangulare, seu cruciforme lucii piscis. Pica. Penna pavonis usta, pulli corvorum combusti. Sanguis catti maris; menstruum juvenularum; humanus calide assumptus; testudinis, marinæ. Stercus ciconiæ, coturnicis, pavonis, talpæ cor, & hepar, testiculi equi, galli. Turtur fœmina. Vesica apri. Ungula alcis, asini. Unicornu. Margaritæ (p). Hydromel, Aqua, Spiritus, Vinum, Elixir, Syrupus Antidotus Cephalica Quercetani. Aqua Anhaltina: Hartmanni, Langii, Mynsichtii, Hirundinum, usitata & Kobrentheri, picarum, ex fœcibus humanis Mathioli, theriacalis. Spiritus Ant' epilepticus, Basilii, Paracelsi, Hartmanni: Cerebri humani, C. Cervi. Vitrioli viridis, volatilis, Tartari vitriolati, Salis Dulcis (q) Tinctura Solis Glauberi, Lunæ, Antimonij. Essentia, & Tinctura Castorei, Elixir Crolij, Cratonis, Mynsichtij; Syrupus pœonidæ, stœchados,

A 4

cin-

p Item cerialia preparata, ut & eorundem magisteria, quatenus acidum alterant.

q Ut & nitri dulcis; ast omnibus ferè antecel-
lunt salis armoniaci flores albi, rubri, flavi, vel
eiusdem salis spiritus, qui non tantum pituitam
incidit, verum etiam acido austerum corrigit, est-
que valde volatilis, ac penetrantissimus; quo ipsi
melancholici redduntur hilares: quod quidem cen-
ties observavimus; atqui non tantum puerorum,
ast quoque adultorum epilepsias varias hujus benefi-
cio, iusto vehiculo misti, annuente Divino Numi-
ne, curavimus; ut patebit ex observationibus se-
quentis.

cinnamomi. Ol. camphoræ, castorei, cranij humani, heracleotici ligni; majoranæ, rorismarini, citri, rutæ lavendulæ, succini, unguis alcis, zedoariæ, tigni rhodii. Conserva flor. Anthos, lil. convall. flor. Aurantiorum, pœoniæ. Electuar. Herc. Saxonæ, Montagnanæ, Theriaca Smaragdornm. Extractum Deodati, ceraforum, vitrioli narcotici, Lapdanum Antep. Hartmanni. Bassanus ruta succinini, Antapoplecticus. Pulvis secundinæ, marchionis; species dialunæ (r), bezoardicum minerale, lunare, falia ferè omnia tam fixa, quam volatilia. Tabulæ Hartmanni, Langij Pil. Antep. Plateri Sapo Hispanicus (f), &c.

Formula Medicamentorum Purgantium.

℞. Elect. è succr rosar. unc. i.

Pulveris Jalappæ drach. i.

Spir. salis rectificat. (r) scrup. i. Ol.

r Mynsichtij nempè, in armamentaria suo Medico Chymico p. m. 100.

f Specificè hoc in affectu prodest cinnabaris nativus, & antimonij, prior à Cratone vocatur magnes: epilepsia, atqui ex ea talem parat pulverem.

℞. Cinnabar: nativ. pellucid. limata in tenuissimum pulverem trita unc. f.

Coral. rub. &

Margarit. prepar. ana scrup. ij.

Crocioriental. scr. j.

Fol: aurinum. xv.

Terantur omnia subtilissimè super lapidem; dos. à gr. vj. ad scrup. j. in vehiculo convenienti, prestat tamen cinnabaris antimonii.

x Facius spiritus salis armoniaci, aliusve salis vola-

Ol. rorismarin. gut. viii.

MS. F. Conditum molle, de quo sumat æger nucis moschatæ magnitudinem, ter, quaterve in hebdomada.

Vel

℞. Extract. rhei.

Aloes lucid.

Resinæ Jalapp. an. gr. vi.

Sal. succin. (u) gr. iii.

Ol. lavend. gr. ii.

MS. F. Pil. Num. iv. deaurentur pro una dosi.

Vel

℞. Crem. Tart.

Oc. Cancr. præparat.

Sal. Succin.

Diagrid. an. gr. vi.

MS. F. Pulvis in Vino, vel cerevisia, saccharatis assumendus.

Formula Medicamentorum Præparantium.

℞. Liquos. Tartar. unc. f.

Sal. Ammoniac.

Succin. an. scrup. f.

MS. sumat in Vino 10. pluresve guttas; quater de die.

Vel

Sal. prunell. Ammon. an. dracb. f.

Oc. cancr. crud. contus. scrup. ii.

Rasur. cranii huma. scrup. iv.

MS. F. Pulvis, dividendus in 6. partes æq.

A 5

sumat

volatilis oleosi; vel ex hisce duobus mistis, & binis, ternisve cohobationibus junctis destillatis spiritus, scrup. j.

u Per sal succini Authorem intelligere sal volatile succini puto.

sumat eorum bis de die, hunc jejuno stomacho, illum vesperi ante coenam.

Vel

R. Sal. succin. volat.

Corn. cerv. an. scrup. i.

Castor. drach. ii.

Infundantur horis 24. in f. d. Spir. Vin. rectif. & Trincturæ extractæ Adde.

Aq. prophylacticæ.

Julap. rosac. an. unc. i. f.

Syr. cinnamom. unc. f.

MS. bibat ter, quaterve de die cochlear unum atque alterum.

IX. *Observationes*. 1. Nicolaus Hazard. 26. annorum juvenis, Cerebro humidiori, cæterò Plethoricus, ter, sæpè quinquies de die, idque singulis septimanis. Paroxysmos patiebatur fortissimos, interdum hora integra, interdum per bihorium, cum spumæ oris, clamore, sensuumque, omnium læsione, subsequente diuturno, & profundo sopore. Præter Venæsectionem, peculiare ob rationes, non Epilepsiam, institutam, nullo alio usus sum medicamento, quàm Conditio supra scripto purgante, sed nonnisi septimo mense curatus est. Observabat autem exactissimè diætam. Decimo nunc anno à morbo liberatus vivit hilariter Amstelodami, vultuque sereno, obviam mihi factus me salutat.

2. Filia Simonis Gomes de Pasannos circiter viginti nata, integrum per annum laboraverat motibus Epilepticis, non quidem vehementibus, sed à septimâ matutina in ho-

nam nonam vespertinam durantibus, cum spuma oris, sine loquela, sensuumque manifesto usu. Menstrua nihilominus justo tempore, & modo fluebant, noctuque comedebat, loquebatur, bibebatque, sed parce. Præscripsi ipsi hæc pilulas unica pro vice.

℞. Castor. Sal. Artemis. an. gr. iv.

Resinæ Jalap. gr. vi.

Aloes succotrin. gr. ix.

Ol. Majoran. gr. ii.

MS. F. Pil. Num. v. deaurentur.

Pro voto illis purgata, usa est bis, quotidie haustulo sequenti.

℞. Saponis Hispanic. albis. drach. f.

Coq. ex lacte Vaccino, & Colat. unc. iii.
dentur usui.

Miratu dignum erat, hoc remedio assumpto, Paroxysmum in dies gradatim, deque hora in horam ita fuisse imminutum, ut trigesimo die plenissimè curata exiverit, manseritque restituta. Venæsectionem Phlegmaticæ nullatenus institui (x).

A 6

CAP.

x Vir 45. circiter annorum, melancholicus ferè continuò, inprimis verò circa paroxysmum; singulis septimanis circa plenilunium vertiginem solummodò sentiens, præcidebat, tumque convulsione, motibusque convulsivis quàm maximis afficiebatur, hocque per triump̄rater propter horarum spatium, biduo tunc, triduove sequenti ager ætortum, præterquam solius vertiginis, inscius; plurimas tum sequentes noctes insomnes ducens cum insomniis subinde horrendis, semper quasi ex terrore cum totius corporis concussione expergefactus; memo-

memoria existente laesa, manibusque maxime tremulis, decumbebat.

Sapiùs in hoc agro à Medico quodam vena sectio fuit instituta jam ad sublationem paroxysmi, jam verò ad morbi ipsius curationem, sed tamen absque ullo successu; uxor agrotantis pro sublatione paroxysmi mastecatos, aut contusos in os mariti inspuebat chariophyllos, quo paroxysmus superabatur, quò ipsa vena sectione nec superari, nec tolli poterat.

Ad curam vocatus, sequentia praecripsi (omnibus acidis, austeris, crudisque, &c. interdictis) primò

Rx. Aq. Beton.

Flor. tilia ana unc. ij.

Fœnic.

Vit. Marhiol.

Antiepileptic.

Langii ana unc. i.

Spirit. salis an. moniac. drach. s.

Tinctur. castor. gutt. x.

Flor. hyperic. drach. i.

Laud. opiat. gr. iv.

Ol. succin. gutt. v.

Syr. stucad. unc. i.

M.

Cujus singulis diebus quater ad minimum cochlear unum, atque alterum assumebat. Secundò singulis septimanis semel, quinque pro dosi assumebat de sequentibus pilulis, undè ter, quaterve deiecit.

Rx. Gum. ammoniac.

Aqu. rosar. solut. drachm. s.

Myrrh. elect.

Resin.

Resin. jalap.

Scammon.

Vitrioli martis ad albedinem calcinat.
ana. scrup. i.

Croci scrup. s.

Ol. succin. gutt. viij.

M. F. Pilul. num. xi.

Deauranda, pulvereve cinnamomi, &c. inspergenda. Tertio, sequens pulveris dosin singulis vespertinis cum vino Hispanico assumpsit.

℞. Coral. rub. prepar. drachm. i.

Cret. alb. scrup. i.

Sacch. cand. drach. iij.

M. F. Pulvis in 6. doses dividendus.

Nota. Vesperis hoc pulvere assumpto, matre bis, ferve alvum deposuit.

In dictorum medicamentorum usurpatione continuavimus per duas circiter septimanas; tuncque Quarto prescripsi sequens vinum medicatum.

℞. Rad. enul. campan.

Calam. aromatic.

Valerian. sylvest. ana drach. ij.

Visc. quercin. unc. i.

Fol. salv.

Hyssop. an. M. i.

Flor. stæchad.

Hyperic. an. p. ij.

Sem. pæon.

Fœnic. dulc. an. drach. ij.

Cinnam. acut. drach. iij.

Nuc. mosch. j.

Cort. arant. drach. ij.

Concisa, & contusa crasso modo insuantur sacculo, cantaroque lapideo indantur, affundan-

tur que vim Hispanici (non Gallici, nec Rhenani, quia acidum nimis augent) pint. iii. post. iustam, digestionem, ter de die unc. iii. pro dosi assumpsit (instillatis semper gutt. xii. spiritus salis armoniaci unicuique dosi) ac continuavimus ad finem curationis, usque in usurpatione dicti vini medicati; reperitis subinde pilulis supra prescriptis, ut & circa plenilunium, & novilunium mistura primò prescripta. Quintò, sequentis pulveris dosin pridie, postridieque novilunii, & plenilunii, ipsoque plenilunio, ac novilunio cum vino medicato vespere assumpsit.

R. Cinnabar. antimon. gr. xii.

Ungul. alcis. scrup. i.

Magist. coral.

Perlár. ana gr. xviii.

M. F. Fulvis tenuissimus pro tribus, dosibus.

Hisce, annuente Deo optimo Maximo, melancholia ferè tota sublata fuit; memoria innegra redita; cessavitque manuum tremor, nec ager à paroxysmo amplius infestatur.

Hac methode (paucis mutatis, quibusdam tantum additis, antehystericis) duas adhuc puellas, unam melancholicam admodum, 22. annum agentem; singulis biduis, triduisve invadente paroxismo summa cum vehementia, manuumque clausura, moribusque convulsivis, & suffocatione hypochondriaca affectam. Alteram 19. aetatis anno pituitosam, suppressione mensium simul laborantem, singulis propemodum noctibus epilepticis moribus afflictam, Benedicente Jehovah, curavimus, ut & Juvenem 25. annos natum admodum vertiginosam (singulis septimanis paroxysmo epileptico convulsivo redeunte) in integrum restit-

imus.

mus. Infantes varios moribus convulsivis epilepticis (Belgis stuyphens) afflictos; sequenti mixtura cochleatim usurpata sanavimus.

Rx. Agflor. tilia.

Fenic. ana unc. i.

Syr. stachad.

Diacod. ana unc. s.

Spir. sal. armon. scrup. s.

M.

Postea alvus solvatur sola manna calabrina: nam alvo astricta laborantes, facile epilepsia, moribusve epilepticis corripiuntur, ut testatur Hippocrates, & apud Cl. Riverium in observationibus Pet. Pachequus, p. m. 305.

C A P. I I.

De Apoplexia.

I. **A** *Poplexia* est mentis consternatio cum sensuum externorum, & motus abolitione.

II. *Pars affecta* est Cerebrum cum suis nervis.

III. *Differentia*. Idiopatica est, vel sympathetica; fortis, vel levis; vera, vel otha.

IV. *Causa* est Lympha crassior magna ex parte nervos obstruens. (a)

V. Si-

a Non tantum lympa crassior, verum etiam pituita viscida, necnon sanguis, ut Platerus asserit p. m. 22. omnisque materia viscida in cerebro contenta; necnon a delapsu ex sublimi, vel concusse-

V. *Signa Diagnostica.* (b) Homo, antè scilicet sanus, plerumque subitò interdum sensim concidit, cum sensus, motus, & vocis ablatione, nunc imminuta, nunc totali, (c) sola respiratione, eaque difficili, remanente. Dormit profundè, imò stertit. Membra laxa elevata concidunt suo pondere instar mortuorum. Oculi suspensi sunt, vel clausi: pulsus interim fortis est, & plenus; quod multos in Prognostico, imò ante hac me ipsum decepit. Resolvitur ani, & vesicæ Spincter.

VI. Pro-

cussione, vel colapho (ut observavit C. Fabr. Hildanum observat. x. Centur. vi. p. m. 507.) vel mœrore, & animi Consternatione subita, ut idem probat p. 508. vel ex consueta hemorragia narium suppressione, ut memoratus expertus refert observ. xi. Centur. iii. p. 192. & 193. vel sanguine extravasato, ex vulnere imprimis ipsius cerebri; Plures qui vult causas, adeat Doctissimum Platerum praxeos p. m. 22. 23. &c.

b Signa imminentis sunt aliquandò nulla; sed bisce in Regionibus sæpè lethargus præcessit, aut vertigo quare apoplexia prodromi dicuntur; scotomia, incubus, tremor totius corporis, stridor dentium in somno, gravedo capitis: & quod notandum, semper ferè inter nicotiana usum corripuntur, quod his, terve cum authore observavimus.

c Sic distinguitur à caro: nam carò affecti sentiunt, nec tam subitaneus quoque morbi insultus: à lethargo, quia est sine febre, & excitatione: à suffocatione hypochondriaca, vulgò uterina dicta, & lyoncope, quia observatur cum membro-

VI. *Prognostica*. Apoplexia malum curatum est difficile, sed facilius curatum alterantibus, quam purgantibus, vel venæsectione. (d) Si à difficili respiratione sudor superveniat, præsertim frigidus, lethale. Febris acuta melior lenta, vel mediocri. Solvitur sæpè, motu sc. Critico, in Paralyfin: interdum per salivationem, Lympha nempe crassiore sic purgata, excretaque vi naturæ. (e)

VII. *Indicationes*. Lympha qualitate peccans temperanda, & crassiciem propter incidenda; quantitate noxia evacuanda (f), sic majori copia spiritus animales generabuntur; faciliùsque in partes sensibilibus, motuique dicatas fluent.

VIII. *Curatio* (g). Membra, redes puta, atque

rum laxitate pulsus plenitudine, & facie colorem retinente, & absque sudore frigido, qui in syncope semper frigidus, & viscidus observatur.

d Non instituitur curandi ipsam apoplexiam, sed sanguini immoto, & stagnanti (ut sic liquor) motum conciliandi gratia.

e Per excitatam salivationem ipsam apoplexiam, ast levem, curatam vidimus, nulla remanente paralyfi, ast pro tempore tantum partium quispiam stupor, ut ex observationibus statim dandis patebit. vid. Hippocratem aphor. 51. & 57. sect. vi. ut C. Celsum p. m. 76.

f In primis respiciendum ad causas §. 4. datas, quibus consideratis; & cognitis, faciliùs cura institui potest.

g Cum prognostico instituenda, explorata primum vita, vel per candulam accensam fenestris clau-

atque manus, ob Lympham ad Cor fluentem fricentur moderatè. Tempora oleis destillatis inungantur, ut & cucha, medullaque spinalis (h). Cucurbitulas non nisi rarissimè probo, ut nec venæsectionem (i). Glysteres, Epicarpia, supplantalia, suppositoria (l) concedo, licèt non nisi per accidens juvare possint, Purgantia verò summè necessaria abundantibus, turgentibusque humoribus; ut & alt-

clausis, (si ex pulsu dignosci nequeat) naribus ad motam, vel per plumam, speculumve ori appositum, an scilicet moveatur, vel maculetur; hisce probatis, licèt nullum viæ inditium appareat, ante triduum tamen non sepeliendi, quia ante illud tempus revixisse observati sunt.

h Ut specificum sequens commendamus linimentum.

R. Ol. succin.

Spic.

Castor. ana. scrup. ii.

Flor. Hyperic.

Succ. ruta express. ana. drach. iii.

M.

Quo non tantum in apoplexia, verum etiam in epilepsia, lethargo, &c. cum successu fuimus usi. Videantur, quæ diximus circa §. iv. de venæsectione p. 20.

I De clysteribus, & suppositoriis hæc nota, quod in apoplexia duplò ferè acrioris esse debeant, quam quidem in aliis non soporiferis morbis; juvare possunt, quia excitant; & pituitosos eliciunt humores stagnantes, à quibus sæpè apoplexia ortum ducit: ut §. iv. probavimus.

alterantia peccantibus iisdem qualitate (m).
Somnus arcendus, ideoque narcotica omnia
noxia (n).

Medicamenta Ant' Apoplectica.

Rad. Angelicæ, Imperatoriæ (o), Ireos
nostrat. & Florent. Galangæ, Pyrethri La-
vendula, rosmarinus, hyssopus. Iva Arche-
tica, ruta, spica, salvia, origanum, majo-
rana, diureticaque, & cephalica dicta om-
nia. Flores liliorum, lavendulæ, arantio-
rum, spicæ stœchados. Baccæ juniperi. Gra-
na kermes. Cubebæ, cardamomum. Semi-
na carvi, sinapios. Nux moschata, Caryo-
phillum, cinamomum, zinziber, piper.
Balsamum Peruvianum, zibethum, mos-
chus, castoreum, Opobalsamum. Aqua lil.
convall. juniperi petroselin. salviæ, Apople-
ctica Anhaltina, Crolij, Mynsichtii, Rive-
rii,

m Hoc in casu observandum, purgantia in du-
plici dosi, specificisque ant'apoplecticis mista esse exhibenda, ut ita una, eademque fidelia humor. s.
qualitate, quantitateque peccantes expelli queant.

n Quidam vomitoria maximè laudant, & in-
primis ex antimonio, ut croco metallorum, & in-
de paratam aquam benedictam, vitrum antimo-
nii, &c. item ex antimonii butyro mercurium vi-
ta, de vomitoriis bellè discurret Riverius praxeos
lib. 1. cap. 2. p. m. 23. & 24. Attamen rectè VV.
Hoeserus in suo Hercule medico; cave à vomito-
riis, nisi ager statim a cibo fuerit apoplecticus fa-
ctus, & eodem tempore medicus accersitus sit.

o Ex quibus radicibus apophlematismum para-
tum expertus commendo, ut videre est in observa-
tionibus secururis.

rii, Quercetani. Spir. ceraforum nigrorum, formicarum, cranii humani, sanguinis hum. lilior. convallium (p). Essentia ambræ, castorei, succini. Elixir. Poëniæ Mynsichtii. Syr. florum Anthos, Ol. succini, lavendulæ, salviæ, spicæ, caryophyllorum, ligni heracleotici. Conserva arantiorum, anthos, menthæ. Confectio Anacardina. Balsamum Apoplecticum, cephalicaque omnia. Magisterium cranii humani, succini: sal Apoplecticum Mynsichtii, ejusdemque Rotulæ smaragdinae, &c. Elix. Vitæ nostr. descriptionis.

Medicamentorum Preparantium Formula.

℞ Aq. Antiparalyt.

Prophylactic. an. unc. i. f.

Betonic. unc. ii. f.

Syr. de stœchad. drach. x.

M. bibat cochleatim.

Vel

℞. Elix. vitæ nostr. description. dr. z.

Bibat in Vino, cerenvisiave quater de die guttas 6. vel. 8.

Vel

℞. Sal. Cranii human. scrup. i.

Detur in Vino, de die,

Spi-

p Inprimos Spiritus salis ammoniaci, salisve tartari volatilis factidus; diaphoreticumve in persecutis, seu mistura simplex, ex spiritus theriacaliscamphoram part. v.

Tartari rectificati part. iv.

Vitrioli rectificati part. i.

Invicem mistis, & in digestionem per aliquot septimanas relictis.

Spiritus salis dulcis ritè præparatus magnæ
est efficacix, continuo in Vino, potuve
assueto ad guttas x. vel xv. assumptus (q).

Medicamentorum purgantium Formula.

℞. Resinæ Agarici.

Extract. catholic. an. gr. vii.

Sal. Tart. vitriolat. g. iii.

Ol. rorismarini (r) Sutt. ii.

MS. F. P. Pil. Num. iv. deaurent.

Vel

℞. Rad. Ireos nostrat.

Fol. sen. mund. an. drach. ii.

Agaric. leviss. drach. f.

Sem. pœon. scrup. i. Coq. ex aq. beto-
nic. in Colat. unc. ii. f. dissolve.

El. diacartham. drach. ii. f.

Ol. rorismarin. g. i. (S)

℞. Sal. Tart. vitriolat. gr. vi.

Scordii scrup. i.

Resi-

q Videlicet ad præservationem, & quidem ad
drachm. f. in potu, vinove salviato, serpiliato,
cephalicove medicato alio. Ego verò spiritum salis
armoniaci cum aqua ex serpilli, & lavendula co-
maribus destillata assumptum præferrem.

r Omnibus purgantibus in affectibus soporiferis,
ut apoplexia, lethargo, &c. addatur castoreum in
substantia ad scrup. i. imò ad scrup. ii. cum scrup.
i. scammonii exhibet Trallianus, ut testatur Rive-
rius loco citato p. 23.

f Foliùs adderem oleum succini destillatum, vel
sal ejusdem volatile, nam ab omnibus tanquam
experta commendantur: quòd quoque hac efficere
possint in apoplexia, epilepsia, lethargo, &c. ex-
perts restantur Præctici.

Resinæ agaric. gr. viii. (r)

Sacchar. perlat. drach. f.

MS. F. Pulvis tenuis in Vino Gallico,
vel Rhenano affirmendus.

IX. *Observationes* 1. Johannes Abeels Vir quadraginta plus annorum, plethoricus, obesus, sed robustus, hora decima nocturna, mediocriter cænatus, inter nicotianæ usum subito in Apoplexiam cadens, dormiebat altum. Consilio mei magis vicini Medici vena ipsi secta erat, antequam ipsi potuerim adesse. Præscripsi externa medicamenta, & interna, sed hora prima ejusdem noctis cessit fatis.

2. Michael Calvo Hispanus sexagenarius, phlegmaticus, magnæ notæ vir, instituta bis consilio Medici Hebræi venæsectione, brevi post lumine cassus est.

3. Anus sexaginta quinque annos nata, fit post vertiginem Apoplectica. Volebant adstantes, ut ipsi statim ab experto Chirurgo Augusto Meyero, secaretur vena, quam vocatus ego, ut ille, improbavimus. Usa est mistura, & purgantibus superscriptis, iisque paucos intra dies convaluit. (u)

t *Experientia certior redditus omnibus resinam colocynthidis, ut & extractum ellebori nigri cum castoreo pulverisato mistum, in aqua salvia, vel lavendula, vel rosmarini, aliave cephalica dissolutum commendo: purgat enim quàm optimè, maximèque excitat incidit, atque ex intimis, absconditisque corporis penetralibus pituitam elicit, pro stimulo additur tartarus vitriolatus, maxima incidendi vi præditus.*

u *Mulier quædam 52. annos circiter nata, ex animi*

animi maiore gravi, manè surgens, maximo cum clamore subito corruit, cum ani, & vesica sphincteris resolutione, stertore, pulsu pleno, attamen aliquousquè celeriori, oculis torvis immotis adstantes aspiciens, cum omnium partium motus ablatione, non autem sensus, nam puncta membra parum retraherat; ore ligno aperto primò sequentis mistura ori infundi iussimus cochlear unum, vel altatum.

℞. Aq. salv.

Lavendul.

Antiepileptic. ana unc. i.

Tinctus. castor. drach. f.

Spir. sal. armoniac. scrup. i.

Ol. succin. gutt. viii.

Syr. stachad. unc. i.

M.

Nucham, & tempora, & nares inungi curavimus linimento §. viii, p. 22. commendato. 2.
Hoc enema, ut quam citissimè coquatur, & iniiciatur, prescriptum fuit.

℞. Herb. rut.

Cantaur. min.

Origan.

Salv. ana. M. i.

Rad. aristo loch. rot.

Elleb. nigr. ana drachm. iiii.

Cyclam drach. ii.

Sem. cartham.

Agaric.

) in

petia ligat. ana. drachm. ii.

Pulp. colocynth. drachm. f.

Coq. s. a. in s. q. aq. communis, Colatur.

℞. Unc. vii. in quibus dissolv.

Elect.

Elect. hier. pior. cum agar. unc. i.

Sal. rut. drachm. i.

Castor. scrup. i.

Mellis anthos unc. i.

M. F. Enema.

*Quidam in petia croc. metallor. scrup. i. ligari, & unà cum dictis cephalicis, ac purgantibus coqui jubent, maximeque tales clysteres commendantur ab Authoribus, quo iniecto, post horam multum pituita viscida unà cum excrementis excrevit; in-
terim continuò ferè usi fuimus mistura supradicta secundo die, sequentibusque deinde diebus radicem imperatoria contusam lingua, & circa dentes mo-
rales imponi curavimus; quo multum tenacis, viscidaque pituita elicitum est.*

Tertio die, præscriptissimus purgans sequens, quod.

R. Extract. elleb. nigr. gr. xvi.

Refin. colocynth. gr. iii.

Spir. salis armon. gutt. vi.

Castor. pulveris.

Tart. vitriolat. an. scrup. s.

Aq. salu. q. s.

M. pro hausto.

Quo optime purgata, nobisque respondit, ast lingua tremula; quare præscriptissimus spiritum anisi optimum cum spiritu serpylli mistum, quo linguam & totum colluebatos, cujus beneficio multum viscida materia iterum excrevit, sensimque lingua tremor evanuit, remanente post affectum motus, sensusque partium imminutione, stupore videlicet ut & tremore, non verò paralyti; pro corroboracione partium omnium, motusque, & sensus imminutionis curatione, sequens præscriptissimus vinum medicatum.

R. Rad.

R. Rad. Angel.

Irid. Florent.

Aristol. rotund. ana. drach. iii.

Fol. salv.

Origan.

Majoran. nob.

Puleg. an. M. i.

Sen. mund. unc. i.

Flor. lavendul.

Hyperic. ana. p. i.

Agar. alb. drach. iii.

Bacc. junip. unc. i.

Cubeb.

Cardamom.

Nuc. moschat.

Cinnam ana drach. i. s.

Sal. tartar. drach. i. s.

Concisa, & crasso modo contusa insuantur sacculo, & vini Rhenani, Gallicivè pint. iv. affundantur, hujus ter de die unc. ii. infusis singulis vicibus gutt. x. spiritus salis armoniaci, Deo annuente, curata.

Duos adhuc vidi, inter nicotiana usum, factos apoplecticos, in quibus eadem ferè usurpata remedia, ut & varia adhuc errabina, quia vix excitari poterant, in utroque etiam vena sectio fuit celebrata, quia illorum pulsus vix, aut ne vix quidem observabatur; undè conclusum est, sanguinem non, aut vix circulari, aut moveri: post venasectionem major, & major reddebatur pulsus: uterque jam paraplegia laborat.

C A P. III.

De Taralifi, Caro, Comate Vigili, & somnolento, Catalepsi, Incubo, Lethargo, &c. Opisthorono, Emprosthorono, Tetano.

I. **H**isce de Affectibus non est, quòd multa dicam; tantam enim cum Apoplexia habent affinitatem, ut qui morbos istos ex hac nesciat curare, pauci judicii sit oportet: neque enim essentialiter, sed gradibus saltem differunt, eandemque agnoscunt partem affectam, causamque. Hoc ut Lector, perum, non verborum, amans, melius concipiat, has illi meas communico.

II. *Observationes.* Mater D. Johannis Vincent. Diaconi, & Mercatoris Amstelodamensis, brachium dextrum impotens movere, pericolesè decumbebat anno ætatis suæ quinquagesimo octavo; ergo erat *Paralytica*; interdum dormiebat profundè, ergo laborabat *Comate somnolento, Carove*; interdum vigilabat, ergo debuit tunc ejus morbus *Coma Vigil* nominari; interdum stertebat, nullamque edebat vocem, quicquid vociferarentur adstantes, ergo erat *Apoplectica*; febricitabat continuè, supervenientibus Aphthis, ergo aderat *Lethargus*. Omnes hi morbi, quibus extincta, promiscuè illam affligebant 15. intra dies. Quorsum ergo nunc *Entium Noxia Multiplicatio*? Quantum sapimus verba dando!

2. Uxor D. Ludovici Serrarii Vertiginosa,
para-

paralytica, Comatoſa, Nephritica, Hyſterica, &c. ore tortuoſo vix poterat vocata mihi loqui. Præſcripſi illis pilulas hæſce purgantes:

℞. Reſinæ Jalap.

Agaric.

Aloes lucid. an. gr. iv.

Sal. ſuccin. gr. vi.

Ol. menthæ g. ii.

MS. F. Pil. num. v. deaurent.

Optimè inde purgata longè habuit meliùs.

Altero die aſſumpſit miſturam ſequentem cochleatim.

℞. Aq. prophylaſt. unc. i. ſ.

Antiparalyt. unc. ſ.

Antinephritic. unc. i.

Meliſſ. unc. iii.

Syr. de ſtæchad. unc. i.

MS. In Piala.

Hacce uſa conquerebatur de nimia ejus acredine, dulcorem autem non admittebat paſſio hyſterica; ſed aquæ liliorum conval-
lium uncia una cum ſemiſſi temperatam ſu-
praſcriptam miſturam optimè ægra tulit, &
optimè novem, imò ſeptem intra dies eſt cu-
rata; nebat enim quarto die proba hæc, &
familiaæ ſummam curam habens Martha. (a)

B 2

CAP.

a Vir quadraginta annos natus, pituitofus, pluviola tempeſtate iter faciens, noctu expergeſ-
ſus, motus ſenſusque quadam impotentia afficie-
batur, imò domum reverſus, intra tres ſeptima-
nas fit paralyticus; quare juffu agyræ cujuſdam
omnibus partibus muriam impoſuere, qua caro bu-
bula

Bula antea fuerat condita; poſt cuius applicationem maximus exortus dolor; præſcripſi illi ſequentia, quibus etiam convaluit, præterquàm quòd tanti roboris partibus non inſit.

Rx. *Aq. Card. ben. unc. ii.*

Theriar. ſimp. drach. vi.

Antipar. Amſt. drachm. iii.

Spir. ſal. armon. gutt. xvi.

M. prò hauſtu.

Quo veſperi aſſumpto, pro voto ſudavit. Secundo bis de die calidè inungi ſequenti linimento curavi nucham, cervicem, ſpinamque dorſi.

Rx. *Unguent. Martiat. unc. ſ.*

Ol. flor. chamom.

Hyperic. an. unc. i.

Bacc. junip.

Caſtor.

Laurin. ana drachm. ii.

Suac. cocblear. expreſſ. drachm. iii.

Alum. plumoſ. dr. i.

Spir. ſal. armon. drach. ii.

Aq. ult. Matthiol. unc. ſ.

M. F. Linim.

Tertiò, ſingulis diebus bis, ter, quaterve aſſumpſit ſequentis decocti pro doſi unc. iv.

Rx. *Raſur. lign. guajac. unc. iii.*

Cort. ejuſd. unc. i.

Lign. junip. unc. ii.

Aq. fontan. lib. vii. Coq. ſ. a. per horas tres, rumque add.

Bacc. junip. unc. i.

Rad. Angel. unc. ſ.

Fol. majoran. nobil.

Salv.

Roriſ-

Rorimar. ana M. ſ.

Sen. mundat. unc. i.

Hermodaetyl. drach. vi.

Cog. ulterius, vasis optimè clausis, ad colatura
lib. iv. quibus add.

Aq. antipcralyt.

Theriac. simpl. an. unc. i. ſ.

Spir. salis armon. drach. i.

M. Deturque in cantharo lapideo optimè
clauso;

Singulis ferè septimanis sequentes assumpsit pilu-
las, ter, quaterquè exindè dejecit.

℞. Moss. Pilul. foetid. mad. dram. ſ.

Resin. jalap.

Trochisc. alband. ana gr. iv.

Ol. rorimar. still. gutt. iii.

M. F. Pilul. num. vii.

Hisce omnibus per duos circiter menses usurpa-
tis, linimento parum aliquandò mutato, additis
nimirum ol. spic. drach. ii.

Succ. urtic. urent. min. unc. ſ.

Sequens prescripsi vinum medicatum.

℞. Herb. chamadr.

Chamapith. ana m. i.

Fol. primul. ver. m. ſ.

Rorimar.

Salv.

Flor. anthos ana p. ii.

Rad. imperator.

Angelic.

Irid. florent.

Elleb. nig.

Sem. cartham. ana drachm. iii.

Hermodaetyl. unc. i.

(*Omniū nervosarum partium anima vocatur
ut crocus pulmonum.*)

Agar. albiss. drach. iiii.

Cardam.

Cubeb. an. drachm. ii.

Sal. tartar. drachm. i. s.

*Concisa, & crassè contusa insuantur sacculo,
cum vini Gallici pint. vi.*

*F. vinum medicatum, cujus post justam infu-
sionem tepidam ter quotidie effumpsis unc. iii. qui-
bus semper instillavit spirit. sal. armon. gutt. viii.
quibus omnibus quarto mense curatus.*

*Plures adderem de paralyfi observationes, nisi
metuerem, quod, mutatis saltem agris, unum,
idemque propemodum essem dicturus.*

De Lethargo.

*Vir quidam trigesimum octavum agens annum,
cum aliquot diebus capitis gravitate, febrigue con-
tinua laborasset, urina instar jumentorum turbi-
da, in conclavi circa fornacem se continens, ubi
linteamina exiccanda deposuerat uxor adaucta con-
tinuò capitis gravitate, fit somniculosus, ac in
somnia ita propensus, ut semper nonnisi dormire
cuperet; febrì adaucta deliravit, lecto jam de-
sumbens à somno vix excitari poterat, de excita-
tus, ad interrogata delirans respondit, relabitur-
què in somnum, vocatus, enema in observatione
nostra de apoplexia descriptum p. 29: non nihil mu-
tatum praescripsi, moxquè naribus cum spongia se-
quens apposui.*

R. Acet. rutac. unc. ii.

Castor. pulv. drach. i.

Spir. sal. armon. drach. s.

M.

Quosubindè excitatus, iterum tamen in somnum relabitur, tertio vocationis die hasce præscripsi pilulas, quia ex relatione uxoris, semper non nisi pilulas assumi vellet.

℞. Extract. cathol. scr. i.

Castor. scrup. s. Ol. succin. gutt. ii.

M. F. Pilul. num. vii.

Quas, excitatus, subito devoravit, statimque uxor cochlear dedit sequentis mistura.

℞. Aq. puleg.

Beton. ana unc. i. s.

Prophylact. descripta C. 3. l. 3. unc. i.

Tinctur. castor. dr. i.

Spir. sal. armon. dr. s.

Syr. stœchad. drac. vi.

M.

Sexies à pilulis deiecit, multumque emolumenti attulit, febre quinto, & sexto die major, conquestus de capitis dolore gravativo, vix iterum excitari potest, quare sequens errhinum præscripsi.

℞. Turbith. mineral. scrup. s.

Glycirr. pulv. drach. s.

M. F. Pulv. tenuiss.

Cujus tantillo naribus indito, & inflato excitabatur cum levi sternutatione, septimo de summo capitis dolore gravativo, levique colore conquerebatur, iterum tantillum naribus est inflatum; tan-
taque puris pauci sanguine misti copia secuta, non tantum ex naribus, verum etiam faucibus, ut nisi oculis meis vidissem, credere mihi fuisset impossibile; dolorque capitis gravativus imminutus, imò brevi evanuit, misturaque dicta ad finem usurpata; Divino annuente Numine, brevi convaluit.

Invenis vigesimo ætatis anno, melancholicus pituitosus, singulis propemodum noctibus horrendis insomniis vexatus, imò aliquando quid corpori impositum cum respiratione difficili, anxius & quasi suffocationi proximus, imò quasi ipsius cor alicujus manu comprimeretur, ac constringeretur; se suffocari putat. Qui, usurpatis pilulis cap. de Epilepsia p. 16. descriptis, vinoque medicato cum spiritu salis armoniaci in observatione nostrâ de epilepsia p. 80. descripto, ut & condito sequenti convaleuit.

Rx. Conserv. flor. rorism.

Salv. an. unc. i.

Spec. diamb.

Diamosch. dulc. ana drach. i.

Mithrid. Democr. dr. ii.

Ol. succin. gutt. vi.

Spir. sal. armon dr. s.

Syr. stæchad. q. s.

M. F. Conditum.

Cujus singulis vespertinis incœnatus ad castaneæ magnitudinem assumpsit.

C A P. IV.

De Catarrhis, eosque comitante vario Capitis, & partium totius corporis dolore.

I. **C**atarrhus est defluxio humorum (a) in omnes corporis partes.

II. *Partes affectæ sunt glandulæ totius corporis,*

a Acrum videlicet, pituitosorum, viscidorum, rei præternaturalis.

poris, ut & Cerebrum, quod VVarthonus non veretur grandulam sui generis vocare: addo membranas; tendines, nervos.

III. *Causa* est nunc Lympha acrior (b) cui sese sæpè intermiscet bilis, unde inflammationes, & dolores intensiores omnes; Ophthalmiæ, Anginæ, Erysipelata, Herpetes, Arthritis, Tussis, &c. nunc Lympha crassior, unde dolores gravativi, Lassitudo spontanea, Melancholia, Scorbutus, &c.

IV. *Differentia* ex causis patent. Legat, qui plura volet, prolixum, & doctissimum Schneiderum.

V. *Signa Diagnostica* ægris ipsis, & adstantibus tam manifesta sunt, ut doctis illa præscribere parum sit necesse.

VI. *Prognostica*. Catarrhi, & dolores interdum facillimè, interdum difficulter curantur; evenit ut subito ægri, imò cætera fani illis pereant; hosque catarrhos suffocativos nominare solent. Causa hæret in orificio ventriculi, vel in ipsis pulmonibus ob impeditam à Lympha crassa Sanguinis circulationem.

VII. *Indicationes curativas, ut & Curationem*

b *Propter stagnationem, particulasque frigidas caput sudore antea diffluens, intraverant, (semper ferè calor lympham, omnesque humores frigidiores reddens, præcessit, superveniente tum frigore catarrhi oriuntur, quantum ego saltem observare potui.)* sicque acrior reddita scilicet lympa, bili acriori juncta, partes nervosas, membranaceasve corrodendo, facile dolores intensiores excitat.

nem ipsam (c) petere potes ex Capite 1. & 2. de Epilepsia, & Apoplexia; invenies illic ferè omnia huc pertinentia: pauca saltem longo mihi usu comprobata illis hisce jungo.

In aurium ex acriori Lympha dolore.

R. Lactis Vaccin. q. s.

Laud. opiat. gr. iii.

MS.

Indè auribus guttas tres, quatuorve, & exteriùs applica micam panis ex furno novissimè allatam; id est calidam. In dolore ex Lympha crassiore profunt (d) Olea destillata calida omnia.

In Ophthalmia ex Lympha crassiore.

R. Ovum

c Optimè in catarrhis frigidis pituitosis, viscidis, convenit decoctum ex ligno guajaco, sassafras, serpyllo, & roremarino.

d Lympham crassiorem optimè eliciunt apophlegmatizantia; inter qua excellunt laudate C. de Apoplexia p. 23. & 29. radices imperatoria, quibus tantum elicitur lymphe crassioris, s. pituita, ut materia catarrhosa tota auferatur, tumque pilula una alterave ex Massa pilulari de cynoglossa sub ingressum lecti, pregresso subindè purgante, multos, & varios catarrhoses curatos vidimus; item hoc suffitu.

R. Succin. drachm. i.

Mastic. scrup. i.

M. F. pulvis crassus.

Cujus parum prunis injectum, fumusque, pallo similive tegumento capite priùs recto, naribus attractatur, brevi coryza affectu curantur.

℞. Ovum Gallinaceum integrum. (e)

Coq. ad mediocrem duritiem, dempta-
que testa & vitello, cavitati ejus in-
dantur.

Sacchar. Saturni gr. vi.

Camphoræ gr. ii.

Vitriol. alb. gr. viii.

Mell. rosat. unc. f.

Fiat expressio fortis, & expressus liquor
instilletur guttatim oculi bis, vel ter
de die.

Aliud omni laude majus.

℞. Aq. Euphrasæ.

Fœnicul. an. lib. i.

Salis communis drach. vi.

Tutiæ præparat.

Vitriol alb. an. unc. f.

Ebulliant parum, & Colatura detur
guttatim usui.

MS.

In Ophthalmia ex Lympha acriore (f) hocce
melius huc usque nondum sum expertus.

℞. Florum Cinci scrup. i. f.

Aq. rosac. q. f.

MS. & guttatim inde oculis.

B 6

Cin-

*e Potius conscisso ovo reliquia superfundantur,
postque horam unam atque alteram fiat fortis ex-
pressio; plusque liquoris, majorisque efficacia ac-
cipiens; hunc liquorem expressum optimo cum suc-
cessu usurpavimus in panniculo ex generum inflam-
matione neglecta, orto.*

*f An ex lympha acriore, videlicet salsa satis su-
perq; constare potest ex dolore, vel lachrymarum
acredine, vel rubore, titillatione ve ipsius oculi.*

Cincum est species puto stanni, licè alii sentiant aliter; optimum ex Anglia huc deferitur: præparatur Chymicè quarto ignis gradu videtur aliquid Mercurii in se continere. (g)

In principio doloris Arthritici ex Lympha acriore.

℞. Minii.

Cerussæ.

Sapon. Venet. an. unc. x.

Ol. olivar. lib. ii.

Axungia porcinae unc. i.

Coq. ex arte in formam Emplastri. (h)

Magni, quæso, facias hoc Emplastrum, ingeniose Lector.

In declinatione, ut & in Artuum doloribus ex dislocatione, Contusione, &c.

℞. Minii lib. f.

Ol. Tartar. foetid. unc. i. f.

Olivarum lib. i.

Castor.

Lumbricor. an. unc. iii.

Opii crud. drach. i. f.

Ceræ albæ, & Labdani q. f.

MS.

g Conveniunt quoquè flores cinci in inguinum infantium excoriatione, ex urina acriore genita, ut & papillarum excoriatione, fissurisque, Non admodum difficulter ascendunt flores; ipsorum præparationem vide sis apud Glauberum furnorum philosophicorum part. i. p. m. 58:

h Optimo cum successu usurpavimus addita nimirum opii aceto dissoluti unc. f. videatur Job. Loselus de podagra, qui elegantissima habet medicamenta.

MS. F. f. a. Emplastrum.

In dolore Arthritico ex Lympha crassiore magnæ semper sum expertus esse efficaciam hoc Emplastrum.

℞. Emplast. styptici Crozlii unc. i. f.

Ol. philosophor. drach. ii.

Opii crudi scrup. f.

MS. F. Emplastrum extendendum super aluta.

I. *Observationes*. Pia & charissima mihi uxor, sæpius, præcipuè gravitatis tempore, laboravit catarrhis, & vario corporis partium dolores; non putem illam 20. intra annos ter medicamento purgante usam esse, sed naribus attrahebat, consilio meo, simplex suffumigium pulveris mastiches electi, idquæ sexies de die; à quo semper, & tam subito melius habebat, ut postmodum facta quasi Vice Medicus (liceat mihi sic loqui joci ergo) illa me inscio sibi ipsi illud postea præscripserit sæpissimè.

II. Catarrhis ex Lympha crassiore oriumdis laborantes tot curavi simplici suffitu, vel vapore aceti, ferro ignito aspersi, ut neminem hic nominare cogat.

III. In Catarrhis biliosis itidem multa observavi; exempli loco sit honesta Matrona Lydia de Rovers; quæ optimè semper, purgata prius, habuit, ab hujus misturæ, quam cocleatim assumebat, usu.

℞. Aq. prophylactic. noster. velejus in defectu aceti rectificat, unc. i. f.

Menthæ.

Meliss. an. unc. ii.

Syr.

Syr. papaver. errat. unc. i.

Oc. Cancr. crud. contus. scrup. i. f.

Laud. opiat. gr. i.

MS.

LIBER SECUNDUS

De Affectibus Colli.

C A P. I.

De Angina.

I. **A** Ngina est faucium inflammatio. (a)

II. *Partes affecta* sunt Tonsillæ, fauces, Vulla, muscoli Laryngis, & Oesophagæi, imo palatum.

III. *Causa* est Sanguis, abundantia quidem sæpè sua peccans, qua tamen non eoque noceret, nisi Lympha acriori vitaretur. (b)

IV. Dif.

a Non tantum est faucium inflammatio, verum etiam tumor nunc internus, nunc verò externus.

b Clarissimus V author solummodò sanguinem abundantem, lymphamque acriorem pro causis agnoscit; sed reverà sanguinem pituitosum viscidum primariam, & frequentissimam esse angina causam, ipsa testatur experientia, præcesso quidem calore, exercitatione, motuque plus solito majori, unde

IV. *Differentia*. Dividitur ab omnibus melioris notæ auctoribus in tres species (c), quos hic non sequi, temerarium foret. 1. Vocatur *Cynanche*. 2. *Synanche*. 3. *Parasynanche*. Dividitur porro in Veram, & Spuriam; sed hæc pauci sunt momenti.

V. *Signa Diagnostica*. Instantis Anginæ signa sunt, cum patiens collum more solito non movere, difficilius respirare, nec aptè potest deglutire, ardoremquè & dolorem senserit in faucibus.

Præsentis Angina signa diagnostica sunt respiratio suffocationi proxima; sic impedita deglu-

undè pituita viscida solvitur liquidiorve redditur, quæquè tum ab ære frigido &c. ambiente, vel ore hausto coagulatur. Vide si apud Hippocratem de victu acutorum text. 39. p. m. 300. (Nota, me in hoc tractatu editione Lindana Lugduni Batavor. apud Gaasbeeckios anno 1665. impressa, fuisse usum) ubi expressè de fluxione glutinosa (viscida) Anginam fieri ait.

¶ In quatuor à plurimis dividitur species, 1. *Cynanche*, 2. *para Cynanche*, 3. *Synanche* 4. *Parasynanche*. *Cynanche* est, ut rectè Author §. vi. hujus capituli ait; ubi muscoli laryngis nimirum interni inflammati, omni videntur carere tumore, & ægricantium more hiantes ore respirant. *Paracynanche*, cum exteriores laryngis muscoli cum parvo tumore sunt inflammati; *Synanche*, ubi internus adest tumor, & inflammatio, interioresquè pharyngis musculos, ut quidam volunt, solummodò affligens; *Parasynanche*, si exteriores faucium musculos cum rubore, & tumore invadat.

deglutitio, ut & potus, liquidaque omnia reiiciantur per nares; summus adest dolor, rubedo, tumor (*d*), febris, lingua arida, vocis languor, &c.

VI. *Prognostica*. Angina nulla tuta; quantum minùs tumoris, tantum periculi magis. (*e*) Cynanche præcipuè, ubi muscoli Laryngis inflammati omni videntur carere tumore. Ninùs periculosa est Angina, dicta Cynanche, adhuc minùs Paracynanche, ut & tonsillarum inflammatio. (*f*)

VII. *Indicationes Curativæ*. Lympha atque bilis in sanguine ipso temperandæ, (*g*) hique revellendus, derivandusque citissimè.

VIII. *Curatio*. Instituatur igitur quam-
pri-

d Tumor apparet in tribus aliquando angina speciebus, nempe paracynanche, synanche, & paracynanche, non verò in cynanche; ut Clarissimus Author quoque probat paragrapho sequenti; adest quoquè faciei rubor.

e Juxta Hippocratem aphor. 37. sect. vi. angina, inquit, correpto si tumor oriatur in collo, bonum; ut & sect. vii. aphor. 49.

f Varia & insignia SENEX habet prognostica, ut sect. v. aphor. 10. quibus ex angina liberatis, ad pulmonenem mali fit conversio: ii intra dies septem moriuntur; si verò hos effugerint, purulenti evadunt, ut Coac. prænotion. 363. Tit. 16. p. m. 300. Totoque illo Titulo præclara habet Hippocrates: Videatur quoque C. Celsus lib. 2. c. 7. p. m. 64. editionis Lindana apud I. Elsev. 1657.

g Viscida pituitosa incidentia maximè quoque necessaria, quibus totum malum aliquando brevi superatur.

primùm Venæsectio, (h) vel in corpore non Plethorico, in brachio dextro; reitereturque pro necessitate: postea malo id postulante aperiatur venæ sublinguales raninæ. Pro-sunt Cucurbitulæ, Vesicatoria, Enemata, Gargarismata, Topica, (i)

Medicamenta contra Anginam.

Radices althææ, liquiritiæ, Ireos. Her-bæ; Consolida, Myrtus, Prunella, Tara-xicum, Plantago, Scabiosa, Sempervivum majus,

h De venæsectione meritò dubitatur, an in ma-ligna conveniat: rectè autem illos sentire puto, qui nonnisi in principio, & primo statim invasionis die administrandam illam censent: sin verò ma-lignitas absit, potest ubiquè concedi, modò sanguis non copiosè mittatur; nec post plures, quam tres ab invasione dies, administratur,

i Secundò enema iniiciatur, vel, si fieri potest, haustus purgans, incidentibus mistus, exhibeatur; in principio gargarismata ex radicibus imperato-ria, ireos &c. prosunt; item ex spiritu salis armo-niaci misto gargarisma varias curavit anginas; to-pica deinde, exhibito prius, (si possibile) sudorife-ro incidente, addito lapide prunella, externè ap-plicentur.

Quidam vomitoria in omni angina, & si mali-gna, epidemicave maximè laudant, & quidem aquam benedictam Rulandi: Ast notandum; pri-mo statim die usurpanda sunt, altero enim frustra exhibentur, imò plùs nocumenti, quàm emolu-menti efficerent. Quidam laryngotomiam in valdè urgente angina commendat, de qua inspiciatur M. A. Severinus de efficaci medicina, ut Th. Fie-nus lib. chirurg. xii. p. m. 35. & seqq.

majus, Salvia, Hedera terrestris, Violaria.
Flores Balauftiorum, rosarum rubrarum.
Crocus, femina 4. frigida majora, minora,
papaveris. Cortex & succus granatorum,
præcipuè acidorum. Ficus. Album Græ-
cum. Hirundines ustæ, illarumque nidus.
Alumen ustum. Syrupus; Berberorum, Ca-
pillorum Veneris, Violarum, Portulacæ,
Jujubinus, Scabiosæ, Tussilaginis. Mel ro-
sarum, Rob Sabucir Diamori. (l)

Repellens (m) Gargarisma morbi in prin-
cipio.

℞. Flor. ros. rubr. balauftior. an. P. i. f.

Cortic. granator. unc. f.

Fol. quercus M. i.

Alumin. ust. scrup. i.

Coq. ex aq. ferrata, & Colat. lib. i. f.

Adde

Rob. diamor. unc. ii.

MS.

Aliud efficacius.

℞. Fol. Taraxici M. i. f.

Hederæ terrestr.

Violar. an. M. f.

Coq. ex aq. hord. in Colat. unc. xx.

Dis-

I In primis semen sinapi, levistici, bacca lauri,
spiritus vini, salis armoniaci, nitri &c. in princi-
pio admiscenda levia astringentia incidentibus.

m Repellentia cautè adhibeantur, in primis in
maligna angina; tunc etenim materia peccans,
repellendo, facile poterit ad cor, vel pulmones,
vel cerebrum ipsum propelli, ibique epilepsiam, aut
maniam causare.

Dissolve

Mellis rosar. colat. unc. i. s.

Addendo

Spir. vitriol. gutt. xv.

MS. (n)

Discutiens in morbi declinatione Gargarisma.

℞. Rad. liquiritiæ.

Corticum granator. an. drach. ii.

Flor. balauſtior. P. i.

Jujubar. Num. xii.

Ficum Num. iii.

Passular. minor. drach. iii.

Coq. ex aq. hord. in Colat. unc. xx.

Dissolve

Syr. capillor. Ven. Mell. ros. col. an. unc. i.

MS.

Aliud.

n Sequentia gargarismata in principio multum profuisse observavimus.

℞. Flor. rosar. rub.

Samb. ana M. i.

Coq. incerevisia tenuis q. s. sub finem addendo.

Alb. grac. drach. i.

Colatur. lib. i. immisc.

Sacch. satur. scrup. i.

Lapid. prunell. scrup. i.

M. pro gargarismate.

℞. Aq. stor. sambuc.

rosar. ana unc. ii.

rob. sambuc.

diamor. ana drach. ii.

succ. taraxic. express. unc. s.

Spir. vini rectif. drachm. vi.

Lap. prunell. scrup. ii.

M. F. Gargarisma.

℞. Rad. Ebuli unc. f.

Ireos nostrat.

Liquiritiæ an. Drach. ii.

Flor. Chamomillæ P. i. f.

Rosar. rubrar.

Hyslop. an. drach. ii.

Dactylor. Num. iii.

Ficuum Num. vi.

Alb. græc. drach. i.

Sem. Fænugræc. drach. ii.

Coq. ex decocto raparum. in Colaturæ
lib. ii. dissolve.

Syr. Capillor. Vener. unc. f.

Jujub.

Althææ Fernel. an. drach. vi.

MS.

Externa Medicamenta contra Anginam.

Ol. nucum, lil. albor. amygdalarum, chamomillæ, anethi: Axungia caponis, porci. Vunguent. althææ. Emplastrum de Mucilagibus. Stercus (o) canis, columbarum. Nidus hirundinis.

℞. Rad.

o Galenus historiam narrat de angina à se curata, quòd nimirum, cùm allis remediis destitueretur, receperit puer stercus, & exiccarit, idquè cum melle commiscuerit, & prædivitis cujusdam faucibus angina laborantis illinisse, intraque hora spatium tumorem ruptum fuisse, hominemque sanitati restituisse. Hunc in finem videatur Joannis Davidis Rulandi Pharmacopœa nova, in qua reposita sunt stercorea, & urina; multa & rarissima ibi collegit.

℞. Rad. althææ.

Lilior. alb. an. unc. i.

Nid. hirundinis Num. i.

Ficuum.

Dactylor. an. Num. iiii.

Alb. græc. unc. f.

Cæpar. drach. vi.

Coq. ex aq. hordei, vel Cerevisia, &

Colatur. l. q. adde.

Farinæ Tritici.

Semin. lini an. unc. i.

Fœnugræc.

Althææ an. unc. ii. f.

Vitell. Ovi Num. ii.

Croc. Oriental. drach. ii.

Ol. Chamomill. unc. ii.

MS. F. Cataplasma.

Vel

℞. Succ. cæpar. unc. ii.

Ol. lilior. alb.

Irin. an. unc. i. f.

Coq. parum: Addendo.

Nid. hirundin. drach. ii.

Picis, & Ceræ q. f.

MS. F. f. a. Emplastrum.

Cataplasma Maturans,

℞. Rad. Althææ unc. i.

Lil. albor.

Rad. Liquirit.

Ireos nostr. an. drach. ii.

Cæparum unc. f.

Passular. enucleatar. unc. i.

Ficum Num. vi.

Sem. lini.

Fœnu

Fœnugræcian. drach. ii.

Fol. Malvæ, brassicæ an. M. f.

Coq. ex Vino albo Gallico in formam
Cataplasmatidis. MS.

IX. *Observationes* 1. Æsculapii quidam filius, plethoricus, obesus laborabat synanche sibi què statim jussit venam secare, statimque post poterat deglutire; & ideo assumpsit purgans, à quo benè habuit, & per multas horas quievit. Sequenti die recidivam passus, iterum instituit venæsectionem, iterumque habuit meliùs, & ambulando loquebantur liberè, dicens, se varia in proprio morbo observasse; altero manè dum se putaret sanum, intra bihorium suffocatus periit.

2. Uxor Librarii Lescaille plethorica intensissimos facium patiebatur dolores, tonsillæ ita erant tumefactæ, ut ne guttulam poterit deglutire, assumptaque omnia reiiceret per nares. Institui Venæsectionem, ususquè sum Cataplasmatibus, & Gargarismatibus superscriptis, quartoque morbi die malum bacillo exploraturus, abscessum vidi suppuratum; placuit mihi inhumanius cum illa agere, eodem bacillo abscessum rupi. undè cum statim meliùs haberet, risit, & laudavit probam laudem. (p)

CAP-

p Juvenis quidam viginti annos natus, pituitosus, post celerio rem deambulationem, avidè hausit frigidam cerevisiam, undè intra horam deglutitio admodum difficilis, fauciumque dolor, & tumor apparvere, vocatus Venæsectionem levem institui jussi; sequentique gargarismate curatus.

℞. Aq. stor. samb. anc. iv.
 Myrrh. pulv. drach. s.
 Spir. vin. rectif. drach. iii.
 Sal. armon. scrup. i.
 Succ. taraxic. express. drachm. ii.
 M. pro gargarismate.

Mulier vigesimo octavo ætatis anno, de nocte infan-
 tem lactans, in somnum incidit, manè vix col-
 lum movere valens, summo cum saucium dolore
 de glutiēbat; manè clysterem iniici curavimus, &
 circa meridiem venesectionem celebravimus ad un-
 cias sex, usaque decocto p. 52. descripto, additis
 tantum.

Sam. sinap. drachm. i.

Aq. ther. simpl. unc. s.

M. pro gargar.

Tertiò què die curata fuit.

Puella viginti circiter annorum, subito in maxi-
 mam respirandi difficultatem incidit, talique cum
 tumore, & dolore, ut ne guttulam quidem liquo-
 ris deglutire potuerit, vocatus, statim Venesectio
 celebrata fuit ad uncias sex, moxque sequens apo-
 zema pro gargarismate prescripsi; undè quoque le-
 vamen quoddam observavit.

℞. Flor. ros. rub. unc. i.

Bacc. laur. excort.

Sem. levistic. ana drach. i. s.

Coq. cum aqua communis lib. i. vasis optimè
 clausis, in colat. dissolv.

Mellis rosar. unc. i.

Aq. Theriac. simp. drach. v.

Spir. sal. armon. scr. i.

M. pro gargarismate.

Sequenti die clysterem purgantem iniici curavi,
 per

per triduum enim alvus constipata fuerat; unde optimè deiecit, eodemque die collo sequens cataplasma, bis de die renovandum, applicari jussi.

℞. Nid. hirund. num. i.

Flor. sambuc. p. iii.

Cap ar. sub cinaribus coct. num. ii.

Coq. ex cerevisia tenui, contusis adde.

Alb. græc. drach. iii.

Ol. olivar. q. s.

M. F. Cataplasma.

Quo quarto die abscessus fuit ruptus; ulteriusque usa fuit solummodò melle rosarum pro linctu.

Plures tales observationes exhibere possem, ni, mutato solummodò agrorum nomine, unum idemque dicturus e metuerem.

C A P. II,

De Scrophulis.

I. **S**crophula sunt tumores præternaturales (a) glandularum colli, propria tunica contenti.

II. Partes affectæ sunt glandulæ conglomeratæ colli, salivales hodiè dictæ. (b)

III. Causa. Glandularum totius corporis munus, (quod certissimum esse puto) est Lym-

a Duriores renitentes.

b Ut & circa aures parotides dictæ: ductus salivales ex conglomeratis colli glandulis oriundos, Warrthonus detexit, vulgòque dicuntur ductus Warrthoniani; ex parotidibus, Stenoniani, quos Stenonem primùm invenisse perbibent.

Lympham transcolare; necesse ergo est .
Lympham crassiore (c) hujus affectus esse
causam, undè illarum primò durities, po-
steà sensim accrescens, pertinaxque tumor.

C

IV. Dif-

c Aliquid austeri simul peccare certò concludi-
mus: nam in cancrum aliquandò vergunt, ut Cl.
Author testatur §. vi (cancrum autem ex acido
austero produci extrà dubium ferè est, ut satis su-
perquè patet ex doloribus lancinantibus, pungenti-
bus; semperque propemodum, cancro laborantes,
sunt melancolici, alvoque astricta laborant: In
tumoribus duris, scirrosis, cancrosis, &c. sequens
omnibus commendo.

Rx. Gum. galban. pur. unc. ii.

Opii thebaic. drach. ii.

Spir. vini aromatic. unc. vi.

(Ex salvia, ruta, bacc. junip. sem. carvi, anis.
sanic. &c. destillati, & cohobati) mista digerantur
per octiduum, destillenturque leni calore ex retor-
ta vitrea, bisque ad minimùm cohobentur:

Rx. Hujus destillati unc. ii.

Spiritus salis armon. unc. i.

Digerantur iterum, levissimoque calore destillentur
per alembicum humilem, & seorsim servetur sal
volatile in forma sicca.

Rx. Hujus salis volat. unc. s.

Butyr. non saliti s. sapiùs loti unc. i.

M. F. unguentum.

Cancro tumoribusque duris illiniendum. Nota .
Post sal volatile siccum, iterum spiritus provenit qui
cum novo spiritu salis armoniaci potest destillari, &
cohobari. Quare etiam Veteres à succo melancolico
scrophulas deduxerunt; patetque ex curatione; &
observatione nostra mox sequutura.

IV. *Differentia*. Interdum mobiles sunt ; interdum ossibus adhærent , Interdum glandula salivalis inferior , interdum & superior afficitur . Interdum hæreditariæ sunt : interdum Epidemicæ.

V. *Signa Diagnostica*. Tumor durus , & rotundus, vel oblongus est; dolorificus rarissimè.

VI. *Prognostica*. Quo mobiliiores, eò curatu faciliores, curatu tamen semper difficillimæ. Ossibus adhærentes ferè incurabiles : in hisce non utor, nisi cura palliativa, (d)ur & in illis, quæ in cancrum vergunt, atque dolent.

VII. *Indicationes Curativæ*. Lympha crassa incidenda , temperanda (e) evacuanda , Glandulæ emolliendæ ; humor, si potest , discutiendus , vel maturandus & tandem escharoticis, ubi aliter fieri nequit , absumendus. (f)

VIII. Cu-

d In hunc finem cum successu usurpavimus amalgama saturni, ex limatura saturni, & mercurio paratum: quod in cancro quoque prodest, ut & sequens in cancro palliativum anodynum.

R̄. Empl. diapalm.

Diapomphol. ana. unc. s.

Sacch. Saturn. drach. s.

Opii spir. vini dissol. drach. i.

Fulig. splendent. scrup. iv.

Vel

Sal volatil. armon. scrup. ii.

Malax. ol. solan. express. q. s. M. F. Empl.

e Inprimis austerum alterandum.

f Notarunt quidam medicamenta ad curandas scrophulas in ultima luna quarta majori cum suc-

VIII. *Curatio*. Purgetur corpus Medicamentis Pituitæ hucusque dicatis. (g) Vite-
tur Venæsectio. Prodest sudor, & acida in-
tus assumpta omnia, (h) ut & salia volatilia.
Topica Chirurgiæ debentur.

Medicamenta contra Scrophulas.

Rad. Aristolochiæ rotundæ, bryoniæ, cy-
clamini, filipendulæ, morsus diaboli, iri-
dis, pimpinellæ, pyrethri, scillæ, verbe-
næ, Scrophulariæ. Folia copressi, apiastris,
rutæ, satureiæ. Flores genistæ. Cancris
combusti. Testæ ovorum usiæ. Sal Gemmæ.
Spongia, quæ maximè laudatur à Practi-
cis. (i)

℞. Cineris spongiæ marinæ.

Ossis sepiæ.

C 2

Pipe-

successu assumi, & in novilunium usquè continua-
ridebere.

g Post justam, & sufficientem videlicet humo-
rum peccantium alterationem.

h Blanda nempe, & temperata alias plus no-
cuisse, quàm profuisse, observarunt accuratiores
Practici; (hoc in casu tritum illud tenendum: sat
cito, si sat benè.) Ex. gr. spiritus salis, nitri &c.
per spiritum vini rectificatum dulces cohobatione
redditi tales spiritus; inter omnia tamen excellit
salis armoniaci toties meritò laudatus spiritus, in-
ternè, ut & externè, justo vehiculo mistus.

i Item pumex, os sepiæ galbanum; empl. de
ranis cum, & sine mercurio, magneticum ex ma-
gnete arsenicali; balsamum sulphuris Rulandi,
imprimis quoque emplastrum, quod G. Fab. Hil-
danus describit Chirurg. observ. Centur. iii. observ.
38. p. m. 221.

Piperis longi.

Cinnamom.

Salis Gemmæ.

Pyrethri.

Nucum cupressi.

Gallarum.

Corticum Quercus.

Flor. ros. rubr. an. unc. f.

MS. f. Pulvis tenuis.

Dosis scrup. ii. vel drach. i.

Vel

℞. Lapid. Spongiæ drach. iii.

Sal. Gemmæ drach. ii.

Tartar. vitriolat. drach. i.

MS. F. Pulvis Dosis scr. i. f. vel ser. ii.

Localia Chirurgis committo; inter quos novi, qui magna faciunt Medicamentum hocce, quod in Epist. suis Medicin. describit Langius, cujus reverà felicissimos vidi successus:

℞. Olei philosophorum laterini lib. f.

Tburris, Mastiches, Gummi Arabici, Terebinthinæ an. drach. iii. Pistata simul per Alembicum destillantur; tandem destillationi addatur salis ex cinere cæni, & iterum distilla, & quod distillaverit in vitro ferva.

Sale cæni quia caremus, supponi potest cinis spongiæ.

Observationes. Virgo nobilis, biliosa, macra, scrupulis multiplicibus vexata, fati cessit, febre continua continuo illam emaciante, idest, hectica. Aperto cadavere, reperimus mille ultra glandulas minores,

majo-

maiores, à faucibus ad os pubis usque. Ejusdem erant coloris, flavi scilicet, quem aperta cute oculis nostris obiiciebant scrophulæ in collo. Medicamenta, cautè licèt applicata, non addo, infelicem ob successum. (1)

C 3 CAP.

1 Raras, & notatu dignissimas hujus affectus historias, vide sis apud Riverium Observ. 76. Centur. 1. p. m. 83. & 84. ut & Centur. 2. p. 155. nec non Observ. communicat. p. 346. & 377. Observ. 9. ut & apud P. Poterium Observ. 28. Centur. 2. ubi unguentum non contemnendum quoque describitur.

Fuella quatuordecim circiter annorum, à teneris unguiculis variè, & miserè ulceribus, nempe digitorum, aurium, &c. labiis admodum tumidis summis aliquandò lancinantibus doloribus, utriusque oculi cataracta, scorbuto, &c. glandulis colli, & parotidis quibusdam exulceratis, reliquis scirrhis, tumefactis, ita ut collum vix movere queat, vexata fuit, plurima fuere adhibita, & tentata remedia, vocatus, præscripsi decoctum ligni guajaci cum incidentibus, aperientibus paratum, cujus quater quotidie ad unc. iii. assumpsit, instillatis armoniaci gutt. viii. semelque in septimana pulverem sequentem usurpavit.

℞. Rad. jalap. drach. s.

Tartar. vitriorat. gr. v.

Ol. fœnic. gutt. ii.

M. F. pulvis.

Cujus beneficio ter, quaterve dejecit, externè applicari curavi emplastrum de ranis cum mercurio, oleo ruta, & fuligine malaxatum: verùm exulceratis glandulis, primò unguentum basiliconis,

nis, demdè balsamum sulphuris Rulandinum ad-
bibuimus, quibus tertio circiter mense curata, ge-
stat adhuc emplastrum ex galbano puro, collo cir-
cumpositum inter curandum, inflammatione gena-
rum correpta, sudoriferisque inrernè exhibitis cu-
rata, frigori externo se exposuit, undè recidivam
passa, noctuque panniculo carnosio utriusque oculi
affligitur, manè vocatus, prescripsi liquorem ab
Authore Cap. iv. de Catarrhis §. vii. p. 40. lau-
datum, quo intra octiduum panniculus utriusque
oculi ferè totus fuit ablati: & quod notatu di-
gnum, cataracta admodum fuere diminuta, &
quidem adeò, ut jam omnia accurate videre valeat.

Domina cuidam tumore dolorifico duro, in collo
in dies accrescente, à tribus præter propter annis
vexata, emplastrum prescripsimus sequens.

℞. Empl. de ranis cum mercurio unc. s.

Gum. galban. pur. drachm. ii.

Sacchar. saturn.

Sal. volatil. armon. ana drachm. s.

Malax. ol. rut. q. s.

Ad consist. Emplastri.

Quo dolor, & acoreio evanuerit, continuoque
adhuc collo applicatum gestat.

C A P. III.

De Aneurismate.

I. **A**neurisma est Tumor præternaturalis,
digitis illum comprimantibus faci-
lè cedens, illisque ablatis, statim rediens
cum forti pulsu.

II. Pars affecta sæpissimè. imò ferè sem-
per

per ob Arterias Carotides, Collum est, observavi tamen illud in genubus, & brachiis.

III. *Causa* est humor acris, cerosus, biliosus, internam arteriarum tunicam erodens imò & externam crassiore, imò & vicina sibi ossa. (a)

IV. *Differentia*. Nunc magnum est, nunc parvum; nunc collo adhæret, nunc artubus.

V. *Signa Diagnostica*. Petere potes ex superscripta Aneurismatis definitione.

VI. *Prognostica*. Parva curatu difficillima, magna incurabilia: nec curatum in collo, vel unicum vidi. Palliativa cura diu vivere possunt. Chirurgi artis propriæ ignari, abscessum judicant, eoque aperto scalpello, moriuntur ægri illicò illorum in præsentia.

VII. VIII. *Indicationes Curativa, & Curatio* (b). Tumor ab initio statim comprimendus,

C 4

duſ,

a *Causa externa* est, ut observatione Practicorum testantur; nempe quod loco vena arteria aliquando secetur.

b In principio statim secetur vena in latere opposito, partique affecta lamina plumbea superligetur; quidam emplastrum ad rupturas Augustanor: vel Fernelis in principio applicatum commendant, & sequens.

R. Colophon. unc. ii. s.

Terebinth. unc. i. s.

Flor. balaustior.

Sang. dracon. ana drachm. i. s.

Sacch. saturn. scr. ii.

Succ. acac. drachm. i.

Ol. mastic. q. s.

pus, humorque acris repellendus: utrumque commodè fit per tenuem laminam plumbeam. Quidam volunt, ut sanguis affluens intercipiatur, arteriam supra, & infra Aneurisma ligando; (c) illudque postmodum excidendo curare. Sed hoc remedii genus dolorificum nec tutum est; mallem ego vitæ conservandæ. ergo brachium, vel pedem amputare.

IX. *Observationes*. 1. Pauperrimi cujusdam viri (cujus nomen mihi excidit) Aneurismate extincti, cadaver dissecuimus. Videbamus sanguinem copiosum, tam seorsum, quàm grumosum; tunicas arteriarum utraque erosas, & claviculam sinistram maxima ex parte carie exesam. Cl. Sylvius ejus erat Anatomicus.

2. Alium pauperem superscripto modo per laminam plumbeam ita palliativè curavi, ut decimo quinto post anno mihi sanus fuerit loquutus. Tumor erat supra genu dextrum, ovi gallinacei magnitudine. (d)

L I-

M. F. Emplastrum.

Vide sis apud G. F. Hildanum *Chirurg. Observ. Centur. 3. Observ. 42. 43. & 44. & epistolice responsionem Clariss. Michaelis Doringii p. m. 224. & 225. & sequ. & apud L. Riverium Observ. 12. p. 278.*

c De sectione, & excisione arteria vide controversias de Chirurgia tractat. vii. Thom. Fieni p. m. 55. & seq.

d Juvenis quispiam 22. annos natus, melancholicus, tumorem, subindè dolorificum, circa genu

genu dextrum mollem, ovi magnitudinem equan-
tem passus; in quo nocabilis, imò magnus pulsus
observabatur, quidam imposuit emplastr. ad ru-
pturas Fernelii, saccharo saturni malaxatum, de-
indè solam plumbi laminam, qua dolor sublatus,
optimèque valuit tumore, aliquousque minore so-
lummodò remanente, post tempus aliquod, cir-
cumforaneus quidam curationem tumoris pollice-
tur, credulus, nummorum numerandorum par-
tem dimidiam dedit, aperto tumore, post biduum
fatis cessit.

LIBER TERTIUS

De Affectibus Thoracis.

C A P. L

De Pleuritide.

I. **P**leuritis est inflammatio, interioris
Thoracis duplicatæ Tunicæ, dicta
pleura. (a)

II. Pars affecta est Membrana, Pleura,

C 5 ple-

a Cum tumore, non tantùm membrana pleu-
ra, sed & musculorum quibus adheret; aliù verò
ita definiunt, nempe per symptomata, & quidem
juxta Hippocratem, attendendo ad id quod maxi-
mè manifestum est: pleuritis est dolor lateris pun-
ctorius, cum cussi, febre continua acuta, & respi-
ratione difficili.

plerumque etiam patitur Pulmo, Mediastinum, Pericardium, Diaphragma. (b)

III. *Causa* (c) est humor serpsus, biliosus acris, (d) cum sanguine arterioso sese praternaturaliter effundens in Membranam pleuram; plerumque per anastomofin, interdum diæresin, raro diapedesin. IV.

b *Ad partem affectam* plerique, & aptima nota *Authores* referunt musculos mesopleurios: vix enim possibile est, ut inflammatio membrana succingentis ipsos contiguos musculos non corripiat. Pulmonem in graviore pleuritide affici satis superque constat ex Riverio Cap. 7. lib. 7. m. 380. ut & Plater. de doloribus Cap. x. necnon ex ipso Hippocrate lib. de locis in homine tex. 24. p. m. 378. ubi altera pulmonum pars inflammata vocatur ab ipso pleuritis.

c *Proxima pleuritidis causa* plerumque plethoræ est, quæ pleura vasa sanguinea praternaturaliter distenduntur, vel rumpuntur; comprimis quoque obstructio venarum, vel arteriarum, per pleuram perreptantium; unde sanguinis circulatio impeditur, stagnant humores, stagnationeque acriores fiunt, ac magis effervescunt; acriores jam facti humores, membranam internè costas succingentem (barbarè dictam pleuram) distendunt, respirationemque difficilem, doloremque pungentem; ac lancinantem excitant.

d Et quidem acris acidus, ut Helmontius, & post illum Jac. van. Hadem. tractatu primo, & secundo, belgico idiomate conscripto, de pleuritide, pluresque alii; ex dolore punctorio, coagulatione sanguinis, sedimentoque urina, necnon juvantibus, & nocentibus, quàm accuratissimè concludendo probarunt.

IV. *Differentia*. Vera est, vel Notha. Vera provenit ex sanguine arterioso acriori; in Nota sanguini sese miscet Lympha crassior. Quidam Scriptores dolorem musculorum Pleuritidem Notham vocant, quod illis non concedo; hoc malum Catarrhis debetur.

V. *Signa Diagnostica* sunt, 1. Dolor lateris punctorius, 2. Tussis, 3. Difficilis respiratio, 4. Febris continua, 5. Pulsus durus. (e) Hæc signa nisi omnia concurrant, non est Pleuritis. Interdum Pleura inflammatur in dorso circa diaphragma, & ab incautis, summo ægrorum damno, pro dolore nephritico habetur.

VI. *Prognostica*. Quò citiùs materia peccans suppuratur; quò ipsa magis albicantia, & leviora, eò citiùs curatur æger. A copioso scretu tussis, & respirationis difficultas, vel aucta, vel non imminuta, malum. (f)

C 6

VII.

e Hac collata, & simul sumpta, pleuritidis signum pathognomonicum constituunt, ut Calenus 5. de locis aff. Cap. 8. docet.

f Senex noster Hippocrates varia, & insignia prognostica suppeditat: aphor. 8. sect. 5. hæc habet; qui pleuritide laborant; nisi intra quatuordecim dies superne purgentur, iis in empyema fit mali translatio, si tussiendo nihil, aut lividum, nigrumve excernatur sputum, perniciosum est indicium; lib. 2. prognost. Cap. 8. aphor. 15. sect. 5. ex pleuritide, inquit, empyici, nisi intra dies quadraginta à ruptione sursum purgentur, in tabent transeunt; videatur quoque C. Celsus p. m. 62. & 64. necnon aphor. 16. sect. 6. alvi profusum

pleu-

VII. *Indicationes Curativæ*: Fluxus humorum ab initio statim, quantum fieri potest, cohibendus; humor ipse revellendus, derivandus; postea suppurandus, pars tandem ejus reliqua discutienda, partesque roborandæ.

VIII. *Curatio*. Venæsectio primo morbi die his, terve, cæteris paribus, reiterata maximo egris est auxilio. Sunt qui illam in totum reiiciunt, sed cum illis non sentio. Instituenda est in brachio lateris affecti, quicquid Theorici contradicant, eaque interdum largiter. Postmodum humoribus turgentibus corpus purgandum; sudor movendus, expectorantia præscribenda. (g)

Medi-

pleuritidi superveniens, malum, ut & aphor. 12. sect. 1. & sect. 7. aphor. 11. Si pleuriticus dolor cum sputis biliosis sine ratione evanuerit, in delirium agri incidunt 3. Prorrhet. Densa & laboriosa corpora citius ex pleuritide intereunt; in Coacis Tit. xviii. de pleuritide, & peripneumonia. Bis observavimus sequentem Magni Hippocratis prognosin veram, quam describit coaca cccclxxxviii. p. m. 334. quibus in morbo lateris plurimus ex sputo strepitus in pectore sonat, & vultus demissus est, oculusque aurigine suffusus, & caligine obductus, in his mors expectanda est.

g Venæsectio celebranda in principio moderata, ut facilius, minoriq; cum agri damno, viriumque jactura reiterari possit; attenuentia, incidentia, diuretica exhibenda; clysteresq; maximè prosunt. Sine venæsectione, quocumque in tempore, quaque in pleuritido, vel maligna, vlc epidemica

curat-

Medicamenta contra Pleuritidem.

Rad. Aristolochiæ, barbanæ, millefolii.
 Herbæ, Taraxicum, Anagallis, brassica,
 Card. bened. Cerefolium. Consolida rega-
 lis, Hippoglossum, pulmonaria, scabiosa.
 Flores buxi, papaver. erratici. stæchad. ci-
 tri, violar. semina Card. ben. fraxini, Mal-
 væ, urticæ, aquilegiæ. Thus, Cor. Cervi,
 Dens apri, Lapis Carpionum, percarum :
 mandibulæ lucii piscis. Oc. Cancræ. Ossa lu-
 pi. Priapus Cervi. Tauri. Sperma Ceti.
 Unicornu. Sal. prunellæ, Coraliorum. Suc-
 cus Taraxici, betulæ, stercoris equini.
 Aqua bardanæ, Card. bened. Scabiosæ,
 Theriacalis, Prophylactica nostra. Spiritus
 tartari. Liquor diaphoreticus Mynsichtii.
 Syr. (b) Card. bened. papaver. rhæados,
 dia-

*curationem institui posse, affirmant Præctici, inter
 quos Jacob van Hadden, qui firmissimis rationi-
 bus, auctoritate, ac experientia edoctus, facilius,
 breviusque absque venesectione, quam celebrata
 ipsa, & si eadem usurpasset remedia, pleuritides à
 se curatas testatur; modò statim ab initio specifica
 acidum infrigentia, diaphoreticis, diureticisque
 mista, exhibita fuerint.*

*Angelus Sala, I. Hartmannus, P. I. Faber,
 M. Rulandus, &c. vomitoria in principio, & ad-
 huc tertio, imò quinto morbi die exhibent; & qui-
 dem cum successu aquam benedictam cum aqu. card-
 maria, vel papav. errat. ut multis, variisque ob-
 servationibus probant.*

*h Vix datur præstantius remedium syrupo, de-
 castoque nicotiana, in fine videlicet morbi: sed*

ritè

diacodii. Ol. myrtilli. rosaceum, amygdalinum. Unguentum i pectorale, Althææ. Emplastrum Ireos, de Cumino. Pulvis antipleuriticus Mynsichtii. Haly. Tragea antieleuritica Hartmanni, Quercetani. Antim. Diaphoretic. bezoard. minerales; Flores Sulphuris. (1)

In principio morbi.

℞. Succī Taraxici depurat. unc. i.

Aq. plantagin.

Rosac. an. unc. ii.

Prophylactic. nostr. unc. f.

Oc.

ritè sit preparatus syrupus, & per digestionem aliquot diebus deputatus, alias gravissima symptomata excitat, hac de re vide notatu dignissimam observationem apud Ferdinandum Epiphanius in suis Consiliis histor 45. Flores papaveris, rhaados à Valeriola plurimum commendantur, lib. v. observ. 10.

i Unguentum pectorale Mynsichtii in suo armentario Chymico p. m. 488. descriptum, maxime commendatur:

l Helmontius maxime commendat sanguinem hirci, ut & Zuvelserus, qui p. 733. Pharmac. August. cruorum hirci colligendi veram tradit methodum, cujus drach. i. omnem confestim sopit, & curat pleuritidem: maxime quoque prosunt pimpinella, flores eryng. visc. querc. ad drach. i. item sal urtica, card. bened. volatile Cornu Cervi, succini, urina, fuliginis, armoniacum, spiritus nitri dulcis, spir. tartari, & nitri compositus; item species pleuritica Mynsichtii p. 28. laud. epiat. Cujus gr. i. Riverius in morbi principio cum successu exhibuit.

Oc. Cancr. crudot. contus. drach. f.

Syr. papaver errat. (m) unc. is.

MS. in Phila.

Sumat æger hac de mixtura singulis horæ
quadrantibus cochlear unum ; alterumve ;
miraberis ejus effectum .

Vel

℞. Syr. althææ Fernel. unc. i.

Diacodii.

Papaver. errant. an. drach. vi.

Oc. Cancr. præparat. drach. i.

Bezoardic. mineral. scrup. i.

MS. F. Linctus continuo assumendus. (n)

Secundo, tertiove die :

℞. Rad. Althææ unc. i.

Liquiritiæ rasæ drach. ii.

Fol. Malvæ M. i. Sen. unc. f.

Oc. Cancr. crudor. contusorum, & in
petia ligatorum drach. vi.

Rhei elect. drach. iii.

Tamarindor. unc. f.

Jujubat. Num. x.

Sem.

m Majori cum successu usurpatur, si ex succo
florum expresso, quam ex sola infusione paretur.

n Omnibus commendamus sequentem trageam
antipleuriticam D. Ausfeld.

℞. Sal. prunell. drach. ii.

Pulv. stor. papav. rhen.

Corall. rub. ana drach. i.

Sacchar. violat. unc. f.

Reducantur in pulverem pro tribus dosibus super-
hibendo aq. papav. vel card. Mariæ parum ; sum-
mo cum successu usurpatur, addita adhuc drachma
una rad. bardanæ.

Sem. urtic. Roman. unc. is.

Coq. ex aq. hordei in Colatur. unc. xxiv.

Dissolve

Syr. Diaenicu unc. is.

Salis prunellæ scrup. ii.

MS.

Bibat Patiens hujus Apozematis Uncias
v. bis terve de die, prout alvus laxa fuerit,
vel adstricta. (o)

Medicamenta Topica.

Afficaciora hiscè, quantumvis communia,
nulla sum expertus.

℞. Ungt. Althææ Compos.

Pectoralis an. unc. f.

Ol. Sem. papaver.

Lilior. albor. an. drach. iii.

Ol. Myrtill.

Rosac. an. drach. vi.

MS. in fictili.

Hocce Linimento utor in morbi principio,
& materia suppurata Emplastro de Cumino,
vel

o Inter topica sequens Limentum excellit.

℞. Unguent. alth. comp. unc. i.

Ol. amygd. dulc.

Rosar. ana drach. ii.

Lilior. alb.

Papav. express.

Hyoscra. express. ana drach. is.

Still. chamom.

Cumin.

Philosoph. an. scrup. f.

Camphor. drachm. f.

MF. Linimentum.

vel Emplastro Ireos in affectibus pectoris summa laude digno. (p)

IX. *Observationes*. 1. Dominus N. de Bas Sponsus, conquerebatur mihi de punctorio lateris sinistri dolore, quem Pleuriticum vocabat. Statim refutavi ejus opinionem, hærebatur enim malum in musculis intercostalibus, quod, ut supra scripsi, quidam Authores Pleuritidem notam vocant. Respirabat difficulter, & conquerebatur se non posse ob dolorem brachiis amplecti charissimam sibi sponsam. Jussi imponatur affecto lateri Emplastrum Ireos, & inde unica nocte curatus, tertio post die nuptias celebravit sine ulla Sponsæ querela.

2. Laurentius Homers Mercator, qui paucis ante morbum diebus joci ergo mihi dixerat, sibi in toto mundo omnia perinde esse, modo uxor sua non fieret vidua, Pleuritide corripitur exquisita in latere sinistro. Detraxi ipsi sanguinem ter intra biduum ex brachio, & manum lateris affecti, ususque est medicamenti supra scriptis. Tam bene inde ha-

p *Hac emplastra quia ubique non prostant, sequenti modo præscribi possunt; Ex. g. Empl. Ireos.*

Rx. Empl. de mucil. vel Diachyl. cum gum. unc. i.

Rad. ireos pulv. dr. ii.

Ol. still. chamom. vel Amygd. dulc. q. s.

M. F. Empl.

De Cumino.

Rx. Empl. de mucilag. ꝑc. unc. i.

Sem. cumin. pulver. drach. ii.

Ol. still. carvi q. s.

MS. Empl.

habuit, ut quarto die me inscio exiverit, comederitque halecem, & superbiberit Pintas duas Cerevisiæ crassæ Roterodamensis. Altero die, imò illa ipsa nocte, incidit in Pleuritidem lateris oppositi, id est dextri. Summo manè vocatus dolebam Amicum, cum viderem vires tanto oneri non fore ferendo, cui etiam tertio post die succubuit.

3. Illo eodemque tempore Gertruda Evers sanguinea pituitosa Virgo, vigesimo secundo ætatis anno ex Pleuritide decumbit. Menstrua pro voto fluxerant decem ante diebus. Jussi illi sanguinem è brachio affecti lateris ad Uncias octo bis detrahare frustraneo eventu. Non permittebant prostratæ vires tertio morbi die, ut amplius de Venæsectione ausus fuero cogitare, nihil enim nisi mortem expectabam. Præscripsi ipsi misturam superscriptam ex succo Taraxici, &c. Et paucas intra horas cessavit dolor, paucisque post diebus totus morbus. (q)

De

q Juvenis 25. annos natus post solito majorem motum, & exercitationem incalescens, frigori se exposuit, undè in dolorem lateris punctorium ledem, tussiculam, febrim, difficilemque respirationem incidit; quem brevi sequenti mistura curavimus:

Rx. Aq. hyssop. unc. ii.

Fœnic. unc. i.

Theriâc. simpl.

Prophyllact. ana unc. s.

Ocul. cancr. pulv.

Bezoard. mineral. ana scrup. i.

Spir.

Spir. salis armon. gutt. xv.

Land. opiat. gr. ii.

Syrup. ex succo florum papaveris errat. express. unc. i.

M

Hujus singulis horis cochlear unum, alterumve assumebat.

Vir. 45. circiter annorum plethoricus, post laborem, caloremque maximum, Baccho frigido subito indulgens, in respirationem difficillimam, dolorem lateris dextri puncturium intolerabilem tussendi impotentiam, febremque acutam incidit; Et ob dolorem magnum ad interrogata vix respondit, pomeridiano tempore vocatus illicò vena secaretur jussi, juxta Hippocratem lib. 1. de morbis text. 25. p. m. 31. inter sanguinis effluxum dolor aliquantulum diminutus, liberiùsque respirare potuit; statim misturam dictam parum hoc modo mutatam prescripsi.

Rx. Aq. card. bened.

Hyssop. ana unc. ii.

Ther. simp. unc. i.

Prophylact. dr. vi.

Bezoard. miner. dr. s.

Ocul. cancr. pulv. dr. i.

Spermat. ceti scrup. i.

Land. opiat. gr. iii.

Syr. viol. unc. s.

Papav. errat. ex succ. unc. i.

M.

Hujus singulis hora quadrantibus cochlear assumpsit simile quoque topicum p. 75. laudatum usurpavit; manè reversus symptomata leviora inveniens; at tamen venesectio moderata celebraretur curavi;

ac enema ex decocto carminativo, & emolliente, &c. præscripsi, & circa meridiem sputa aliquousquè truenta excrevit, quare linctum ab Authore p. 74. descriptum dedimus; frustraneo tamen eventu, nam quinto ab invasione morbi die periit; hocque in agro observavi, quæ Hippocr. Coac. cccclxxxviii. Tit. xvii. de pleuritide habet.

Senex nono à pleuritide curata die sputa nigritantia sapore instar carbonum fabrorum Ferrariorum prædita excrevit: quare medicus ipsi balsamum sulphuris anisatum præscripsit; postquam illius usum in hæmoptysin incidit, magnamquè sanguinis copiam russiendo excrevit, accersitus misturam sequentem cochleatim usurpandam, necnon linctum à Riverio prax. lib. vii. Cap. vi. p. 329. descriptum, præscripsi.

℞. Aq. plantag. unc. ii.

Cinnam. drach. vi.

Cons. hyacinth. dr. is.

Acet. still. unc. s.

Corall. rub. prepar. dr. s.

Flor. balaustior.

Sang. dracon. pulv. ana scrup. s.

Laud. opiat. gr. iii.

Syr. myrtin. un. i.

M

Hoc remedium, ut & pulverem quendam adstringentem vulnerarium loco citato p. 331. usurpavit, ast frustra, singulis enim diebus his, terve ad lib. is. puri sanguinis aliquousquè spumosi, tandemque animam cum sanguine excrevit, fatisque cessit.

De *Peripneumonia* (r) nihil scribo, quia nihil in cura differt à cura *Pleuritidis*. Consul-
let qui plura scire volet, hoc de affectu, ut
& de *Paraphrenitide*, authores, nam & hanc
eodem modo curari posse scio.

C A P. II.

De Phthisi.

I. **P**hthisis est *Consumptio* humoris nutri-
tii (a)

II. *Pars affecta* interdum quidem Put-
mo est, sed non eo quo vulgò putatur mo-
do, ut ex causis patebit. Primariò ple-
rumque patiuntur *Ventriculus*, *Pancreas*,
Glan-

r *Spiritus nitri dulcem specificis in pleuritide
laudatis medicamentis mistum in peripneumonia,
& paraphrenitide maxime convenire affero.*

*De signis & differentiis inter pleuritidem, &
paraphrenitidem, ut & peripneumoniam, vide
sis apud Riverium prax. lib. vii. Cap. 3. p. 312.
& Joëlem lib. 3. p. 16. ut & Platerum Prax.
tom. 1. p. m. 90.*

a *Ab omnibus ferè, & optima nota Authoribus
definitur per ulcus pulmonum, & febrim hecti-
cam. Clar. Author hic atrophiam potius quam ip-
sam phthisin describere videtur, ut ex sequentibus
patet, hoccè de affectu videatur P. Forestus observ.
lib. xvi. in primis observ. 55. & seqq. lectu quoque
dignissimum est consilium Joannis Petri Merenda
apud Cratonem lib. v. Concil. xi. p. m. 44. & seqq.
percommode enim & pulchre de Phthisi ejusquè cau-
sis, ut & Horst. tom. 3. p. 170.*

Glandulæ lacteæ , &c. Pulmo (b) per Consensum.

III. *Casa* est 1. Venter malè Chylum digerens. 2. Succus pancreaticus malè sese miscens bili : unde 3. Chylus crassior malè transcolatur per glandulas mesenterii lacteas : evenit inde 4. quod crassior chyli pars in glandulis lacteis hæreat, non transcoletur, illas induret, sic ut nonnisi serosior illius pars per ductum Thoracicum perveniat ad Cor. (c) Interim vesiculæ
tam

b Pulmonum esse partem affectam constant ex ulcere pulmonum, malumquè in ipsis pulmonibus hæret, ideoque per idiopathiam, non verò per consensum afficitur pulmo; ast à ventriculo, pancreas, glandulis mesenterii lacteis malè affectis malum in dies augeri, graviusquè reddi concedimus.

c Hac Clar. Authoris dicta sæpè præcedere posse, antequam Phthisis oriatur, assentimus; attamen tum nondum phthisis est, sed quidem ansam dant, acrioresque in dies tum fiunt humores, quæ acredine postea vasa quoquè eroduntur. Causa, ut plurimum sunt catarrhi salsoacres, C. Celsus quoque lib. 3. Cap. 22. p. 167. catarrhis in pulmones delabentibus adscribit. quare etiam Hippocrates in coacis prænotionibus, in principio, inquit, suppurati salsuginosum spuunt p. m. 562. (sæpè post gravedinem, non, vel malè curatam) ut quam acuratissimè observarunt Prædici quamplurimi, inter quos D. Freitagius, qui frustra curationem phthiseos aggredi, catarris primò non sublati, putat, ut constare quoquè potest ex Gul. Fab. Hildano observ. 38. Cent. ii. p. m. 220. ut

G

tam orbiculares, quam sinuosæ pulmonis noviter à Cl. Malpighio inventæ, ex legibus circulationis sanguinis, replentur lymphæ, quæ in illis crassior fit, anhelationem causat atque tussim (d), vapores adscendentes angustias intermittentes. Ulcus Pulmonis Tabem esse non admitto; nisi longo temporis tractu degeneraverit, vel in Vomicam, vel Empyema (e); dissectione enim semper contrarium reperi in cadaveribus hoc malo extinctis.

IV. Dif-

Ex Cratone lib. 3. p. 76. sic quoque à tuberculo in pulmonibus genito, suppurato atque disrupto, phthisin aliquando generari probat Riverius præxeos lib. vii. Cap. 7. p. 336. tuberculumque tale pulmonis idem vocat tumorem exiguum in quadam illius particula collectum; in quem finem inspicitur Hippocr. aphor. 41. sect. vi. ut & lib. 1. de morbis. Non semel, quoque in cadaveribus phthisi extinctis ulcus pulmonis observavimus.

d Tussim ab humorum acredine vellicando, & corroderendo excitari putamus, nam acrimoniam temperantibus, ut Mass. pilul. de cynoglossa, laud. opiato, &c. exhibitis, undè humores magis adhuc incrassantur, sedatur; exindè satis superque liquet tussim non tam ab humorum crassitie quàm quidem acredine criri.

e Aliquando in empyemate paracenthesis instituenda, ut pus, &c. præter naturam intra thoracem, collectum, educatur;

Paracentheseos instituenda modum, ac instituta usum & finem; &c. videsis apud Doctiss. Thomam Fienum tractat. 1. de Chirurgia controversis Cap. 1. 2. & seqq. p. m. 39. & seqq. & Riverium observ. 79. Centur. 2.

IV. *Differentia*. Practicus Tabem in tres species divido. Prima, eaque præcipua, est illa, quæ provenit ex glandulis mesenterii lactei, Lympha crassa, vel, ut alii loquuntur, pituita obsessis; quæ sic in causa sunt, ut minima assumptorum ciborum pars perveniat ad Cor, Corporisque partes reliquas; maxima verò illorum pars pereat per alvum (f) Secunda est, quæ propter sanguinem, & in illo Lympham serosiores (g), Tussim excitat continuam, dum per pulmones circulatur cum succo nutritio ad Cor. Tertia species illa est, quam antiqui ulcus pulmonum vocavere. Procedit ex Lympha crassa (h) in Vesiculis pulmonum supradictis diu-

f Hæc vocatur à Practicis atrophis, inspiciatur & de causa Joel. prax. lib. 3. p. m. 39.

g Videtur Cl. author per serosiores intelligere serosiores acrem, nam alias vix tussim excitant, est quidem acria: quatenus sua acredine corrodunt, pungunt, vellicant.

h Hippocrates lib. de internis affectionibus text. 4. p. 201. ipsam vocat pituitam salsam, quæ coacta & compacta in pulmone suppuratur: propter lympham crassam, in capite stagnatio humorum fieri potest, cujus stagnationis maleficio acriores redduntur humores, sicque catarrhis, & quidem imprimis salso acres generabuntur, quæ catarrhorum in pulmones depluentium acredine, tussis primùm exoritur dein ipsa vasa sanguinea capillaria corrodendo aperiuntur, extravasatus ita exstillansque subindè adhuc sanguis, jam stagnans acriorique defluxioni occurrens, acrior redditus

diutius hærente, & Circulationem sanguinis impediante. Sputa primum albicant & levia sunt, postmodum crassiora fiunt, tandem aliquo modo foetent & sic putrescunt. Hæc quoad qualitatem; quantitate si peccaverit hæc Lympha Vomicam Pulmonum observabis, vel Empyema.

V. *Signa Diagnostica* (i) incipientis Phthi-
D
fis

putrescit, sicque pulmonum ulcus producit; ut probat Hippocrates lib. 1. de Morbis Text. 1. p. 12.

Optimè Clar. Freitagius concludit, non curatis catarris, humorumque acrimonia & quidem salina non temperata, phthisin curari esse impossibile.

Varias tabis species sine pulmonum exulceratione contingentes describit Magnus SENEX ut lib. 6. Epidem. sect. viii. pag. 822. ex gonorrhæa lib. 2. de morbis text. 49. p. 75. ex nimio veneris usu, & lib. v. Popular. text. 2. p. 764. necnon lib. de locis in homine text. 18. p. 373. ex fluxione in medullam, ut & lib. de glandulis text. 10. p. 420. &c. estquè vel hereditaria, vel proprio vitio, ac diata acquisita.

i Imminentis phthiseos signa proponuntur ab Hippocrate lib. 1. de morbis text. 9. his verbis, si autem & suppuratus, si pituita (scilicet salsa ut libro de internis affectionibus text. iv. p. 20. habetur) ex capite ad pulmonem destillet: & primum quidem lateenter defluit, tussimquè tenuem exhibet, & sputum paulò amariùs, solito, & aliquandò tenuis adest calor (febricula.) Plerique quoque Practici gravedinem præcessisse observarunt: quibus Cl. Riverius addit pravam thoracis con-
for-

sis sunt inflatio Ventriculi tumorque totius abdominis; anxietas cordis & interdum palpitatio, tussis sicca, appetitus prostratus, macredo (1), febricula continua. Consumatæ Tabis signa sunt, appetitus major sed vagus; (provenit ille puto, ex febre aucta, & majore;

formationem & ætatem juvenilem; quare inspicatur Hippocr. aphor. 9. sect. v. & Romanus dictus Hippocrates C. Celsus; cujus scripta H. Fab. ab Aquapendente, rogatus à suis discipulis, ut secreta quadam in re medica ipsis revelaret, sic commendasse fertur.

..... Vos exemplaria Celsi.

Nocturna versate manu, versate diurna.

Porrò magnus ille SENEX de incipiente loco citato. Temporis autem progressu, exasperatur pulmo & intus exulceratur à pituita (scil. salso acri) inhaerente, ac putrescente, & gravitatem exhibet pectori, & dolorem acutum ante & retrò, caloresque acutiores (febres majores, acutiores) in corpus incidunt, & pulmo trahit ad se pituitam ex toto corpore, & maximè ex capite: caput verò calefactum ex corpore. Progrediendoque consumatæ phthiseos signa ibidem describit.

Quantò verò magis tempus progreditur, tantò magis pus sincerum spuit, & febres acutiores fiunt, tussisque frequens, & fortis, & inedia vexat, & tandem alvus infernè turbatur, hic quum ad hoc pervenerit, perit: quibus adde capillorum defluvium, genarum livorem, inque rubedinem una duabusve circiter à cibo sumpto horis cum pulsu majori, & celeriori, mutatum, quod certum hectica febris signum Sennertus de feb. p. 339. putat.

1 Qua in carpis manuum primò observatur.

re; quam non solum continuam observavi, sed in plerisque indies suam exacerbationem habentem; hancque febrem voco duplicem Tertianam continuam: an illa ex Pulmonibus trahere possit ortum, judicet iudicio pol- lens Medicus) Tussis continua, respiratio dif- ficilima, Marcor, cuti arida, nigransque, sputum (m) viride, crassum & aquæ puræ im- mersum, matulæ fundum petens.

VI. *Prognostica*, Phthysim Infantum, imo adultorum in principio facile curaveris, si abdominis (n) majorem habueris curam, quam pulmonis, hiccè enim tunc non pec- cat, nisi per accidens. Consumata ferè sem- per incurabilis; (o) sed Vomica pulmonis

D 2

la-

m Primò salsum, dein amarum, postea dulce excerni annotavit Hippocrates locis citatis; sed notandum: aliquandò pituitam putridam puris amulam tussiendo excerni: pus autem coloris est cineritii, & minus album quàm pituita, & inter- dum varii coloris, & in aquam tepidam puram projectum, fundum petit, in eaque dissolvitur, prunisque vivis impositum, fatet.

n Inprimis quoque catarrhorum salso acrim in pulmones depluentium malum in dies au- gentium.

o Attamen spes quedam curationis affulget (modo non hereditaria) si vires robustæ sint, spu- tum album, aquale, unius coloris, & facile expe- ctoretur, catarrusque alio divertatur, febrisque inde minuatur, appetitus vigeat, siccis absit, al- vum naturaliter deponat, pectus habeat amplum, & hirsutum, &c. Quibus verò phthysicis spuerum

sta-

laborantes curatos vidi varios, ut & alii mecum Practici.

VII. *Indicationes Curativæ*. Lympha crassa incidenda, (p) abundans leniter, & per epicrasin evacuanda. (q) Diæta sit exquisita; reficiatur tamen sæpè Stomachus.

VIII. *Curatio*. Intelligendi sufficient *Indicationes Curativæ*. Hoc saltem addo, me contra omnium fortè Scriptorum Practicorum sententiam acidis temperatis felicissimè usu. Ratio patet ex præscriptis. Dulcia acidis non temperata, cum multis aliis observavi, ægris semper, ad minimum plerumque, obfuisse.

Medicamenta Anti Phthifica.

Radices Chinæ, Salsæparillæ, Polypodii,
He-

graviter oleat, ut capilli defluant, aut alvi fluxus superveniat, aut sputum supprimatur, aut facies Hippocratica appareat, mors in propinquo est; docente Hippocrate i. Prognost. & aphor. 11. & 12. sect. v. & sect. vii. aphor. 16. Videsis quoque apud Riverium lib. vii. Cap. 7. p. 345. & 356.

Contagiosam quoque esse Phthisin Practici observarunt, quæ de causa inspiciuntur observationes, imprimis Riverii, Centur. 1. Observ. 35. & 99. &c.

p Catarrhique sistendi, eorumque acrimonia blandè temperanda.

q Fortiora enim purgantia, ut & omnia aloetica maximè phthificis nocent, quia facile hypercatharsis exoriretur, vasorumque orificia aperirentur aloes maleficio: vitentur quam maximè animi pathemata.

Helenii, Symphyti majoris, Ireos. Fol. Capili. Ven. Consolid. Hedera terrestr. Hyssopus, Jacea, Millefolium. Pilosella, Pimpinella, Taraxicum, Plantago, Prunella, Pulmonaria, Sanicula, Scabiosa, Veronica. Flores Hyperici, rosarum, Violarum, Aurantiorum. Semina althææ, malvæ, papaveris 4. frigid. majora, & minora, (Amygdalas non amo) Pistacia. Santalum citrinum. (r) Sulphur vivum præparatumque. Aq. Antiphthisia Mynsichtii, Quercetani, Rolfincii. Spir. Sulphur. per Campanam, salis dulcis. Balsamus Sulphuris simplex, vel anisatus. (s) Elix. Proprie-

D 3

prie-

x Item lignum guajacum, ejusque decoctum, quod optimè corrigitur santalo rubro, & passulis; aqua sanguinis suilli destillata, decoctum brassicæ capitata rubra, &c. item laudanum opiatum, quatenus catarrhos sistat, humorumque acrimoniam temperet, ast parcissima manu exhibicum.

l Quidam ex balsamo sulphuris tincturam extractunt per vini spiritum summè alcoholisatum, iterumque ad mellis consistentiam leni calore destillant, aut evaporant, ac summoperè in phthisi commendant.

Notandum verò, sulphurea hic non semper convenire; quare rectè monet Clar. Sennertus in institutionibus, lac sulphuris imprimis per se, nec semper in magna quantitate exhibendum; potest tamen cum hamectantibus (imprimis decocto china cum passulis, & glycyrrhiza admixtum) quoque misceri; & quod observandum, ex nimio balsami sulphuris usu plurimos in phthisin incidisse, testantur Practici.

prietatis. Syrup. (r) papaveris tam erratici, quàm albi. diacodii, Althææ, de Symphyto Fernelii. Loch de pulmone vulpis, Antiphthific. Mynsichti. Antidotus major Querc. Pulvis Haly, reſectivus Mynſ. Spec. Diatragacant. Frig. Oc. Cancr. Traſſea antiphthifica Q. Coffi, Succolata. Antimonium diaphoret. Bez. minerale, flores Sulphuris. ejuſque lac. Pil. proprietatis Myn. (*)

R̄. Oc. Cancr. crudor. contuſor. drac. i.
Spec. Diatragacant. frig.
Pulv. Haly an. drach. ſ.
Sal. prunell. ſcrup. i.

Tar-

t Item ſyrupus de nicotiana ſ. ſucco tabaci, quo ſolo phthiſicos etiam, & tabidos quosdam reſtituiſſe reſtatur Heurnius de tabaco tractatus Ultrajecti anno 1644. editus. Conſcriptus ab Ægidio Everardo, & Joanne Neandro, lectu digniſſimus, inſpiciatur convenit quoque hydromel antiphthificum apud Cl. Riverium lib. vii. Cap. 7. p. 349.

u Lac ab omnibus ferè commendantur, imprimis verò lac humanum calidè ſumptum, item caprinum, equinum, aſininum, vaccinum, omnibus curationis intentionibus, adimplens, reſte Platero; magis tamen proderit, ſi animal ſpecificis fuerit nutritum; in lacte quoque aliquid ſacchari roſati diſſolvi convenit, ne in ventriculo coaguletur ab acido, &c. Commendatur quoque externè, & quidem unguentum, ut & balneum ex lacte dulci; attamen balneum nocere, ſi ex ſanguinis ſputo, reſtatur Tielemanus in aphor. Hippocratis p. 373.

A ple-

Tartar. vitriolat. gr. vi.

Confect. Alchemes incompletæ.
drach. i.

Sacchar. perlat. unc. f.

Althææ unc. ii.

MS. F. f. a. Trochisci omnibus diei
horis assumendi.

℞. Syr. Althææ Fernel. unc. ii.

Diacodii unc. i.

Bezoardic. miner.

Salis prunell.

Oc. Cancr. præparat. an. scrup. i.

MS. F. Linctus. (x)

Si materia abundantia sua peccans est,
evacuanda.

℞. Rad. Althææ unc. i.

Ireos unc. i.

D

4

Fol.

A plerisque Authoribus conserva, & saccharum rosarum omnibus præfertur remediis, & quibus multos curatos testatur Riverius ex Avicenna, Mesue, Montano, Platero, Zacuto Lusitano, Foresto, &c.

x Ad catarrhi sublationem, acrimoniamque temperandam, (sine qua catarrhi sublatione frustra curatio aggreditur) sequens convenit massa pilularis :

℞. Mass. Pilul. de cynogl. dra. i.

Laud. opiat. gr. iii.

Croc. optim. scrup. f.

Succ. glycyrr. in aq. byssop. soluti, & filtrati,
blandoque igne ad consistentiam mellis re-
duct. dra. ii.

MF. Pilul. num. lx.

Quotidiè post cœnam sumantur ii. iii. vel iv.

Fol. Malyæ M. i.

Sen. mundat. unc. f.

Rhei elect. drach. iii.

Tamarindor. drach. vi.

Sebesten. Num. viii.

Oc. Cancr. crudor. contusor. & in pe-
tia ligator. unc. f.

Sem. aquileg. drach. i. urtic.

Rom. drach. f.

Conq. ex aq. hordei. in Colaturæ unc.
xxv.

Dissolve

Syr. diacnic. unc. ii.

Sal. nitri scrup. ii.

MS. F. Apozema.

Bibat patiens semel, vel bis de die, prout
operabitur, vel ejus feret constitutio, Un-
cias quinque. Spiritus salis dulcis, ut & sim-
plex liquor Tartari, incomparabilis sunt ef-
ficaciæ, guttatim in cerevisia, juscule, vel
vino assumpti. (y)

IX. *Observationes*. 1. D. Hasenbroeck,
Ovium Dei Pastor, Melancholicus, Macer,
Tussiens, Febricitans, nec noctu, nec de
die ferè poterat dormire; dolebat caput ap-
petitus, ut & totius corporis vires erant pro-
stratæ. Juvenis est 30. circiter annorum.
Præscripsi illi primò decoctum superscriptum
laxans; deinde hanc misturam cochleatim
assumendam:

R. Aq.

y Inprimis in decocto ex radice china, & ligno
santalo cum passulis, & glycyrrhiza parato. Inci-
pientes phthises sequenti decocto curatas vidimus,
cujus subindè haustulum assumebant.

℞. Aq. Scabios.

Card. benedict. an. unc. ii.

Prophylactic. unc. f.

Oc. Cancr. præparat. scrup. f.

Syr. papaveris errat. unc. i.

Laud. opiat. gr. i.

MS. F. Mistura cochleatim singulisho-
ris assumenda.

Optimè indè habuit . Tandem usus sum
spiritu salis dulcis . Nunceò usque bene ha-
bet , ut hilaris sit Athleta , bisque interdum
de die doctissimè , summaque cum Auditorum
laude concionari possit .

2. Anna Syveers sanguinea , & noven-
decim annorum virgo , tussiebat , & feбри-
citabat continuò . Macrior inde facta , usa
est ope scæminæ cujusdam circumforanæ ,
quæ ipsi per continuas purgationes novum
intra dies pollicebantur optatissimam sani-
tatem . Sed successus eo usque fuit infelix ,
ut vocatus ego nihil ipsi potuerim præ-
ter corroborantia præscribere ; brevi autem

D 5

post

℞. Rad. apii.

Ireos florent.

Levif. an. un. i.

Rasur. lign. guajac. un. iii.

Flor. tussilag. M. i.

Flor. verbasc. p. ii.

Passut. mai. mund. un. iv.

Coq. s. a. ex aq. pura , in colal. un. xxxiv.
dissolve.

Syr. iujub. un. ii.

Aq. theriac. simpl. dra. vi.

M

post periit. Tam noxia sunt in hoc morbo fortiter purgantia. (z)

3. Infrantes Tabē laborantes plerosque sic feliciter curavi, Jubebam illis inungeretur bis de die venter hocce Linimento:

℞. Ungt. Alphææ Comp.

Arthanitæ an. unc. f.

Ol.

z Juvenis viginti quinque circiter annos natus, macer admodum, tussi, febric continua vigiliisque nimis afflictus, multa purulenta, & subinde sanguinea excrevit phlegmata, tandem capillorum defluxione, pustulisque rubris per totum corpus dispersis, (ex quibus digitis si comprimerentur, acris quidam exstillabat ichor) correptus est: qui curatus sequentibus, massa videlicet pilulari de cynoglossa, linetu pectorali, ac decocto brassica rubra capitata, in quo parum sacchari rosati dissolutum erat.

Juvenis octodecim annorum post varias erraticas febres in phthisin incidit, qui sequenti ratione convaleuit; singulis vespertinis, duas, tresve assumpsit pilulas p. 92. descriptas, ut & sequentem pulverem, quem omnibus loco pulveris Haly commendamus.

℞. Sem. papav. alb. unc. f.

Portulac.

Melon. ana dra. iiii.

Gumm. amyl.

Arabic.

Tragacant. an. dra. ii.

Antim. diaphor. dra. is.

Pulv. Ireos.

Croc. optim.

Ma-

Ol. Mucagin. unc. i.

MS. (a)

Interdum, idest, ter quaterve singulis hebdomadibus, illos purgo Syrupo Diacnicu. Interim utuntur Liquore Tartari in ordinario illis potu.

D 6

CAP.

Magist. corall.

Sacch. rosat. un. i.

M. F. Pulvis.

Hujus ter de die à drach. i. ad ii. cum decocti ex radice china, santalo rubro, passulis, & glycyrrhiza parati unciis tribus assumatur.

Secundò quoque conservam rosarum spiritum salis dulcis alteratam; ac deindè solum lac bubulum tepidum cum saccharo rosato usurpavit.

a Cum successu sæpè usurpavimus, addito nimirum oleo philosophorum, seu de lateribus ad dra. s. & unguent. martiat. dra. ii.

Clar. Author in sua Anatomia practica sequentes laudat Rotulas.

R. Chalyb. prepar.

Oc. cancr. prep. ana scrup. i.

Tartar. vitriol. dra. s.

Lapid. prunell. gr. xv.

Spec. aromat. rosat. scrup. i.

Sacch. alb. un. ii.

M. S. s. a. f. Rotula in dies usurpanda.

C A P. III.

De Febris.

I. **F**ebbris est aucta Circulatio Sanguinis per Pulmones; Cor, Cerebrum totisque Corporis partes. (a)

II. *Partes affectæ* sunt Ventriculus, Intestinum duodenum, Hepar, Pancreas; Glandulæ mesenterii, & interdum Artus, &c.

III. *Causa* Interna. vel Externa est Internam, eamque præcipuam, puto, quod postquam Ventriculus non bene cibos compo-
xerit, Succus Pancreaticus (b) non bene sese misceat cum bile, Chyloque; sic bilis præternaturaliter regurgitat per Venam Cavam ad Cor, totumque corpus. Pancreas interim Lympha crassa obfessum officium suum malè agit, undè febres intermittentes omnes. (c)

Eterna

a Videlicet præternaturalis, functiones quasdam ladens; si enim quispiam se solito plus moveat, augetur circulatio, non tamen febris est; debet ergo esse præternaturalis, functiones quasdam ladens:

Alii per frequentiores effervescentiam: Alii verò per affectum, in quo pulsus præter naturam frequentior observatur, definiunt.

b Acrior videlicet factus stagnatione.

c De continuarum febrium causa sic discurrebat Clariss. Dom. Fr. de le Boe, Sylvius præceos Lib. 1. Cap. 27. p. 379. Febrium continuarum

om-

Externa causa est Contusio, friguse (d) partium externarum, quæ Circulationem tam sanguinis, quàm Lymphæ (e) (quam veri

omnium causam esse bilem aut lympham) sub qua succum pancreaticum, ipsamque adeo salivam comprehendit, quatenus cum ipsa deferuntur ad cor) aut utramque vitiosam, & in dextro cordis ventriculo effervescentiam talem excitantem, unde continuò pulsus producat frequentior: & p. 381. & 382. Februm intermittentium omnium, succum pancreaticum aliqua sui parte in uno pluribusve pancreaticis ductibus lateralibus obstructis stagnantem, ac mora sua ibi acriorem factum, atque acrimonia ista acida per pituitam plus, minusve viscidam, & notata obstructionis causam via vi parata penetrantem, ac in tenue intestinum effusum, vitiosamque ibi cum bile, atque pituita effervescentiam excitantem, causam esse puto.

Joannes Fernellius februm lentarum, errantiumque in pancreate sæpissimè latere affirmat lib. 6. de Patholog. Cap. 7. p. m. 303.

d Non tantum contusio, & frigus, verum etiam acris calor, ut patet ex ephemera ab aestu solis, ignis balnei, &c. orta; ut & omnia, quæ assumuntur ex rebus nonnaturalibus.

e Dari tamen lymphæ circulationem satis, superque constat ex ligatura, valvulisque vasorum lymphaticorum: (quas accuratissimè descripsit, & demonstravit D. Fred. Ruysch. in sua dilucidatione valvularum in vasis lymphaticis, & lacteis) Deus enim, & natura nihil faciunt frustra.

veri Anatomici mecum circulari certò putant, sciuntve) impedit, sicque febrem causat. Si ad omnia, quæ hic brevi describuntur, attendere volueris, reperies fortè omnia tot voluminibus de tanto morbo descripta. De Febris maligni, & contagiosis nihil hìc dico, cum in Præfatione promiserim; me speciatim de morbis contagiosis verba sancturum.

IV. *Differentia*. Febres hisce in regionibus rarò ob Lympham crassam sunt continuæ, sine nova exacerbatione, Plerumque sunt Tertianæ simplices, duplices, vel Quartanæ simplices, duplices, triplicesve; Quotidianæ enim mihi in rerum natura nondantur: (f) omnes enim tales, vel duplices Tertianæ, vel Triplices Quartanæ sunt.

V. *Signa Diagnostica*. Pulsus semper est celerior, (g) sæpissimè oppressus. Dolor Capitis, vel pūctorus est, vel gravativus. (h) Conqueruntur ægri de Cordis, & præcordiorum anxietate; quam antiqui optimè Cardialgiam vocavere: reverà enim non provenit ex corde, sed Ventriculo, ipsiusque

f Quo fundamento, quave ratione Clar. Author quotidianas neget febres, authoritatique, rationi; ac quotidiana contradicat experientia, non video; dicere enim non est probare.

g Imò ubicunque pulsus præternaturaliter frequentior observatur, ibi febris est.

h Vel pulsans, ut in ephemera ab æstu aeris, Solis, vigiliis nimis, potuve generosioris orta, necnon distendens, rodens, & quasi perterebrans, ut & ardens; in febris tum continuis, tum intermittentibus observatur.

quæ præsertim orificio. (i) Interdum adest rigor; horrorve, (l) interdum non. Vomunt multi in principio, postmodum sunt inquieti, tandem sudant, & sic terminatur pro illo tempore febris intermittens, tam simplex, quam duplex Tertianæ, ut & Quartanæ.

VI. *Prognostica*. Continua, vel acuta Febris nulla tuta; sæpissimè enim aliquid subest, (m) quod nescimus. Quartanæ Medicorum vocatur opprobrium, curantur tamen sæpè brevi, exactissimè diætam observantes ægri. Febres Tertianas duplices (n) semper continuas observavi; & ideò periculosas, multosque, nisi leniter tractentur, è medio tollunt. Tertianæ simplices (o) facile curantur ab expertis.

VII. *In-*

i Nimirum superiori.

l Inprimis circa regionem lumbarem, ubi sæpissimè dolores intolerabiles, frigus, rigor, horrorve primùm exoriuntur, maximèque de illis conquerruntur ægri: quoque annotavit Hippocrates aphor. 69. sect. v.

m Scilicet malignitatis; quare nonnulli Practici in continuis venæsectionem improbant, imò damnant. de intermittentibus sic Hippocr. aphor. 43. sect. iv. febres, inquit, quæ tertio quoque die vehementius affligentes, non intermittunt, periculosiores: quocumque modo autem intermiserint, periculum abesse significant: quod C. Celsus lib. 2. cap. 3. p. 50. & lib. 3. cap. 12. p. 141. confirmat.

n Vulgò quotidianas continuas.

o Exquisita diætæ; facile curari non mirum, quia septennis ad summum circuitibus judicatur;

ut te-

VII. *Indicationes Curativæ*. ventriculi, Pancreatis, Hepatis, Glandularumque Mesenterii, major habenda ratio, quàm Cordis, vel Cerebri: artus autem nequaquam negligendi, caleant necesse est. Bilis acrior temperanda; bilis crassios (quod sæpè evenit) incidenda. Humores abundantes leniter evacuandi in tenellioribus, fortiora purgantia non nisi rusticis conveniunt. Sudorifera vehementiora obsunt omnia, semperque; natura enim ducenda, non cogenda. Omnia spontè fluant, absit violentia rebus. (p)

VIII. *Curatio*. Hippocratis ex lege humores primò præparandi, nisi materia turgat, quod rarò (hiscè præsertim in regionibus) evenire solet. Non tamen improbo primam vulgò dictam regionem leniter eva-

ut testatur Hippocrates aphor. 59. sect. iv. 1. Epidem. sect. 3. p. 671. 11. Epidem. sect. 3. p. 700. & Coac. pranot. sect. 1. p. 533. circa finem; tertiana, inquit, exquisita in quinque, aut septem circuitibus, aut ad summum in novem judicatur. Multa egregia, lectuque dignissima Magnus Senex habet prognostica, in primis sect. iv. ab aphor. 29. ad aphor. 72. ut & coac. pranot. sect. 1. ad secundum usque, &c.

p Nimiùm rarefscens, & effervesccens sanguis condensandus, & compescendus, omneque acre temperandum, ac auferendum, halituofo flatulentum discutiendum, ortusque illius præcavendus, humoresque qualitate peccantes alterandi, corrigendi, quantitateque jam alterati evacuandi per epicrasin, omnesque obstructions tollenda; universalibus omnibus specifica febrifuga admiscenda.

evacuantiā . (q) In Febris continuis Venæsectio caute instituta convenit: (r) ut & in febre Tertianā simplici, tertium post Paroxysmum . Quartanariis plerumque nocet, hisce profunt frequentes Clysteres, & interdum pur-

q Utrum die paroxysmi purgans exhibendum sit, disputant Medici . Petrus Monavius apud Cratonem lib. 2. Epistol. p. 4. 7. Si, inquit, in febris intermittētibz quibuscumque, apparente aliqua, etiam non perfectā in urinis coctione, agro, ipso paroxysmi die, purgans dederis, ita ut effectum suum ante paroxysmi invasionem compleat (horis scil. quatuor, aut quinque antequam paroxysmus adventurum putas) videbis, febrim post illum paroxysmum non ampliùs reverti, sed prorsùs tolli, quasi incantatione quadam probavi jam sapiùs, in pluribus semper eventus respondit, in tertianis post tertium, aut quartum paroxysmum hoc feci, in quotidianis tardius, in quartanis tardissimè, ac ne vix ante tricesimum diem .

A plurimis quoque maximè commendantur vomitoria, quibus M. Rulandus, L. Riverius, I. Hartmanus, pluresque alii gloriantur, se omnes ferè febres curasse; ut illorum observationes abundè testantur; imò quartanam absque vomitoriis incurabilem tradiderunt: Contrarium tamen multi nobiscum observarunt Practici .

r Et quidem in principio, dum vires adhuc constant, inprimis hic bene audiunt emulsiones ex hord. mund. sem. papav. alb. &c

Intermittentium verò curatio consistit in obstructionis à pituita viscida solutione, in succi pancreatici, alijsve humoris stagnatione acidioris fa-

purgationes (f); semper verò sudorifera, præcipuè salia; eaque febricitantibus omnibus

Medicamenta Febrisfugo.

Radic. Contrajervæ, Imperatoriæ, Plantaginis, Taraxici (r). Cortex (u) Chinæ
Chinæ

Et alteratione, inque vitiosa bilis pituita, humorisque acidi, effervescencia emendatione, necnon obstructionem à pituita viscida, & in ductibus pancreatis lateribus (ut p. 101. circa §. 3. ex Clar. D. Fr. De le Boe. Sylvio, allegavimus,) vel quocunque in loco, coagulata factam, solvunt omnia attenuantia, incidentia pituitam viscidam attenuant, inciduntque tum acida inprimis blanda, & temperata, tum salia quavis fixa, & volatilia; hinc & aromatica omnia. Inter acida excellunt aqua prophylactica Cl. Authoris p. 107. descripta, spiritus salis, nitri, &c. inprimis tamen cohobatione cum spiritu vini rectificato dulces redditi; elixir proprietatis Paracelsi, &c. Notandum tamen, acida hæc medicamenta, non nisi in febribus istis, ubi leve tantum vel nullum frigus, majorem verò calorem, sitim, ardorem, &c. percipiunt agri, esse convenientia; & quidem aliis vehiculis, ut ita dicam, admista.

Inter salia maximè commendantur sal absinth. card. bened. ruta, thymi, tartar. vitriolat. volatile armoniac. succini, volatile oleosum &c.

f Imprimis verò viscidam pituitam incidentia, necnon acido-austerum (ut multi nobiscum observant) corrigentia.

t Angelica, dictamni albi, petasitid. zedo aristoloch. rotund. gentian. chelidon. major. asari, filicis, quinque aperient. ellebori nigri, &c.

u Item ligni guajaci, ligni fraxini.

Chinæ Indorum. Fol. (x) Absinthii, Card. benedict. Centaurii, Fumariæ, Acetosæ. Verbena, Ruta, Serpillum. Semina milii Solis, nigellæ. Nux Moschata, Garyophyllum, piper. Camphora. Cornu Cervi. Sal. Armoniac. (y, Prunellæ, Card. ben. Scordii, Absinthii, Tart. vitriolati. Aq. febrifuga Mynsichtii, Quercetani, Hartmandi. Bezoardicum minerale (z). Sal febrifugum Mynsichtii: Riverii (a), Crolii. Spir. Salis dulcis, vitrioli. Extractum Catholicum. Pilulæ Cholagogæ. Aloe, Rheum, Jalapa. Emplastrum febrifugum Strobelbergeri (b).

In

x *Matricaria, hujus succi expressi un. s. cum pinõ absinth. in quartana specificè prodest, item asari marrub. scord. nicotian. &c.*

y *Item ejus spiritus, & sal volatile.*

z *Antimonium diaphoreticum, crocus metallorum, & ex eo aqua benedicta Rulandi.*

a *Vide sis apud Riverium observ. I 10. Centur. XII. ac appendicem ejusdem: hoc Riverii febrifugum describit Doctiss. Rolsinckius in tractatu suo de Chymia in artis formam redacta lib. v. sect. vi. Cap. 12. p. m. 373. & ex eo Philippus Grulingius in suo florilegio Hipp. Galeno Chymico novo tertium edito, p. 461.*

Maximè quoque commendat Cornachinus suum pulverem, ejus descriptionem quoque tradidit in peculiari tractatu de hoc pulvere edito: videatur quoque Schroderi pharmac. lib. 2. Cap. 77. p. m. 274.

b *Hujus descriptionem vide sis apud Schroderum pharmacop. lib. 2. Cap. 53. p. 195. commendantur quoque oculi cancr. testa cochlear. aqua formicarum, mistura simplex, &c.*

In Febris continuis.

Sal. prunell. gr. xv.

Tart. vitriolat. gr. vi.

Oc. Cancr. præparat. scrup. f.

Sacchar. perl. drach. f.

MS. F. Pulvis.

Detur bis de die in Juscule; interim in cerevisia, potuve assueto (consueta enim longo tempore in consuetis minus molesta esse solent) utatur guttis 14. vel 15. Spir. Sals dulcis, pro temperamento, & ætate. Potest & hac corroborante, humoresque præparante uti mistura, eaque cochleatim singulis diei horis.

℞. Aq. prophylactic. unc. i. f.

Borag.

Card. bened. an. unc. ii.

Julap. rosac. unc. i. f.

Sacchar. perlat. drach. ii.

MS.

Descriptio Aquæ Prophylacticæ, quæ Celeberrimis Viris Dom. Fr. Sylvio, Fr. Verscha-gen, mihi que debetur;

℞. Rad. Angelicæ.

Zedoariæ an. unc. i.

Petasitidis unc. ii.

Fol. Rutæ unc. iiii.

Melissæ.

Scabiosæ.

Flor. Calendulæ an. unc. ii.

Nucum Jugland.

Immaturarum concisarum lib. ii.

Pom. citr. recent. concis. lib. i.

Contundantur omnia simul: deinde affunde

de Aceti vini optimi ad tres quartas partes, ex arena in cucurbita vitrea per se destill. lib. xii.

Digerantur per noctem, deinde destillentur igne cinerum lento ad siccitatem, idque sine unctione; & hoc acetum usui serva (c).

Ubi humores præparati evacuandi, præscribo medicamenta leniora. Authoribus laxantia dicta. Propriè vocata purgantia, vel Cathartica, rarò mihi usu venere, sæpiùs illa observavi noxia.

Tertiana duplex eodem modo curatur.

In quartana, & Tertiana Intermittente.

℞. Sal. absinth.

Card. bened. an. gr. xv.

Tart. vitriolat. gr. vi.

Sacchar. perlat. drach. f.

MS. F. Pulvis immediatè ante paroxysmum assumendus.

Cortex Indicus, China China dictus (d)
mul-

c Maxime quoque convenit in peste, febribus malignis, expertus commendo extractum s. a. ex facibus relictis paratum, magnarum certè virium.

d Hujus loco sequentem commendamus pulverem.

℞. Cor. lign. guajac.

Fraxin. an. drach. i.

Extract. rad. gentian.

Angelic.

Antimon. diaphor.

Sal. volatil. armoniac. seu flor. salis armoniaci alb. ana. scrup. i.

Myrr.

multos curavit, sed nec tam tutò, nec tam citò, nec tam jucundè, quàm supradicta scilla; interim magno constat pretio.

Ubi Purgandum

℞. El Diacartham.

Diaprun. solut. an. unc. f.

Tart. vitriolat. scrup. i.

Jalap. drach. i.

MS. F. conditum.

Sumat hujus Conditi ægrotans, Intermissionis die, jejuno stomacho nucis avellanæ magnitudinem.

Vel

℞. Cremor. Tartar.

Sal. Scordii an. gr. ix.

Tartar. vitriolat.

Diagryd. an. gr. vi.

MS. F. Pulvis intermissionis die.

No-

Myrr. scrup. ii.

M. F. Pulvis in octodoses dividendus, vehiculoque convenienti exhibendus.

Multas quotidianas, quartanasque intermittentes, inprimis tertianas intermittentes tertia, secunda, imò prima exhibitione sequentis haustus, processu aliquando purgante, curavimus.

℞. Aq. card. bened. un. ii.

Theriac. simpl. drachm. ii.

Sal. absinth. drach. f.

Spir. sal. armon. scr. f.

Syr. papav. errat. drach. iii.

M. pro haustu.

Quo multum sudarant, & ut plurimum prima vice febris recessit.

Notandum, Quartanarios (e) fortiora ferre purgantia Tertianæ, vel Continua quacun- que laborantibus.

IX. *Observationes.* Nobilis Virgo Margaretha van den Heuvel, decimo septimo ætatis anno corripitur febre Quartana cum menstruorum suppressione: Usa est per tres integras septimanas quotidie hisce Rotulis.

℞. Sal. Artemis.

Prunell. an. scrup. i.

Tart. vitr. gr. xxv.

Chalyb. præparat. gr. xv.

Oc. Cancror. crudor. contusorum
drach. i

Sacchar. perlat. unc. ii. s.

M.S. F. s. a. Trochisci.

Melius hisce habens, rediit illi, mihi minus citò, prostratus antea appetitus, ideoque illam hoc pulvere purgavi:

℞. Salis Succin. scrup. i.

Tart. vitr.

Diagryd. an. gr. vi.

M. S. F. Pulvis

Hocce pro voto suo, meoque purgata, rediit menstruorum fluxus, & valedixit
ipfi

e Notandum, quarta nam sæpè comitem habere scorbutum; quæ, nisi febrifuga antiscorbuticis mista sint, non facile, imò vix curatur. Singularem febris quartana tractanda modum, vide sis apud Cratonem lib. v. Consil. 26. p. 151. & 154. necnon M. E. D. Glanz apud VV. Hoc ferunt in suo hercule medico lib. vi. Cap. 3. p. 290. & 291 ubi imprimis spiritus salis armoniaci, tanquam specificus, commendatur.

ipsi febris. Venæsectionem Plethoricæ non institui.

Nobilissimus Vir Juvenis P. S. viginti octo annos natus, & febre Quartana per menses aliquot vexatus, meam imploravit opem. Præscripsi illi hunc pulverem, præcisè in vino Rhenano assumendum ante paroxysmum:

℞. Sal. Card. benedict.

Absinth.

Prunell. an. scrup. f.

Bezoardic. min. gr. v.

Sacchari perlarum scrup. ii.

MS. F. Pulvis.

Ter eò usus convaluit sine recidiva. Plures tales observationes scribere hic possem, nisi metuerem, quòd mutato nomine unum, idemque sim dicturus (f).

LIBER

f Mulier quadam quadraginta annos nata, primò febris quotidiana, postea tertiana intermittente à sesqui anno circiter afflicta; paroxysmus cum horrore, pandiculatione, & aliquando totius corporis quasi concussione invasit, levique cum calore, & subindè sudore recessit; dolorem interim in scapulis, & regione lumbari observavit; appetitu jam aucto, jam diminuto, imò nonnunquam depravato existente, undè admodum melancholica fuit reddita; Cui hæc præscripsimus:

℞. Aq. menth. un. ii.

Cort. citr.

Fœnic.

Theriac. simpl. ana un. i.

Sal.

Sal. absinth. drach. s.

Bezoard. mineral. scrup. i.

Spir. sal. armon. gutt. xxv.

Laud. opiat. gr. iii.

Ol. Menth. still. gutt. ii.

Syr. card. bened. unc. i.

M. subindè hujus cochlear unum, atque alterum assumpsit.

Hujus beneficio symptomata indies mitiora reddebantur, subindè sequens assumpsit purgans:

R. Sal. armon.

Diagr. ana. gr. viii.

Ol. ment. still. gutt. i.

M. F. Pulvis.

Subindè quoque vesperi assumpsit dosin pulveris p. 112. descripti.

Postea tantum usurpavit salis spiritum armoniaci in potu ordinario à gutt. x. ad xv. quibus intra tres septimanas curata.

Quartana quispiam laborans, sibi que hydropem ex pedibus tumefactis metuens, sequentibus convaleuit.

R. Rasur. lign. guajac. unc. iii.

Cort. ejusd. unc. s.

Rad. apii.

Petrosel.

Levistic ana. drach. vi.

Bacc. junip.

Laur. ana. unc. i. s.

Coq. s. a. ex aqua pura; in Colat. un. xxxvi.

Dissolve.

Syr. card. bened. unc. ii.

Spir. sal. armon. drachm. i.

Aq. theriac. simpl. unc. i.

M.

E

Ter

Ter de die huius; haustulum assumpsit; subinde
vesperi pulvere statim citato, ut & sequenti exhi-
bito.

℞. Antimon. diaphor.

Sal. armon.

Absinth. ana. gr. xii.

M. F. Pulvis.

Sequenti decocto purgatio ter fuit instituta.

℞. Rad. polypod.

Petrosel. ana drachm. i. s.

Summ. centaur. min. p. i.

Fol. sen. elect. drachm. ii.

Rhabarb. elect. dr. i.

Rad. elleb. nigri.

Tartar. crud. ana dr. s.

Sem. fenic. scrup. ii.

Macis scrup. i.

M. & Coq. s. a. ex aqua pura, Colat. unc. iv.

Adde

Mann. unc. s.

M. F. haustus.

Quo multa admodum viscida deieciat, sed non-
nisi secundo mense curatus.

Duos adhuc quartana intermittente laborantes
curavimus vomitorio ex mercurio vita cum conser-
va rosarum misto, purgante catholico, ante hau-
sto sudorifero p. 112. & 113. laudato, saepiusque
experto.

99

LIBER QUARTUS

De Affectibus Infimi Ventris.

C A P. I.

De Nimia Ciborum Appetentia.

I. **N**imia Ciborum Appetentia est Fermentatio aucta in Ventriculo. (a)

II. Pars affecta est Ventriculus, & Pancreas. (b)

III. Causa, vel Interna, vel Externa est. Interna est succus Pancreaticus acidior. (c)

Externa causa est assumptio ciborum, (d) vel medicamentorum acidorum nimia, nec satis

E 2 tis

a Alii definiunt per contiuam, ac insatiabilem vorandi cupiditatem; aliquando cum vomitu, aliquando cum diarrha affligentem.

b Quatenus succo suo acidior, ejusve halitibus solito acidioribus, vellicando pungendo; appetitum excitat.

c Ut & glandularum esophagi; esophagum glandulis scatere autopsia quosdam docuit; nec non saliva acidior continuo deglutita; chylusque in ventriculo propter moram solito majorem acidior factus, hujus affectus causa existere potest.

d Et potuum, inprimis venenatorum; sic quoque acidum in corpore augent, aer serenus frigidior, tristitia moderata, vigilia nimia, alvus attrita, &c.

tis temperata. Motus nimius. Vinum Generosum. (e) Aromata acriora omnia. (f)

IV. *Differentia* ferè nulla est, quàmquòd gradibus suis distinguatur. (g)

V. *Signa Diagnostica*. In vomitum valdè proni sunt, & nihil interim eiiciunt præter humoris acidi, & pituitosi paucissimam quantitatem. In aliis contrarium evenit, qui voracitate, & aviditate nimia assumpta statim evomunt, & reliqua excernunt per alvum. (h) Ruëtibus vexantur, & anxietate cordis.

VI. Pro-

e *Rationi, & experientia repugnant; ea de causa videsis apud Hippocratem aphor. 21. sect. 11. famem, inquit, vini potus solvit. Contrarium quoque testantur Practici: imò Joel. ut specificum, micam panis vino generoso imbutam commendat.*

f *Aromata acriora omnia, nimiam ciborum appetentiam, succumque pancreaticum acidiorum, (ut ex ruëtibus, aut vomitu constat) excitare vix concipere valeo; nam aromata acriora omnia bilem quidem, non verò acidum augent.*

A lumbricis hunc affuëtum quandoque fieri refert Trallianus lib. VII. Cap. IV. tumque hierapicra maximè laudatur à Zacuto Lusitano lib. 2. histor. 68. & 69. & aliis.

g *Si cum vomitu, vel diarrhæa vocatur vorax, seu appetitus caninus; si verò absque vomitu infestus, bulimos; quem animi deliquium, ni in tempore aliquid assumant, statim aliquando subsequitur, & nonnunquam extremarum partium refrigeratio.*

h *Nec tamen inde remittit fames, vel vorandi desi-*

VI. *Prognostica*. Obesi interdum fiunt: (i) non enim nisi subtilior pars chyli transit propter vomitum ad Cor, illicque in sanguinem convertitur; sed hoc malum valde est & fervile, & sumptuosum: coguntur enim, vel noctu etiam hyberno tempore bis, terve surgere, & sic aeris intemperiei esse obnoxii. Aliorum vitæ finis hydrops est, vel tabes.

VII. *Indicationes Curativæ*. Humor acidus temperandus, (l) & quantitate peccans evacuandus, (m) per Medicamenta dista laxantia.

E 3

VIII. Cu-

desiderium; sed ita alternatim vorando, ac vomendo, semper occupati sunt, veluti canes, aut lupi cadaveribus incumbentes.

i Tumque bulimo, non verò *κυνόφει'α* afficiuntur, ac plethorici evadunt: Ast si vomitu reiiciant assumpta, vix aliquid alimenti ad cor pervenire potest, quia jamjam assumpta, cruda, & nondum cocta evomunt, macilentique evadunt: tumque facile in cachexiam, lienteriam, marcores, aliosque lethales affectus incidunt.

l Per vinum meracum, cui vitellum ovi dissolutum: aquasque vitæ dictas inter quas maxime commendatur spiritus stomachicus Mynsichtii in *arm. med. Chimico* p. 281. infringendus coraliis, margaritis, cancerorum oculis, cornu cervi, mastiche, succino, bolo, lapide hematite, &c. obtrundendus dulcibus, pinguibus, & oleosis; ususque acidorum interdicens.

m Rectè Cl. D. Fr. de le Boe, Sylvius *prax. lib. i. Cap. 2. §. 26. p. 20.* monet, dicendo, nulla purgantia prescribo in fame aucta, quoniam nulla

sunt

VIII. *Curatio*. Omnia pingua, & dulcia temperata illis profunt, ut & leniter purgantia. Nec Vomitus probo, nec Venæsectionem. Præcipua Cura in Diæta est quaerenda; de qua consulantur Authores. Interdum Narcotica, sed non nisi leniora profunt. (n)

IX. *Observatio*. Celeberrimus quidam, summusque mihi amicus Vir, valde conque- rebatur de affectus hujus molestia. Præscripsi illi diætam convenientem, jussique, bibat Cerevisiam Roterodamensem, Vinique, cui assuetus erat, tantillum. Nullo alio usus sum medicamento, quàm Syr. de Cichorio cum Rheo, & Syr Diacnicu, quem quotidie assumebat; nunc pugilicè vivit, atque forbiè, (o)

CAP-

sunt mihi hæcenus nota, quæ humores acidos educant blandè; sumque præterea edoctus per experientiam multiplicem, irritari quidem, non item nisi cum summis terminibus, & noxa majore quàm fructu, evacuari acidos, (ut & austeros) in corpore humores, & imprimis à Medicis de suorum agrotantium dolore ac molestia parum sollicitis, aut tardis, aut saltem hujus rei ignavis.

n Convenit theriaca antiqua, diascordium Francastorii, cum aqua cinnamomi; ambra grysea ad gr. v. aut. vi. cum ovo sorbili assumpta, maximè à Riverio, lib. ix. Cap. 2. p. 389. commendatur; & vinum generosum salviatum à Cl. D. Sennerto, tanquàm specificum quoddam, commendatur item essentia melissæ, tinctura cinnamomi, oleum macis stillatitium, granorum junip. &c.

O Invenis viginti quinque plus annorum quar-

tana

tana duplici intermittente laborans, in maximam incidit ciborum appetentiam, non tamen in principio assumpta evomebat, ergo bulimo laborabat; postea verò nonnisi immatura, cruda, acida poma, pyra, &c. avidè devoravit, vomitusque brevi secutus; quicquid etiam postea exhiberetur, evomit statim; undè quoque febris illa duplex indies gravior, imprimis respectu frigoris, & horroris, membrorumque concussionis. Longam fore febrem prädixi, (ut etiam contigit: nam sequenti anno nondum à febre fuit liber) quare sequentia fuere præscripta.

℞. Antimon. diaphor.

Coral. rub. prepar.

Ocul. cancr.

Cinnam. acut. ana drachm. i.

Diascord. Fracastor. un. ℥.

Ol. menth. still. gutt. viii.

Syr. absinth. q. s.

M. F. Conditum.

Cujus ter de die assumpsit ad nucis moschata quantitatem.

Interim continuè assumpsit eum vino generosiori spiritum salis armoniaci, spiritu aromatico mistum, & cohobatione blanda unitum ad gutt. viii. tandemque curatus cum febris imminutione, sed non sublatione.

Duo infantes ex febre continua (acidis nimium usurpatis) inciderunt in nimiam ciborum appetentiam, & ne in tempore quia alimenti illis daretur, statim animi deliquio corripiebantur; quibus sequentem præscripsimus pulverem.

℞. Coral. rub. prepar.

Antimon. diaphor.

E 4

Cin-

Cinnam. acut. ann scrup. i.

Sacchar. alb. dra. ii.

M. F. Pulvis, in octodoses dividendus, assumebant cum pomo dulci affato; postea nonnisi vinum generosius cum vitelli ovi, cinnamomo, & saccharo usurparunt; quibus quoque fuere curati.

C A P. III.

De Vomitu.

I. **V**omitus est motus Ventriculi præternaturalis. (a)

II. *Pars affecta* ferè semper est Stomachus, interdum per consensum Inflammatum Hepar, interdum Diaphragma, interdum Pancreas, quod exactissimè Anatomicus observavi. (b)

III. *Causa* hic valdè differentes sunt, & exactissimi judicii Medicum requirunt Pec-
cat

a *Sen inversus ejus peristalticus motus à parte inferiore sursum.*

Alii definiunt per materia in ventriculo retenta, per superiora sensibiliter cum impetu per os rejectionem, ut plurimum Authores nauseam, & iuvior vel iustior, s. vomitum, conjungunt: quia tantum secundum magis, & minus differre putant; nauseamque definiunt per inane vomendi desiderium, cum anxietate circa præcordia, & tenuis ac pellucidi humoris per simplicem salivationem, excretionem.

b *Interdum quoque renes inflammati nauseam, & vomitum biliosorum, pituitosorumque. &c. excitant, ut & vulnus, vel ictu, vel casu capiti, &c. inflicti, pars primario affecta existit.*

Peccat (c) sæpissimè pituita tenax, rugis ventriculi adhærens, (d) interdum bilis, (e) interdum succus Pancreaticus. | Rugæ sæpè nimis lanæ, orificium ventriculi non claudunt, interdum excoriantur. Pancreas aliquando patitur abscessum, imò & ipse Stomachus, licèt rarissimè; interdum inflammatur Hepar, vel Diaphragma. (f)

E 5

IV. Dif-

c *Ventriculus aliquando inflammatur, exoritur, tumque à quovis alimento assumpto facile oritur vomitus, sic quoque alimenta quantitate, vel qualitate peccantia, ut & venena acria, excitare valent. Vide sis apud Cl. D. G. Fab. Hildanum observ. 20. Centur. III. p. 20.*

d *Et tùm non vomunt, nisi ingesto cibo, circa cibum nausea admodum infestat, ut putat Job. Jonstonus prax. lib. x. Articul. IX. p. m. 506.*

e *Imprimis volatilis; pravaque pori cholidochi conformatio, quando scilicet non in duodenum intestinum, sed in ventriculum implantentur; unde picrocholi àw nominantur.*

f *Vel renes, vel intestina, &c. lumbrici, catarrhique, & quidem acres, quatenus rodant, & mordicent, vomitum aliquando excitant; (quæ de causa inspiciatur Cl. G. F. Hildanus chirurg. observat. Centur. IV. observ. 32. ubi de vomitu, ex catarrho, admirando revera, fereque quotidiano, què ultra annos triginta duraverat, agit: p. 312. & 313. Consiliumque eum in finem præscriptum p. 314. 315. & 316.) necnon graves fædique odores, & sapes, horrendaque spectacula, motus vehementes, agitatio corporis in orbem; & præcipuè navigatio in mari, quia corpus turbatur; ut Hippocrates,*

IV. *Differentia*. Vomitus, aut Idiopathicus est, aut Sympatheticus; ex morbo oriundus, vel ex causis externis (g) Criticus vel Symptomaticus. (h)

V. Si-

ses aphor. 14. sect. 1v. probat, ut & compressio circa epigastrium; sic quoque observavit Cl. Author cartilaginem ensiformem nimis laxatam, intusque reflexam, ventriculoque ita incumbentem, vomitus causam aliquando existere; ut ipse testatur in sua anatomia practica Cap. 1v. lib. i. p. 20. hujus signa, & curationem statim ex Authore dabimus ut & calculi in ipso ventriculo inveniuntur excitant; qualem observationem nobis tradit W. Hoeserus in suo Hercule med. p. 137. lib. 3. Vomitus quoque excitatum ab obstructo Pyloro meminit G. Fab. Hildanus Chirurg. observ. Centur. vi. observ. 34. p. 541. & 542. curationemque ibidem tradit; vide sis apud Joannem Schenckium observ. medicinal. lib. 3. observ. 53. & seqq.

g Idiopathicum ut ex. gr. ex abscessu ipsius stomachi; sympatheticum, ut ex inflammatione diaphragmatis, hepatis, &c. ex morbo oriundum, ut è calculo renum; ilio, &c. vel ex causis extrenis, ut ex ictu, casu, &c. dignoscere potes: sic quoque si ex ipsius ventriculi vitio oriatur vomitus, adest tum cibi fastidium, gravitas, tensio, & instatio in regione stomachi, tarda, & difficilis concoctio ructus acidi, &c.

h Si post vomitum levamen sequatur, criticus est, si verò major anxietas, &c. symptomaticus: estque, vel cruentus, vel malignus, vel scorbuticus, &c. in vomitu scorbutico calida, & acris maxime nocent, magisque malum exasperant; conveniunt

V. *Signa Diagnostica* per se patent. (i) *Causarum signa* ex *Authoribus* sunt petenda, ipsive, supra infraque descriptis, vel describendis morbis. Hæc saltem addo, excoriationem, ulcusve semper comitem habere singultum: idem fit, si *Hepar* inflammetur: *Rugæ* laxæ appetitum totum deiiciunt, ventriculusque indè frigidior calidiora amat fere omnia. *Bilis* sua se prodit amaritudine. *sucus Pancreaticus* aciditate. (1)

E 6

VI. Pro-

niunt contra mitigantia calorem, & acrimoniam: inprimis in vomitu scorbutico commendatur lac caprillum cum sacco nasturtii, vel cochlearia.

i *Causarum signa* satis innotescunt ex annotationibus circa §. 11. & VII. p. 121. & 125. ut & ex hoc §. v. circaque eum adhuc dicendis.

1. Et sic de cæteris excretis: si ab aliis verò partibus confluerit causa, tum aderunt signa aliqua partis mandantis.

Circa §. 111. p. 126. mentionem fecimus de nimia Cartilaginis ensiformis laxitate; cuius signa, & curationem ita proponit Cl. Author loco citato, Cartilago, inquit, ensiformis maleficio quarundam humanitatum sæpius ita relaxatur, ut internè flectatur, ventriculoque incumbens, cibi inappetentiam, assumptorumque rejectionem (vomitum) excitet; quo ventriculus non tantum valdè dolorificus redditur, verum etiam totum corpus labescatur, quod Anatomici statim sentire, & paucas intrà horas curare sciunt, ubi alias miseri egri per integros annos langueant, languoreque tabescant, si cucurbitula nota (sine flamma) magno prædicata orificio modo imponatur suti, sub qua cartilago,

la-

VI. Prognostica. Vomitus criticus bonus, (m) ut & ille, qui fit à repletionem, Symptomaticus semper malus; (n) præsertim qui cau-

latet, & postquam tamdiu traxerit, ut ager non satis liberè respirare possit, subito tum cucurbitulam abstrahere; quòd si carilago ensiformis in naturalem locum prima vice non sit redacta, reiteranda his, terve cucurbitula applicatio; locoque oleorosatum, & myrtill. inuncto, sequens per aliquot dies imponatur emplastrum.

R. Rad. histort.

Nuc. cupress. ana dr. i.

Mastich.

Thuris ana dra. s.

Flor. balaust. sc. i.

Ol. nucis express. dra. is.

Picis naval. & terebinth. q. s.

M. F. s. a. emplastrum.

m Ut patet ex Hippocrate aphor. 15. sect. vi. longo, inquit, alvi profluvio, (forti, ut lib. 1. de morbis Text. vi. ait) laboranti spontè vomitus superveniens, solvit alvi profluvium; quod confirmat C. Celsus lib. 2. Cap. 8. p. 69. dicendo, longas dejectiones supprimit vomitus, humerorum dolores, qui ad scapulas, vel manus tendunt, vomitu atra bilis solvuntur.

n Hippocr. Lib. Pranor. Text. xii. in fine p. 458. celerrimam autem mortem significat lividus vomitus, si graveolens fuerit, omnes verò suppuridi, ac fœtidi odores in omnibus vomitientibus mali sunt, vomitus commodissimus est, ex pituita, & bile, quàm maximè permistus, & non crassus valdè, neque multus, & aphor. 3. sect. vii. à vo-
mitu

causatur à partium vicinarum inflammatione, venenis, excoriatione, ulcere. (o)

VII. *Indicationes Curativa*. Vomitus criticus non est compescendus ; Symptomaticus quamprimum fieri potest, Pituita tenax incidenda, reliqui humores evacuandi, idque leniter. (p)

VIII. *Curatio*. (q) Vomiti nimio conveniunt purgantia, & revellentia, Clysteres, puta, suppositoria, artuum frictiones, ut & calefactiones. Ventriculo ipso Topica imponantur. Venæsectio in partium inflammatione necessario instituenda; cætera nocet.

Me-

mitu singultus, & oculorum rubor, malum, si quoque testatur C. Celsus lib. 2. Cap. 4. p. 51.

O Vomituum bonorum, & malorum differentias videsis apud Hippocratem Coac. Prænot. Tit. IV. ad finem ferè usque p. 578. & 579.

P Consideratis (qua paragrapho quarto, & annotationibus nostris circa ipsum dicta sunt) omnibus, facile indicationes curativa innotescunt, humores videlicet acres temperandos, catarrhos sistendos, alteratosque jam humores evacuandos, &c. esse, quis non videt.

Q Potius alterantia primo usurparem, nam purgantibus facile ventriculus irritatur, sicque ad sui contractionem, expulsionemque excitatur, post sufficientem humorum alterationem blanda purgantia, vulgò laxantia dicta, in usum reduci possunt.

Nota, in omnibus vomitionibus p. n. maxime procurandum est, ne alvus sit astricta, sed alternis ad minimum diebus, vel arte, vel natura rejeccio alvi procuranda.

Medicamenta Stomachia.

Rad. Cyperi, Calam. arom. Galangæ, Chinæ, Zedoariæ, Cichorii. Fol. absinth. Calaminthæ, Lauri, Majoranæ, melissæ, menthæ, (r) salviæ; Acetosæ, Portulacæ, Taraxici, Flor. rosar. balauſtior. Sem. anethi, anisi, fœniculi, cumini, levistici, cardamomi, coriandri, citri, frigida 4. majora, & minora, caryophylli, cinnamomum, piper, zingibes, (f) Lignum Guajacum, lallaſtras, Aloc. Vina omnis generis, & nominis, & ex illis præparati Spiritus, & acetata. Aq. Anhaltina, Imperialis Quercetani, Sennerti. Elix. citr. (r) Aq. vitæ Matthioli, Anisi, &c. Syr. cinnamomi; (u) Rob berberorum, Ribiumque, Caro Cydoniorum. Ol. destillata menthæ, (x) majoranæ, roris-marini, succini. Conserva Menthæ, ros. rubrarum. Antidodus Stomachica, Querc. Dia-

scor-

r Maximè laudatur ad Hyppocrate contra vomitum lib. 11. de dieta Text. xxvi. p. 22.

f Item nux moscata, cortices arantiorum, citri, &c.
t Ut & elixior proprietatis Paracelsi, & vitricli mynsichtii in armam. med. Chym. p. 271.

u Ejusdem aqua, & oleum, item syrupus coralliorum, myrtinus, cinſectio hiacynthorum, theriaca antiqua, laudanum opiatum, mastiche, ejusque spiritus, & oleum; item myrrha, &c.

x Maximè laudatur à Putmanno in suo Enchiridio Cap. 21. p. 24. omnesque ferè ventriculi affectus hujus beneficio curasse asserit. Convenit quoque oleum macie stillat: necnon balsamum peruvianum ad 1v. gutt. in ovo sorbili cum cinnamomo pulverisato, & saccharo in formam pilularum redactum.

Scordium, Sal. absinthii, Tart. vitriol. Spec. aromatic. rosat. diatrion. pipereon, diarhodonis. Pil. Aloephanginæ, Mastichinæ, Asaireth Avicennæ, Cochixæ.

Formulæ Medicamentorum Purgantium in Pituita crassa (y).

℞. Resin. Agaric. gr. iiii.

Extract. catholic. gr. xii.

Tartar. vitriolat. gr. iii.

Ol. rorismarin. gr. ii.

MS. F. Pilulæ Num. iiii.

Deaurent.

Vel

y Cl. L. Riverius in vomitu vehementissimo exhibet mass. pilul. cochiar. sc. iis. cum laud. opiat. gr. iii.

Sedabitur, inquit, vomitus, & quinque post horas purgatio fiet per inferiora; satis magna ponitur purgantium quantitas, quia infringatur à laudano, quod ideo miscendum est cum diagrydiatis, & colocynthiatis lib. ix. Cap. vii. p. 414. & 415. Prescribatur potius primò tonum ventriculi aliquousq; restituens, pituitam viscidam incidens, statusque discutiens, necnon humorum acrimoniam temperans, ut mistura sequens est, vel similis cochlearum usurpanda.

℞. Aq. menth. un. iis.

Spir. mastich. dra. i.

Tinctur. cinnam. dr. ii.

Confect. hyacinthor. dra. i.

Laud. opiat. gr. ii.

Ol. menth. still. gutt. iii.

Syr. menth.

Myrtin. ana dr. iii.

M.

Ad vomitum mox compescendum quidam hunc bolum prescribunt.

Vel

℞. Sal. absinth. scrup. i.

Tart. vitriolat. gr. vi.

Troch. alhand. gr. i.

Sacchar. alb. scrup. ii.

MS. F. Pulvis.

In Inflammationibus, & acredine humorum:

℞. Succ. taraxac. depurat.

Syr. de Cichor. cum Rheo.

Ros. sol. cum. fen. an. unc. i.

Crem. Tart. scrup. i.

Aq. borag. q. s.

M. S. F. Haustus.

Vel

℞. Mannæ Calabrinæ unc. is.

Crem. Tart. drach. s.

MS. & dissolvantur in Juscule, vel
Cerevisia calidè.

Formulæ Medicamentorum Præparantium
in Pituita crassa.

℞. Sal. Armoniac. scrup. i.

Card. bened. scrup. s.

Tart. vitr. gr. v.

MS. F. Pulvis.

Pel

℞. Spir. Salis dulcis unc. s.

Detur in Phiala.

Utatur quotiescunque bibit guttis 8. vel
10. in potu assueto.

In excoriatione tunicæ interioris Ven-
tri-

triculi, vel inflammationibus partium singultuque (z).

℞. Mucilag. semin. psyllii.

Cydonior.

Gumm. Tragac. aq. ros. extr. ana unc. f.

Syr. Violar.

Rosar. sol. simpl. an. unc. i.

MS. F. Linctus.

Urgente dolore.

℞. Specier. aromat. ros. gr. viii.

Laud. opiat. gr. i.

MS. F. Pulvis, detur bis de die in Juscule.

Emulsionēs vulgares hic bene quoq; audiunt.

Medicamenta Topica. (a)

℞. Specier. aromatic. rosat.

Mastiches elect.

Nl.

℞. Conserv. mentb. crisp. dra. i.

Theriac. optim. scrup. ii.

Cinnam. acut. pul. scrup. f.

Balsam. peruvian. gutt. ii.

M. F. Bolus.

z In vomitu cruento à sanguine ex ventriculi, intestinorumve. &c. vasis ruptis, erosive, prodest mistura lib. 3. Cap. i. de Pleuritide p. 67. descripta; cui camphora gr. viii. addantur, & miraberis affectum, si verò sanguinis coagulati motus sit loco florum balaustiorum, ocul. canor. antimon. diaphor. ana dra. f. addatur.

a Inter topica quoque maximè commendatur emplastrum de crusta panis, oleum mastich. myr. tillor. mentb. &c. item emplastr. Cl. Authoris p. 128. descriptum, item.

℞. Pulv.

Ol. nucis express. an. drach. i.

Macis stillatit.

Citr. an. Scrup. f.

Gummi Carannæ q. f.

MS. F. f. a. Emplastrum stomacho imponendum.

Vel

℞. Ol. menthæ drach. f.

Garvi destillat. scrup. i.

Nucistæ express. drach. ii.

MS.

Inungatur hisce oleis bis de die Ventriculus.

IX. *Observationes*. 1. David de Pot. ter, Mercator & Antistes, quinquagenarius, assumpserat loco balsami Sulphuris, Oleum vitrioli. Undè Oesophagus, & Ventriculus cum suo orificio excoriatus in causa fuit, ut dies; noctesque vexaretur molestissimo singultu. Perfectissime tamen, idque brevi est curatus superscriptis medicamentis, tam laxantibus, quam alterrantibus. Optime quoque habit ab hac mistura:

℞. Succu semperviv. maj. deputat. unc. i.
Aq.

℞. Pulv. menth.

Rosar. rub. ana un. i.

Mastich. dr. i.

Nuc. moscat. Num. iii.

Carrophyllor.

Macis.

Cinnam. ana dr. ii.

Ferment. acerrim. un. vi.

Cum s. q. aceti rosar.

F. Emplastrum.

Aq. rosac. plantag. an. unc. ii.

Vitell. Ovi num. i.

Syr. de portulac. unc. i.

Laud. opiat. gr. ii.

MS. bibat cochleatim.

2. Sartor quidam in platea dicta Regia, nihil retinebat assumptorum ciborum, potuumve; evomebat verò continuo pituitam, vel Lympham quandam crassam. Usus sum propter affectus violentiam, urgentemque necessitatem omnis generis, medicamentis, tam internis, quam externis; sed evanito eventu, brevi enim periit. Aperto cadavere, reperi Pancreas totum corruptum, imò sphacelatum (b).

CAP.

b Vir annos circiter 41. natus, pituitosus, per viginti quidem annos jam inappetentia, jam anxietate precordiorum, jam nausea, & quandoque omnium assumptorum vomitu, inprimis post cerevisiam frigidam haustam, vexatus: multa usurpavit remedia, ast non tantum frustraneo eventu, verum etiam majoricum detrimento: nam indies magis, magisque ad vomendum, medicamentorum maleficio, reddebatur pronus; ita ut vix aliquid assumptorum retinere amplius posset.

Ad curam Vocatus, sequentia (interdictis omnibus frigidis crudis &c.) prescripsi.

Rx. Aq. menth. un. ii.

Fœnic. un. i.

Vit. Matthiol. un. s.

Tinctur. cinnam. dr. ii.

Spir. mastich. dr. i.

Diascord. Fracastor. dr. is.

Ol.

Ol. menth. still. gutt. vi.

Laud. opiat. gr. iii.

Syr. menth. un. i.

M

Subindē hujus cochlear unum, alterumve assu-
matur.

Singulis vespertinis usurpavit unam ex sequen-
tibus tabellis.

℞. Spec. diarhod. Abb.

Aromat. rosar. ana dra. ii.

Cinnam. acut.

Cort. arantior. ana dra. i.

Laud. opiat. gr. v.

Sacch. alb. un. iiii.

Cum s. q. aq. cinnam.

F. s. a. Tabella num. xvi.

Post sufficientem humorum peccantium alteratio-
nem subindē purgatio fuit instituta sequentibus
pilulis.

℞. Extract. cathol. scr. i.

Ol. menth. still. gutt. iii.

M. F. Pilul. num. v. pulves cinnamomi in-
spargenda.

Quibus multum profecit, & propemodum cu-
ratus, usurpat postea solummodò hoc vino medica-
to, planè convaluit.

℞. Rad. galang.

Angelic.

Zedoar. ana dr. ii.

Fol. menth. crisp.

Major. an. nobil.

Calamin. mont. ana m. ℞.

Sem. anis.

Cinnam. acut. ana dra. ii.

Cort.

Cort. arant.

Cardamom.

Nuc. moscat. ana dra. i.

Concisa, & crassè contusa, concludantur sacculo, cui in vase vitreo, lapideo, aliove solido affundantur.

Vini gallici pint. iiii.

Post justam infussionem, & extractionem ter de die assumpsit unc. iii. addendo elix. propriet. Paracels. gutt. viii.

Soror dicti Ægri, puella 18. circiter annorum, pus aliquando vomitu excrevit cum summa anxietate, atque dolore circa prae cordia, nausea ferè continuò laboravit, imò aliquando singultu, menstrua ipsi ante tres circiter menses fuerant suppressa; undè macilenta reddita, quia parùm, aut vix aliquid alimenti assumebat, & sæpissimè assumpta statim iterùm vomitu reiiciebat; vocatus, ulcus ipsius ventriculi iudicavi, atque sequentem ipsi dedimus misturam.

Rx. Aq. ment. un. ii.

Cinnam. dra. v.

Antimon. diaphor.

Ocul. cancr. ana sc. i.

Acet. still. dra. iii.

Tinctur. flor. hyper. ad syrupi liquidioris consistentiam evaporat. dra. s.

Sang. dracon. sc. s.

Laud. opiat. gr. iii.

Syr. symphyt Fernel. un. i.

M. subindè mistura tepida cochlear unum, utque alterum usurpavit.

Vitentur animi, & corporis motus.

Ter quoque de die usa fuit cum syrup. symphyt.

Fer-

*Fernelii, & confect. hyacinthor. dra. i. sequentis
balsami gutt. v.*

*℞. Balsam. sulphur. anis. Peruvian. ana
scrup. i.*

*Tinctur. flor. hyperic. ad syrupi liquidioris consi-
stentiam evaporat. dr. s.*

M.

*Bis ter vè leve purgans usa est in fine morbi, &
intra mensem plenissimè fuit curata.*

C A P. III.

*De Scorbuto, & Affectione Hypochondriaca,
malè vulgò dicta Hysterica.*

I. **S**corbutus est prava totius corporis nu-
tritio (*a*), ejusque mater affectio
Hypochondriaca.

II. *Pars affecta* non est Lien, imò non pro-
priè, in consensum licèt tractum Hepar;
sed Ventriculus, & Glandulæ mesenterii
tam conglobatæ lactææ, quàm conglomerata
Pancreatica.

III. Causa est Pituita, vel Lympha crassa,
Ventriculum, & modò dictas glandulas obsi-
dens,

*a Alii definiunt per cacochymiam, seu sangui-
nem salsiorem, & crudiorē: Alii verò per cache-
xiam ab humore melancholico peculiariter corru-
pto (ut probant ex contagio) ortam, cum crurum
debilitate, maculis, gingivarum laxitate, rubo-
re, & tumore, dentibus vacillantibus, & aliis
symptomatibus affligentem.*

dens. Succus item Pancreaticus (*b*), undè Chylus indies depravatur.

IV. *Differentia* (*c*). Scorbuti quidem ab Authoribus variæ dantur differentiæ, quarum præcipua, quòd hunc calidum, illum vocent frigidum. Sed reverà omnis provenit ab unica causa, Lypha, vel pituita, nem-

b Et quidem stagnatione acidior, austeriorque factus: adde bilem acriorem, crassioremve, ut & salivam salsiorem continuò deglutidam, acridinem humorum peccare, constat ex gingivarum corrosione, sanguinis dilutione, hæmorrhagia; macularum eruptione; doloribusque corrodentibus, & contorquentibus; imò observarunt nonnulli serum adeò corrosivum ex naribus scorbuticorum effluxisse, ut lintheamina intincta eroderit: sex quoque res non naturales dictæ, quid possint, judices iudicio pollens.

c Desumantur illæ vel à modo generationis, vel à tempore invasionis, vel symptomatibus. A modo generationis, quatenus est, vel con-natus, vel hereditarius scorbutus, vel communicatus contagio, &c. vel proprio vitio, ac diata acquisitus.

A tempore invasionis; estque vel recens, tumque difficilioris curationis, quia alias jam egit radices.

A symptomatibus: undè scorbutus alius est cum gangrena, exulcerationibus, hydrope, atrophia, diarrhæa, arthritide vaga, pleuritide notha, hypochymia; dolore capitis, colica, ventris dolore diverso, epilepsia, convulsione membrorum, contractione, si upore, paralyti, apoplexia, &c. alius non.

nempe crassa, (d) propter quam chylus glandulas lacteas nonnisi ferofiore sua parte potest tranfire, hinc tot Symptomata, pro temperamentorum, & locorum diverfitate. Bilem tamen, fed itidem craffiore, fi quis addere voluerit, illi non contradicam.

V. *Signa Diagnostica* bene multa funt, fed nunquam illa omnia vidi concurre in uno, eodemque corpore. Conqueruntur Scorbutici de dolore interdum punctorio, plerumque gravativo capitis, de cordis palpitatione, anguftia, inflatione ventriculi, (e) tensione ventris, præcipuè in latere finiftro. Tuffiunt, putant fe interdum
fuf-

d Undè varia obftructione; humorum ftagnationes ftagnationeque acriores funt omnes humores, fpiritibus nempe animalibus avolantibus; aqua enim ftagnantes facile putrefcunt: Cl. D. Severinus Eugalenus quadraginta novem diverfa defcribit fymptomata, in tractatu fuo de fcorbuto, lectu digniffimo.

e Imprimis poft cibum, adefl quoque fubindè naufea, oris pruritus, gingivarum erosio cum fanguinis effufione, dentiumque vacillatione, atque nigredine; halitus obfervatur gravis, imò cum teterrimo aliquando odore, & falivario adefl multa; urina cruda, tenuis, jam verò crassa, & rubra, imò ferè nigra, (ut bis obfervavimus) pulfus femper inæqualis, ac debilis ut plurimum; (magnum obfervavi, & robustum, fed tamen inæqualem) jam pleuritidem amulatur, jam colicam biliofam fcorbutus, jam veram paralyfin, jamque arthritidem (qua vocatur arthritidis vago
fcor-

suffocari, difficulter respirant, vomunt, febricitant; Appetitum prostratum excitatum vellent. Singultu, Ructibus, Flatibus, convulsionibus vexantur. Tremunt, laffi sunt artus, maculisque rubris, vel purpureis (f) aspersi. Valdè sunt melancholici.

F

VI. Pro-

Scorbutica: quàm optimè hanc descripsit Val. Andr. Molleubroccius in peculiari tractatu, lectu revera dignissimo. Varii quoque observantur dolores valdè scorbuticis molesti; ut dentium, nucha, aliarumque partium externarum; inprimis verò crurum vespertino, atque nocturno tempore ingravescentes; ut & manuum, pedumque circa talos, & plantas, hypochondriorum incircumscripti, plerumque gravativi: ulcera maligna, sicca, tubercula dura, erysipelata, tumore ut plurimum adematosi, sudores copiosi, (atrophia prodromi) ipsa, atrophia, viriumque defectus; necnon carus, & sopor profundus, hydrops, &c.

f Lividisque, & malo ingravescente, sæpè hæc macula in totas tibias ita diffunduntur, quasi unica esset macula nigra, tetra, & aspectu horrenda cum tumore ad elephantiasin accedente; ut observavit Cl. D. S. Eugalenus p. m. 7. Fœminis menses, aut deficiunt, aut in fluorem album degenerant.

Quidam existimant, Hippocratem sub titulo volvuli hamatidis, & morbi lienis scorbutum descripsisse, Lib. de internis affectionibus Text. XXXIX. p. 256. & Text. XXXIV. p. 239. venter, inquit, inflatur, postea verò etiam splen intumescit, & durus est, & dolores acuti in splenem incidunt, color autem mutatur, & conspicitur niger, pallidus, malicorii speciem referens, & ex ore

VI. *Prognostica.* (g) Curatur quidem difficulter ; difficilis enim morbus est , curatur tamen indies . Hisce regionibus adeò familiaris est , ut nullus ferè reperiatur morbus , cui non aliquid scorbutici sublit . (h)
Pul-

Ore male olet , & gingiva malè olent , & à dentibus discedunt ; & ex tibiis ulcera erumpunt , velut pustula nocturna ; membra verò attenuantur , & sterqus non secedit .

g Scorbutus verè , & autumno maximè infestat ; senibus gravior est , ut & adultis , puerperis ; in ratione victus negligentioribus frequentior ; pueris *σπυγχαῖν* crebrius ; *σπυγγορῆν* rariùs accidit ; inveteratus , & hereditarius (totas aliquando familias inficiens , & invadens) difficillimè curatur ; non item recens , contagione adeptus ; quò graviora jam adsunt symptomata , eo difficiliùs superatur ; solvitur aliquando , vel per alvum , vel per hamorroïdes , vel per urinam vel aliquando in alios degenerat morbos , scilicet hydropem , atrophiam , apoplexiam , epilepsiam , stuporem , convulsionem , paralytim , &c. subito quoque subindè moriuntur .

Scorbutum aliquando , & antecedunt , & consequuntur febres quandoque antecedunt ardentes , maligna , duplices tertiana , & quartana . Consequuntur febres quartana ; sicut & febres quartana terminentur in scorbutum , & vicissim scorbuto superveniant , aut complicantur febres ; ut observavit Cl. D. B. Brunnerus .

h Quare etiam nonnulli Practici existiment , omnibus medicamentis , hisce videlicet in Regionibus , antiscorbutica esse admiscenda ; & feliciùs , faciliusque hac ratione curari agros .

Pulsus debilis non æquè, ac in aliis quibusdam affectibus, periculosus est; simplices enim vapores, Patufve illum causant. Exactissima diæta Medicamentis præstat, sine qua sensim fiunt incurabiles. Dysenteria rarissimè laborant, plerùmque Diarrhœa, vel Lienteria, quæ difficulter curantur, & longo temporis tractu ægros necant: sequitur enim illas, vel Hydrops, vel Tabes. Respiratio difficilis non tam periculosum malum est, quam vulgò putatur: æquè enim ac palpitatio cordis provenit, non nisi à vaporibus. (i) Maculas non multi facio, nisi degeneraverint in ulcera, (l) vel elevatae sint. Tumores partium externarum paralyfin minantur, proveniuntque à circulatione Lymphæ impedita. (m)

VI. *Indicationes Curativa*. Partium læsarum minor habenda ratio, quam peccantium humorum; hisce enim plùs gravantur, quàm supprimuntur. Humores crassi incidendi, & postea iteratis vicibus evacuandi. (n)

F 2

VII.

i *Acribus, atque flatibus.*

l *Quæ ad eam quandoque deveniunt malignitatem, ut partibus corruptis sensum aboleant.*

m *Livor faucium in scorbuto signum lethale à D. B. Brunnero dicitur.*

Morientibus ex hoc malo maculae conduntur, & evanescent: nonnullis verò à morte rursus erumpunt, ut idem observavit; quod optimè notandum tempore pestis.

n *Acidi, austeri, salsique humores alterandi specificis jam sæpiùs laudati, antiscorbuticis nimirum mistis.*

VII. *Curatio*. Venæsectio non prodest, hæmorrhoides interdum, quæ si assuetis supprimantur, sunt aperiendæ. Purgantia fortiora hisce ægris semper noxia observavimus, sufficient suo tempore leniora. Præparandi verò humores incidentibus; inter quæ salia volatilia quæcunque primum obtinent locum. Enemata conveniunt interdum. (o.)

Medicamenta Anti-Scorbutica.

Radic. Raphani, Armoraciæ, s. aperitivæ, Petasitidis, Scorzonæræ. (p) Fol. becabungæ, Nasturtii aquatici, Trifolii. Cochleariæ, Acetosæ, Virgæ aureæ, Scordii. Malum Arantiorum acidorum, Poma Citri, Bacca Juniperi. Gummi Acmoniacum. (q) Cremor Tartari; Chalybs præparat.

o Conveniunt quàm maximè diaphoretica, & diuretica.

Nota; nulla alimenta, medicamentave (cisi alterantia, vel purgantia, specificave, vel generalia) esse porrigenda in scorbuto, nisi specificis anti-scorbuticis sint mista.

p Item taraxici, xedoarie, angelica, filicis, polypodii, belenii, lignum guajacum, semen finapi, eruca, &c. ruta muraria, piperitis s. persicaria, sedum minimum, &c. specificè quoque commendantur.

q Item gummi lacca, cujus tinctura maximè commendatur in gingivarum pruritu, tumore, & putrefactione, item tinctura flor. aquileg. nicotiana: elixior proprietatis Paracelsi (& juxta quorundam opinionem non amaricans, nec præcipitans,

de-

rat. Aqua Anti-scorbutica Mynsichtii. (r)
 Spir. Cochleariæ per se præparat. (s) Salis
 retificati, dulcis, &c. Sulphuris, Tartari,
 vitrioli, Urinæ, Armoniaci. Electuarium,
 Anti-Scorb. Schroderi. (z)

Formulæ Medicamentorum Purgan-
 tium. (u)

F 3

Rx. Ex-

destillatione videlicet paratum, inprimis si loco spi-
 ritus vini sumatur cochlearia spiritus, ter novis
 cochlearia foliis reassusus, & abstractus: item es-
 sentia pini, tinctura tartari antimoniatæ, mistura
 simplex, acidula artificiales, &c.

r Item antiscorbutica D. Dornuelli.

s Sine fermentatione, nam ex herbis antiscor-
 buticis spiritum elicere per fermentationem non
 convenit, quia sal volatile avolat: imò observa-
 runt nonnulli, quòd succus cochlearia, si per diem, &
 noctem steterit, virtutem suam amiserit.

t In sua pharmacop. pag. 185. & 186. de-
 scriptum.

Quidam Lac, omniaque lacticia reiciunt,
 quidam verò experientia, & ratione freti, laudant:
 lac enim, ajunt, acrimoniam temperat, & hume-
 stat, optimèque assumitur duabus horis ante ci-
 bum, instillatis nimirum spiritus cujusdam specifici
 guttis aliquod ex. gr. cochlearia, chelidonia, ar-
 moracia, salis armoniaci, &c.

u Nonnulli maximè laudant pilulas antiscorbu-
 ticas Doctiss. D. Timæi, quæ tales sunt.

Rx. Mass. Pilul. melang.

Querc. dra. i.

Extract. scl. sen. dra. s.

Resin. jalap. dach. gr. vi.

Tar.

Nasturt. ana scrup. ii.

M. F. Pulvis.

Si verò quis non tantum laxantem, sed quoque aliquousque purgantem vellet, huic pulveri add.

Resin. jalap.

Diagryd. ana scrup. i.

M. Dividatur in xiv. doses, assumatur vespere ante cœnam dosis, cum vehiculo convenienti, blandèque alvum movebit.

Inter externa topica, ut in arthritide vaga, doloribus nuchæ, crurum, pedum circa plantas, & talos, &c. sequens tinctura balsamica maximè commendatur.

R. Spir. lumbric. terrest. un. v.

Sal. armoniac. un. s.

Cochlear. dra. ii.

In quibus dissolve.

Sapon. venet. un. ii.

Camphor. dra. vi.

Opii scrup. ii.

Croc. scrup. i.

M. digere per aliquod dies, & noctes, postea filtra, & in vitro optimè clauso usui serva: potest cum linteo prius calefacto parti affectæ applicari.

Singulorum symptomatum curam peculiarem videsis apud Cl. Eugalenum in tractatu suo de Scorbuto. Cujus hæc summa est, quod omnibus specificis parti affecta dicatis admiscenda sint antiscorbutica: ex.gr.

In respiratione difficili spiritus salis armoniaci (qui specificè in asthmate quoque convenit) cum tinctura croci, & aqua cochlearia specificè prodest.

In gingivarum tumore, pruritu, & putre-

Erefactione ; in primis prodest sequens :

℞. Tinctur. gum. lacc. un. s.

Flor. aquileg. dr. i.

Spir. cochlear. dr. ii.

M. os, gingivasque hocce colluis.

In maculis ; interne.

℞. Tinctur. stor. aquileg.

Persicar. an. un. s.

Cinnam. dr. i.

Spir. salis armon. dr. s.

M. dos. ad scrup. i. cum cerevisia, vino, &c.

In dolore crurum, manuum pedum, &c.

℞. Flor. chamom.

Sambuc.

Fol. nasturt. aquat. vel becabung. ana m. i.

Bacc. junip. m. is.

Concisa, & crassè contusa.

Coq. vasis optimè clausis in s. q. seri lactis pro
foru, s. cataplasmatè calidè apponendo.

In ventris doloribus: dolores ventris scorbuti-
ci omnes superant dolores colicos exempla duo ru-
ptura peritonai ex hisce doloribus videsis apud Cl.
Bugalenum Tit. 17. p. 86.

℞. Fol. cochlear.

Hyoscyam.

Flor. chamom. rom.

Sambuc. ana m. s.

Summit. absinth. m. i.

Rad. helen. un. is.

Bac. junip.

Laur. ana dr. v.

Coq. s. a. in s. q. seri lactis vasis, quàm opti-
mè clausis. Colat. ℞. un. viii. vel x.

Add.

Ol. cochlear.

Elect. lenitiv.

De bacc. laur. ana dr. v.

Vitell. ovor. Num. i.

M. F. Clyster.

Externè convenit cataplasma in dolore crurum laudatum, addito solummodo sem cumin.

Carvi an. dr. iii.

Internè convenit spiritus salis armoniaci, corticibus auranticorum infusus, cumque spiritus baccarum junip. vel sem an sè mistus, atque exhibitus.

In doloribus hypochondriorum incircumscriptis; eadem, quæ in dolore ventris laudata, conveniunt, ut hoc linimentum calidè hypochondriis inunctum:

R. Ol. lumbric. terrestr.

Chamon. rom.

Cochlear. an. dra. iii.

M. Pro Einimento.

G. Fab. Hildanus maximè commendat oleum cochlearia bis, ter de foliis cochlearia infusum, sè modò recens.

In doloribus capitis sequens linimentum temporibus applicatum maximè juvat:

R. Ol. Hyoscyam.

Papav. express. an. dra. i.

Chamom. ser. i.

Anerh. still. gatt. vi.

M

Interna cephalica scorbuticis mista simul exhibenda.

In arthritide externè applicata cinctura balsamica p. 152, descripta plurimum juvat: internè es-
sen-

sentia pini, & absinth. item spiritus lumbricorum compositus sequens, à Clarissimo Domino Mollenbroccio in tractatu de arthritide vaga scorbutico Cap. 13. p. 140. descriptus.

℞. Rad. angel. un. s.
 Ireos iltyr. un. is.
 Peucedan. un. i.
 Herb. puleg.
 Chamapich. ana m. iii.
 Salv. m. ii.
 Serpil. m. i.
 Flor. primul. veris.
 Chamom. ana m. iii.
 Hyperic. m. ii.
 Anthos.
 Lavendul. ana m. s.
 Rasur. lign. sassaf. un. ii.
 Castor. dra. ii.
 Bacc. laur. un. s.

Hisce concisis, atque contusis superfunde spiritum lumbricorum terrestrium simplicem, & destilla, habebisque spiritum lumbricorum terrestrium compositum; dos. à gutt. 30. ad 40. aut 50. in convenienti vehiculo. Nota: ex lumbricis per diuturnam fermentationem, putrefactionemque in liquorem resolutis, sal quoddam volatile paratur magnarum in arthritide virium hac eadem quoque.

In paralyfi scorbutica conveniunt, ut & hoc linimentum.

℞. Ol. lumbric. terrestr. un. i.
 Cochlear.
 Flor. hyperic. an. un. s.
 Still. salv.

Rut.

Rorismar. an. gutt. v.

M. F. Linimentum.

In convulsione, & contractione : (mirè invadit agros, itaut adstantes sapiùs existiment à veneficiis per incantationem hunc morbum decumbentibus esse conciliatum,) internè convenit spiritus salis armoniaci, corticibus arantiorum, salv. & rorimarino affusus: externè maxime commendatur unguentum fidum Valeriola descriptum in suis observationibus, & apud Cl. D. Sennertum de febris: oleo florum hypericonis, & cochlearia mistum pro inunctione tendinum.

In caro, & sopore profundo; vide lib. i. Cap. 3. observationem nostram de lethargo p. 35. & 36. sed Nota: semper specifica antiscorbutica admiscenda esse; aliàs enim incassum laborares; eadem dicta sunt de medicamentis.

In cordis palpitatione, & lipothymia; vomitu, sputatione nimia, alvi fluxu (in quibus duobus posterioribus symptomatibus excruciantia, ut decoctum ligni guajaci, cum antiscorbuticis paratum, ac essentia abstinth. spirituique mastiches, &c. admistum maxime convenit) febris; (sic spiritus, & flores salis armoniaci dupliciter prosunt, ratione videlicet febris, & scorbuti.) Hydrope.

In Erysipelate præter externa, exhibeantur quoque sudorifera, ut rob sambuci, aqua, spiritus florum sambuci, bezoardicum minerale, spiritus salis armoniaci, cochlearia, &c. (valde periculosum est in hoc affectu, ideoque cautè admodum tractari debet, ne degeneret in ulcus malignum.)

In

In ulceribus Conveniunt internè scorbutica & humorum acredinem temperantibus mista ; exter-
nè verò unguentum diapompholyg. cum succo
becambunga ; sola becabunga in cerevisia cocta ,
bisque de die applicata , ulcus cruris ingens , totam
ferè tibiam occupans , & ad os usque profundum ,
curatum fuisse testatur Cl. D. Sennertus lib. 3.
part. 5. sect. 2. Cap. 7. p. m. 285. (facillimo ne-
gotio hæc ulcera in gangranam degenerant , inprimis
sic partes ulcerosa vix sentiant ; ac difficillimè cu-
rantur , quia humorum acredo partes corrodit .)
Quidam maximè commendant decoctum calcis vi-
væ , specificis antiscorbuticis mistum , & applicatum ;
item phlegma vitrioli .

In tuberculis duris :

℞. Emplastr. diaphor.

Mynsicht. (in suo armament. med. Chymica p.
509. & 510. descript.) un. iſ.

Rad. consolid. major.

Succ. inspiss. becabung.

Rad. symphyt. ana dr. i.

Malax. ol. still. aneth. q. ſ.

M. F. Emplastrum.

In atrophia hoc in casu non datur præstantius
remedium lacte caprillo , spiritus aliquo antiscorbu-
tico prius ipsi instillato .

Dissolve

Syr. 5. radic. unc. ii. Addendo

Spir. Vitriol. gutt. viii.

M. S. F. Apoxema.

Spiritus Salis dulcis, Armoniaci, Co-
chleariæ , omnibus reliquis præstant Medi-
camentis .

IX. *Observationes*. 1. Jonathan Syndorp, Juvenis triginta plus annorum, nec per cubiculum meare, pedibus incedere valens; simplici hoc utitur medicamento:

℞. Rad. Armoraciæ unc. iii.

Coq. ex sero lactis.

Colaturæ lib. ii. dentur usui.

MS.

Septimo post die, pro suavi cura, in ædibus meis gratas mihi egit gratias.

2. H. V. B. Mercator dives, urbanus, pius, maculas lividas copiosè videns in brachiis, & pedibus, auxilium meum imporat, sibi metueus à nescio qua malignitate. Iste maculæ valdè erant elatæ, imò pustulis proximæ. Spiritu Salis Armoniaci paucas intra septimanas perfectissimè curatus est; observabat autem exactam diætam (z).

CAP-

z Plures hisce adjungere observationes, non nisi crambem biscoctam apponere esset, quia in præcedentibus nostras observationes, hinc inde curationibus symptomatum inservimus; addimus tamen sequentem.

Juvenis quidam, pituitosus, melancholicus, maximè conquerebatur de corporis gravitate, crurumque imbecillitate, necnon appetitu prostrato; & post alimentorum assumptionem de præcordiorum anxietate, & dolore, maculisque subindè rubescens in cruribus, ast facile evanescentibus; ut & de gingiva flaccida, & oris fetore; qui hisce paucis convaleuit, assumendo nimirum spiritus salis armoniaci gutt. xlv. quater, quinquiesque de die in vino radicibus armoracia prius infuso.

Oris

Oris faetor sublatuſ fuit ſequenti pulvere, cuius
veſperi, & manè doſin cum prædicto vino aſſumpſit.

℞. Cinamom.

Rad. ireos florent.

Nuc. meſcat. ana ſcrup. ii.

Cort. aurantior. ſcr.

Lapid. prunell. ſcr. ſ.

Sacchar. roſar. un. ſ.

Ol. ſtill. menth.

Caryophyl. an. gutt. iij.

M. F. Pulvis in octo doſes dividendus.

Pro gingivæ laxitate ſequens uſurpavit.

℞. Rad. ireos flor.

Gumm. lacc. ana dr. i.

Alumin. uſti ſcrup. i.

F. Pulvis tenuiſſ. cui admiſce.

Mellis roſar. un. i.

Spir. ſalis q. ſ.

Pro grato acore.

M.

Post oris collutionem gingivas hocce inunxit.

Præcticus quidam feliciffimus, omnibus ſuis
medicamentis admiſcet ſequentem ſpiritum antiſcor-
buticum.

℞. Cort. fraxin.

Rad. tamarisc.

Rad. fraxinell.

Capp. an. un. iſ.

Polypod. querc. un. ii.

Raphan. ſylveſt. ſ. armorac. un. iij.

Herb. cochlear. m. iij.

Nasturt. hyemal.

Becabung.

Aceroſ.

Scolopendr. ana m. iii.

Bacc. laur.

Junip. an. dr. vi.

Summit. centaure. min. p. iv.

Stercor. anser. un. i.

Sem. citri.

Sinap.

Card. bened. ana un. s.

Caryophyll.

Zingiber.

Cinnam.

Nuc. moschat. ana dra. iii.

Concisa, & contusa digerantur in arena tepida cum vini gallic. lib. viii. & spirit. vini vulgar. lib. iii. per triduum, deinde destillentur ex arena per alembicum.

Diutius huic affectui incubui, quia adeo hisce in regionibus familiaris est, ut nullus ferè, inquit, Cl. Author. p. 144. reperiatur morbus, cui aliquid scorbuti non subsit: a qui bonique ergo, ingeniosè Lector consule.

C A P. IV.

De Hydrope.

I. **H**ydrops est Collectio Præternaturalis Lymphæ serosioris (a).

II. Pars

a Alii definiunt per tumorem corporis, vel partis ejus præternaturam, ob humoris aquosi, & serosi, vel flatus collectionem, exortum: Hujus affectus descriptionem accuratissimam vide sis apud Hippocratem lib. iv. de Morbis Text. 33. & 34. p. 158. ad finem hujus libri usque.

II. *Pars affecta* est Abdomen, & sæpè totum Corpus, omnesque ejus partes.

III. *Causa proxima* est Lympha serosior (a) quæ tenellula sua vasa erodens, & sic extravasata gravissimum hunc morbum ægris infert. Remotæ causæ variæ sunt (c), ut apud Authores est videre.

IV. Dif-

b Et acrior; nam serosiora, quæ serosiora non tamen erodunt, ast quidem distendunt, distentioneque nimia vasa illa tenellula lymphatica rumpantur, præcessa prius (quantum ego observare potuit) glandularum vasorum lymphaticorum obstructione, sicque nimis copiosè effluit lymphæ hydropemque excitat.

c Inter quas sæpissimè occurrit nimius spiritus vini usus, in proximis matutino tempore assumptus; unde plerumque primò leucophlegmatici fiunt, deinde ascitici: hocque fieri puto, quatenus vini spiritus famem (acidum ventriculi fermentum, suæ volatilitate, & oleositate, s. pinguedine, ut patet ex flamma, quam concipit spiritus vini, obtundendo & infringendo) aufert; fermento acido ita obtuso alimenta in ventriculo fermentari, atque ab invicem sufficienter segregari nequeunt, unde crudus, atque corruptus chylus necessario producitur: adde, quod illi Lenæi heroes matutino tempore hoc spiritu vitæ (potius tum mortis) ita ingravati, propter fermentum obtusum, vel extinctum nihil ferè, nec appetant, nec comedant, sicque cum Cerere divortium faciant; sed ratione acrimonia salsa, quæ est in vino adusto (ut patet ex siti subsequente) vehementer sitiunt; unde jugiter ad tollendam illam acrimoniam bibere

IV. *Differentia*. Optimè ad Authoribus dividitur Hydrops in tres species; 1. *Acitem*, in qua totus venter, interdum & pedes tumet (d) 2. *Tympanitidem* flatuosam (e): 3. *Anasarcam*, ubi totum corpus tumet.

V. *Signa Diagnostica*; Tumet vel venter, vel pedes, vel facies tunc pallida, vel totum cor-

bere coguntur, sicque toto pomeridiano tempore non Cerealia, sed Bacchanalia celebrant: quo fermentum forsàn in ventriculo relictum diluitur, abluiturque continuò illo puto nimio, sicque fiaccidior, ineptiorque ad concoctionem redditur stomachus; deinde crudietates augentur, nullus laudabilis generatur chylus, non potest non inde generari sanguis crudus, serosus, pituitosus, aliave qualitate vitiosus; unde nutritio laeditur, obstructions oriuntur, &c. sicque illi Bacchi heroes Charonti aliquandò traduntur, hydrops quoque sæpè febris, malignè, nec ex rationis præscripto curatas, sequitur.

d Item scrotum. Nota: tumorem pedum vespèri, & post corporis exercitationem augeri; reliquas verò corporis partes graciliores evadere, ac contabescere.

e Ab Hippocrate Tympanites vocatur hydrops ficcus, ut sect. IV. aph. 11. Quibus, inquit termina adsunt, & circa umbilicum cruciatus, & lumborum dolor, qui neque medicamento, neque aliter solvatur, in siccam hydropem firmatur.

Notandum; rarò flatus tympanitem efficientes, solummodo in abdomine contineri; sed plerumque aqua permistos: quibus adde, quod observavit Cl. Platerus, flatus (abdomen instar tympani distendent) non semper in abdominis cavitate, verum etiam aliquando in intestinis solummodo contineri.

corpus: (f) in fæminis Ventris Tumor accuratè distinguendus, & examinandus.

VI. Pro-

f Signa diagnostica Ascitis sunt intumescencia ventris (gravioris jam aqua) pedum, & ut plurimum quoque scroti; agro circumvoluto de latere in latus, murmurantis, & fluctuantis aqua sonitus observatur; urina pauca sunt, & grassa, interdum & rubra: sitis adest magna, tussis sicca, tandemque respiratio difficilis, ceterarum partium extenuatio, & contabescencia, atque febris.

Tympanitis; venter percussus, instar tympani sonum edit; agro supino jacente, venter distentus, ac durus manet: neque dum se convertit ager, ad latera deolvitur: fluctuantisque aqua sonus non observatur; nec facies ita à naturali habitu, quàm quidem in duabus aliis hydropis speciebus, recedit.

Major quoque est ventris inflatio, sed minor gravitas; tormina præcesserunt circa umbilicum, & lumborum dolor; ut ex Hipp. sect. IV. aph. II. constat: ructus, & crepitus crebrò prorumpunt, borborygmi, & rugitus obmurmurant, distinguenda est à thoracis post vulnera distentione, quæ pectus, dorsum, lumbos, scrotum, brachia, collum, imò totum corpus interdum occupat; quod semel observavimus in bruto post vulnus pectori inflatum.

Anasarca verò; totum corpus quasi enervatum languet, & intumescit, vestigium impressi digiti aliquandiu remanet; respiratio semper difficilis, potissimum tamen post assumpta alimenta; carnes emortuo corpori persimiles, molles enim, laxæ, & pallide redduntur; urina tenues, & albæ, febrisque continua (quantum ego observare potui) cum pulsu debili, & inequali adest.

VI. *Prognostica*. (g) Ab initio facile curatur, & non observata diæta facile recidit. Cachectici rarissime perfectam adipiscuntur sanitatem. Infantes Anasarca laborantes sæpè facili negotio curavi.

VII. In-

g Magnus SENEX sequentia habet prognostica; ut Lib. vii. Popular. Titul. xiii. p. 838. & 839. necnon coac. Pranotion. Titul. cccclii. hydrops, inquit, febris ardenti superveniens, malus, quod confirmat C. Celsus Lib. 2. Cap. 8. p. 71. & aphor. 55. sect. vii. Quibus jecur aqua refertum eruperit in omentum, his venter aqua repletur, atque moriuntur, vide quoque aphor. 11. sect. iv. & sect. vi. aphor. 35. hydropicis tussis si superveniat, malum, tussim omnem curationis spem tollere constat ex C. Celso Lib. 2. Cap. 8. p. 72. imò aphor. 47. sect. vii. ait Hippocrates; hydropicum si tussis vexet desperatus est: hujus curationem proponit SENEX Lib. 2. Popular. sect. v. p. 707. alvus valdè fluida hydropi superveniens, citissime moritur, & sentiens, & loquens, ut ex Lib. iv. de Morbis Text. xxxiv. p. 161. constat, & Pranotion. Coac. cccclvi. aqua intercutem laborantium febre, urina pauca, & conturbata, perniciem denotat, & Coaca sequenti ait, aqua intercutem initio aquosum alvi profluvium absque cruditate (nota) exortum, morbum solvit, & Coaca cccclx. aqua intercutem, qua curationi cessit, ubi recurrit, spem tollit, de ulceribus, ita Magnus ille Hippocrates, aphor. 8. sect. vi. aqua intercutem laborantibus, exorta in corpore ulcera non facile sanantur, quod C. Celsus confirmat Lib. 3. Cap. 21. p. 161. Lectu dignissimum totum illud caput, de hydropicis, est.

VII. *Indicationes Curativa*. Venæsectionem hydropicis omnibus noxiam expertus dico. Lympha ferofior temperanda; (h) quod fieri non potest, nisi pituita viscidior incidatur. Postmodum per Epicrasiam evacundus. Sudores movendi pro viribus, posset Vomitus hic fortè convenire, sed metuo ejus violentiam; non etenim solùm assumpto medicamento ventriculum turbat, ægrumque reddit anxium; sed & illum, scilicet ventriculum, ita debilitat, ut nunquam postea cibos pro voto ægri concoquat, quod sæpius observavi. Utatur quisque hic suo sensu, ego illum nec amo, nec institui.

VIII. *Curatio*. Quotquot Hydropicorum sunt curati, plerumque factum tribus hisce medicamentis, observata scilicet diæta,
 1. Per Epicrasin purgantibus, (i) quibus
neces-

h Et quidem salsa: humores namque peccantes præter quantitatem, peccare quoque acrimonia salina constat ex urina rubra sici &c. maximè hic, profundius diuretica, corroborantibus mista; ut ulterior affectus generatio præcaveatur; ut & exiccantia. Quidam notarunt medicamenta meliori cum successu luna decrescente administrari, quam quidem alio tempore.

i Post justam videlicet humorum peccantium alterationem, conveniunt quoque diuretica (est non in principio usurpata) & exiccantia, partesque lasa corroborantia; putusque abstinencia; uti constat ex Cl. D. G. Fab. Hildano Centur. IV. observ. 41. p. 319. ubi Nobilis quidam ascite

necessario misereri debent corroborantia .

2. Sudoriferis. 3. Paracentesi, novo quod in Chirurgia mea descripsi instrumento (1) instituenda.

Me-

confirmata jam laborans, & ab omni remediorum genere abhorrens, perque mensem nihil prorsus liquidi hauriens, sanus evasit.

Conveniunt quoque clysteres, emplastra, linimenta, cataplasmata, sacculi, balneaq; sicca, &c.

I Lib. I. cap. 13. p. 52. inspiciaturque ea de causa Cl. Authoris Anatomia practica Lib. IV. cap. 2. p. 154. Vide sis apud Thom. Fienum tractat. VI. Chirurgicarum controversiarum cap. I. 3. & seqq. p. 40. & seqq.

Nota, Cave ne instituat in debilibus, (nam certe nihil alias, quam aperto Marte vires jam antea debilitatas prorsus destrueres, ac infringeres,) vel in iis, quorum interna viscera nec sana, nec illaesa existunt, vel quorum abdomen flatibus est distentum: antequam in usum trahat, instituatur primum optima victus ratio, purgatio levis subinde repetita, partiumque internarum corroboratio, intruso jam instrumento, aquam parca ut extrahas manu necessum est, hisque solummodo in die, vulnusque post sufficientem aqua detractionem claudendum est: interim corroborantia continue usurpentur: foeminam per paracentesin curatam vidimus Lugduni Batavorum.

Cl. D. G. Fab. Hildanus Chirurg. observ. Centur. IV. observ. 42. p. 310. paracentesin in ascite per punctionem umbilici, minori cum periculo institui posse, putat: inprimis si umbilicus intumuerit, propenderitque; per ipsum enim sponte apertum hydro-
pem

Medicamenta contra Hydropem.

Rad. Ireos nostrat. 5. aperitivæ, Vince-
 toxicæ. Flor. Genistræ, Imperatoriæ, Agri-
 moniæ. Gummi Gotte. Asarum. Flores,
 Cortexque medius Sambuci. Lixivium be-
 nedictum, & diureticum Mynsichtii, ejus-
 demque Aqua anti-hydropica. Spiritus ape-
 ritivus Penoti. Decoctum Chinæ, Salsæ,
 Guajaci. Essentia Martis aperitiva. Spiri-
 tus Salis, (m) Sulphuris. Fœculæ Aronis.
 (n) Sal absinthii, (o) saliaque omnia vola-
 tilia.

pem curatum idem testatur Centur. 1. observ. 47. p. 42. variosque hydropicos ita arte curatos probat cent. 2. observ. 58. p. 133. & seqq.

Admirandum, lectuque dignissimum est, quod idem Centur. 1. observ. 48. p. 43. refert de hydrope per scrotum evacuato; libet historia summam hisce inserere; in ascitici cujusdam, frustra internis, externisque adhibitis, scrotum adeo copiosè delapsus est humor serosus, ut gangrena secuta sit; convenientibus adhibitis remediis, decidit scrotum, ita ut testiculi nudi conspicerentur; tantaque humoris serosi copia effluxit, ut à morbo liberatus sit ager, sanusque supervixerit diu, nec non liberos aliquot postea procreavit: natura callosa quadam substantia contra injuriam externam testes abduxerat.

Quidam non natura efficit?

m Inprimis coagulatus Mynsichtii in suo arma-
 mentario Med. Chymic. p. 26.

n Item rad. ireos, & esula.

o Necnon sal genistæ, stipitem fabarum, sam-
 buci, simi columbini, efficaciora redduntur illa sa-
 lia.

tilia. Cineres bufonum, concharum Ostrearum, Pulvis mandibularum lucii piscis.

Purgans:

℞. Rad. Ireos nostrat. unc. i. f.
 Petroselin. unc. f.
 Fol. Agrimon. M. i.
 Senæ mund. unc. i.
 Rhei elect. unc. f.
 Agaric. leviss. drach. iii.
 Cinnamom. acut. drach. ii.
 Caryophyllor. drach. i.
 MS. F. Nodulus infundendus in Vini
 Gallici, vel Rhenani generosioris
 lib. iiii. (p)

Bibat ejus singulis manè frigide Uncias
 quinque, vel sex. Gratum est Medicamen-
 tum, gratusque reddi potest Saccharo:

VI. Pro-

*ria cum spiritu nitri juncta, & coagula, maxi-
 mè commendatur spiritus, & sal volatile urinae.
 p Quia agri aliquando bolum, pulverem, pi-
 lulasve assumere mallent, basce tres sequentes
 adiunximus formulas.*

℞. Extract. elater. gr. viii.
 Magist. gummi gutte.
 Resin. jalap. an. gr. v.
 Fœcul. rad. ireos nost. gr. vi.
 Ol. macis still. gatt. ii.
 M. F. Pilul. Num. vii.
 Deauranda, pulvereve cinnamomi, &c. in-
 spargenda.

Conveniunt quoque pilula hydrotica à Cl. D.
 Zuvelero in pharmacop. Augustan. p. m. 231.
 descripta.

℞. Rob.

Sudoriferum :

℞. Rad. Ireos Florentin. unc. i.

Rad. Salsæ parillæ.

Chinæ an. unc. iii.

Lign. Guajac. lib. is.

Infusa tepidè in s. q. aq. communis ho-
ris 24. coquantur parum, & Colatura eva-
poretur lento igne ad unc. iii. quæ rursus
dissolvantur in:

Aq. petroselin. unc. xvi.

Elix. citr. ex descript. Ang. Salæ lib. i.

Filtrentur per Manicam Hippocratis

Addendo Colaturæ

Jalapii rosacei q. s. ad mediocrem
edulcorationem.

M S.

Dosis bis de die unc. s. frigidè. (q)

G

Para-

℞. Rob. baccar. sambuc. dra. i.

Extract. elater. gr. vii.

Magist. gummi gutte gr. vi.

Ol. still. cinnamom. gutt. ii.

M. F. molus.

℞. Rad. mechoacan. dra. s.

Jalap. scr. i.

Magist. s. rtar. vitriolat.

Sal. sambuc. ana gr. vii.

Ol. caryophyll.

Junip. an. gutt. ii.

M. F. Pulvis.

q In curatione mentionem fecimus de clysteri-
bus, emplastris, cataplasmatibus, &c. dabimus
ergò singulorum formam:

℞. Herb. gratiol.

Sol-

Paracentesis, prout illam institutam volo, typis Belgicis descripta est in mea Chirurgia.

IX. *Observationes* 1. Pauperrimæ cujusdam fœminæ plusquam quinquagenariæ cadaver hydropicum dissecai præsentibus magno Anatomico Fr. Sylvio, Fr. Verscha-gen felici Practico, variisque Chirurgis. Jucundum mihi erat in abdomine videre primò Lympham tenuem, & fluidam, deinde gelatinam, tertio concretam, tandem duram, & Steatomaticam: Licebat enim mihi certiùs judicare de Hydropis vera causa. Plures tales tibi describere possum observationes; unica enim, nec mihi, nec tibi sufficit, sed illas alibi.

2. Oenopola Johannes la Four Hydro-
picus, postquam multis usus fuisset medica-
men-

Soldanell.

Flar. genist.

Sambuc. ana. M. i.

Rad. ireos nostr.

Bryon. ana dr. vi.

Cort. inter Sambuc. Frangul. an. p. li.

Bacc. laur. drach. iii.

Sem. cumin.

Carvi an. dr. ii.

Coq. s. a. in s. q. feri lactis, vasis clausis, ad

Colatur. unc, viii.

In quibus dissolv.

Elect. hier. diacolocynth.

De bac. lau. ana unc. s.

Vitell. ovor. num. i.

M F. Clysm.

mentis, & se moriturum prævideret, ultimum tentari voluit remedium, puta paracentesin. Instituímus illam nostro modo, & per multos dies inde levatus, se ferè putabat sanum, sed nihilominus obiit. Non licuit nobis abdomen aperire; quod dolebam: procul dubio enim crassior Lymphæ pars ibi relicta mortis ejus fuit causa. Multi curari possent, si citiùs Paracentesim admitterent. (r)

G 2

Hoc

R̃. Emplastr. de bacc. laur. q. s. ex gr. unc. iiii.

Sterc. vaccin.)

Columbin.)

ex sicc. an. dr. x.

Flor. rosar. rub. unc. i.

Sem. cum.

Carvi an. dr. v.

Ol. rutæ.

Terebinth. an. q. s.

M. F. Emplastrum.

Vel solummodo imponatur emplastrum ad hydropem Augustanorum à D. Zuvelfero p. 661. correctum.

Cataplasmata xria egregia habet F. O. Grembs in sua arbore integra, & ruinosâ hominis, p. m. 120. ex stercore vaccino, columbino, sulphure vivo, radicibus asari, bryonia, ireos, baccis lauri, & oleo scorpionum, &c.

Ascites.

r Vir quadraginta quinque circiter annorum, biliosus, castra Bacchi sæpè diùque secutus, in appetitum prostratum, omnisque cibi fastidium incidit; factò jam cum Cerere divorcio, Baccho eò magis indulgit, quia intolerabili affligebatur siti;

Hoc modo omnes morbos Hepatis, & Lienis curabiles ex causa frigida oriundos poteris curare; de causa calida superscripsi.

CAP.

Si; unde primo pedum tumefacto, hinc venter, scrotumque tandem intumescere, partesque reliqua contabescere incipiebant; urina pauca fuere, & intente rubra; respirandi aderat difficultas, imò circa vesperi tanta, ut continuò tum erectus maxere, aut sedere cogeretur.

Multa licet variaque fuerint usurpata, ut purgantia, diaphoretica, diuretica, corroborantia, & linimenta, indies tamen adaugebatur malum, donec tussi diurna, atque nocturna per tres circiter septimanas correptis, inciderit in alvi prostravium (quod nullis opiatis sisti potuit) cum summa virium debilitate, octavo post alvi fluxum die, satis cessit; scroto solummodo cum successu applicatus fuit sacculus ex floribus rosar. rub. cortic. lign. quercin. semine cumini, & carvi aqua vite Matthioli irroratus.

Puella octodecim annos nata, ex febre tertiana intermittente malè curata (nimirum per nimis acida) incidit in pedum tumorem, & ventris maximam cum gravitate distensionem, respirandique difficultatem, ut nullo modo decumbere, verum, semper erecta sedere coacta fuerit: accersitis brevi diureticis nempe, corroborantibus, & purgantibus ipsam curavimus.

R. Rad. ireos nostrat.

Petrosel.

Enul. campan. ana drach. iiii.

Corr. median. scamb.

Fol.

Fol. eupator. cannabin. ana M. i.

Saldanell. M. f.

Bacc. junip. unc. i.

Sem. fœnic. dulc.

Cinnam. acut.

Cort. citr. ana dr. i. f.

Concisa, & contusa insuantur sacculo, & cum pint.
i. vini rhenani per quatrimum infundantur.

Hujus ter de die ad un. i. instillatis spirit. sa-
lis armoniaci gutt. vi. assumere jussi.

Post octiduum circiter purgatio fuit instituta hau-
stu purgante simulque diuretico, & subinde pulve-
re p. 171. descripto parum diminuto.

Item corroborans simulque diureticum condi-
tum subinde ad nucis moschata quantitatem suis
usurpatum.

R. Conserv. absinth. menth. ana unc. i.

Cort. citr. condit. un. i. f.

Spec. diacalaminth. dra. ii.

Sal. sambuc. dra. i.

Spir. nitri scrup. f.

Ol. still. cinnam. gutt. v.

Macis gutt. x.

M. F. Conditum.

Anasarca,

Virgo septuagenaria ex mœrore (quantum
ego intelligere potui) in hydropis speciem ana-
sarcam dictam incidit ; summa aderat respirandi
difficultas, totumque corpus ita intumuit, ut al-
bum oculorum protuberaret, pupillæ verò in ca-
vitare quasi essent conclusæ, nulloque modo de-
cumbere, stare pedibusque meare posset, quocum-
que etiam in loco corpus digitis premeretur, vesti-
gia diu fuere relictæ : paucam reddebatur urinam

namque crudam, pulsum aliquousque celeriorum,
debilemque semper invenimus, sequentia parum
mutata, ast nullo cum successu prescripsimus.

℞. Rad. apii.

Enul. campan.

Ireos nostrat. ana dra. vi.

Flor. centaur. min. p. ii.

Rasur. lign. guajac. un. iii.

Bacc. laur. un. s.

Junip. un. ii.

Sem. utric. roman. dra. iii.

Ciq. ex. aq. pura ad Colat. un. xxx.

Add.

Syr. card. bened. un. iii.

Spir. sal. armon. sc. ii.

Aq. theriac. simpl. un. ii.

M.

Dosis erat haustulus quater de die assumen-
dus. Admodum erat debilis, imò semper con-
querebatur de cordis aqua innatatione, quare se-
quentes prescripsimus tabellas, simul aliquousque
laxantes.

℞. Spec. diacalaminth.

Aromat. fosat. ana dra. ii.

Rhabarb. optim. pulv. dra. i.

Sacch. optim. un. iii.

Aq. cinnam. & petros. ana q. s.

F. s. a. Tabella ad pondus dr. ii.

Subindè unam assumpsit. Porro.

℞. Fol. eupator. cannab.

Menth. crisp.

Majoran.

Flor. centaur. min. an.

M. s.

Bacc.

Bacc. junip. un. s.

Rad. jalap.

Mechoacan. ana un. i.

Spic. nardi dra. i.

Cinnam. dra. iiii.

Macis dra. ii.

Concisa, & crasso modo contusa, sacculoque inclusa affundantur vini pint. vi.

Sed omnia frustra fuere adhibita, postque mensem à lacrimarum hoc labyrintho discessit.

C A P. V.

De Dysenteria.

I. **D**ysenteria est cruentus, & interdum purulentus alvi fluxus, cum tunicae, vel tunicarum intestinalium erosionem. (a)

II. Pars affecta sunt intestina, tam tenuia, quam crassa. Ventriculus sæpè in consensum trahitur, imò fluxui ansam dat.

III. Cause sunt bilis acrior, (b) & succus Pancreaticus acidus.

G 4

IV. Dis-

a Alii definiunt per frequentem alvi cruentam, aut purulentam dejectionem, cum ventris torminibus, lancinationibus, & intestinorum exulceratione, tenesmo, & febre à materia acri, & erodente affligentem.

b Nempè acrimonia salina, acrior item sanguinis renuitas, inter externas causas sunt ea, quae humores reddere acriores apta nata sunt, ut sex res non naturales dicta: item certa venena, ut

an-

IV. *Differentia*. (c) Interdum unica saltem tunica est erosa, interdum omnes. Interdum sanguinis purus effluit, interdum concretus, vel purulentus; sed hic dantur gradus.

V. *Signa diagnostica* ex differentiis petenda. (d)

VI: Pro-

auripigmentum, arsenicum, mercurius sublimatus corrosivus, colocynthis incautè videlicet usurpata, &c. plura vide sis apud G. Fab. Hildanum de dysenteria p. 666. & seqq. qui accuratissimè hunc morbum pertractavit.

c *Aliquando tenuja afficiuntur intestine, aliquando crassa, aliquando etiam utraque.*

Aliquandò dysenteria est continua, aliquando intermittens, & per periodos affligens, ut testatur Clar. D. Sennertus Practis. Lib. 3. part. 2. Cap. 7. ex Diomede Coronario Consil. 2. alia est epidemica, alia maligna, aut è contra.

Tres dysenteria gradus G. Fab. Hildanus lococitato statuit; primus ubi excrementa sunt pingua, spumosa, alba, limosa, ac visca: secundus, ubi unà cum excrementis fibra, pelliculaque interioris tunica, sanguis, &c. excernuntur: tertius, ubi frustula substantia carnosae de propria intestinorum tunica substantia decisa cum ramentis membranosis, cruore plurimo, pureque deponuntur: diciturque tum ab Hipp. Sect. IV. apher. 26. lethalis: si dysenteria laboranti veluti caruncula deiiciantur, mortiferum.

d *Quia ex differentiis non constat quam intestina sint affecta; hac damus signa si intestina tenuja sint affecta, dolor erit acutissimus, nec sta-*

VI. Prognostica. (e) Ulcus profundum

G 5

dif-

sim post dolorem excrementa deponuntur, & de-
posita jam magis cum sanguine pureve sunt per-
mista, quam quidem evenit, ubi crassa solummodo
sit affecta intestina; nam cum dolor obtusior, sta-
timque post dolorem excrementa excernuntur,
nec ita cum sanguine, pureque permista erunt: si
verò utraque intestina sint affecta, primò dolor
acutissimus, deinde obtusior erit; excrementa cum
sanguine, pureve erunt permista, & simul excre-
mentis cruor, & materia purulenta supernabit,
cetera ex prædictis colligenda.

e Sequentia habet Hippocrate. aphor. 24. &
26. sect. IV. dysenteria, inquit, si ab atrabile in-
cipiat, lethalis est, quod à C. Celso affirmatur lib.
2. Cap. 8. his verbis: Quin etiam tormina ab atra-
bile orta mortifera sunt: p. 74. item tabe affecta
supervenientis, aph. 14. sect. v. & VI. Pupular,
sect. VIII. p. 818. in longis dysenteriis cibi fasti-
dium malum, & cum febre pejus, quod ex aph. 3.
sect. VI. quoque constat. Lienosis, ait Hippocrates
sect. VI. aphor. 48. difficultatem intestinorum super-
venientem, bono esse; & aph. 43. ejusdem sectio-
nis: qui, inquit, lienosi difficultate intestinorum
corripiuntur, iis supervenientem longam dysente-
riam aqua intercutem, aut intestinorum lavitas
excipit, & moriuntur: qua de re inspiciatur C.
Celsus loco statim citato.

Aphor. 23. sect. VII. à sincera dejectione, dy-
senteria malum: item aph. 75. & 76. Omnibon.
Ferrarius de morbis infant. p. 227. & 228. Qui
habet, inquit, dysenteriam, & apparet post ejus
arterem sinistram, veluti res nigra, similis orobo,
cum

difficillimè curatur, (f) curabile tamen est. Interioris tunicae simplex erosio, cæteris paribus, ferè semper, & facillimè admittit curam.

VII. *Indicationes Curativa Dysenteria*, qua Dysenteria, Venæsectionem nunquam indicat. Humor peccans temperandus, & evacuandus (g) ; sic optimè roborantur partes.

VIII. *Curatio*. (h) In tanto hoc morbo vix pluribus, quam tribus utor medicamentis; purgantibus, alterantibus, Topicis, Il-

cum vehementi siti, moritur in decimo, & non tardat, nec evadit. Vigilia immodica, defectiones sincera, nigra, foetida & sanguinis copiosa excretio, singultus, vomitus, præcordiorum dolor, sitisque, &c. lethalem plerum dysenteriam præannuntiant, Teste L. Riverio prax. lib. x. Cap. vi. p. m. 476. inspiciatur quoque Hipp. lib. de victus ratione in morbis acutis, & Coac. Tit. xxi.

f Inprimis si in tenuibus hæreat intestinis, (ut patet ex Aetio Tetr. 3. serm. 12. Cap. 43. medicamenta tam facilè eò devenire nequeunt.) Curatum tamen vide sis apud F. Hildanum loco statim citato: & Joannem Schenkium observ. medicinal. lib. 3. observ. 142. & seqq. p. m. 832. & seqq.

g Vasorum apertio consolidanda, ulcusque mundandum, ipsiusque consolidatio promovenda, alvusque laxa blandè adstringenda; necnon usus medicamentorum convenientium aliquandiu continuandus: ne ager facilè recidivam patiatur.

h Nota. Dysenteriacurationem aliquando secundum symptoma sua & differentias, gradusque p. 178. descriptos, mutandam esse.

lisque in parva quantitate ; copiam enim vel potus, vel ciborum, vel medicamentorum vix unquam tales ferunt ægri.

Medicamenta Anti-Dysenterica.

Radices bistortæ, tormentillæ, plantaginis, verbasci, symphyti majoris. Folia bursæ pastoris, Equiseti, Myrti, Quercus, Saniculæ. Flor. balauſtior. flor. ros. rubrarum. Semina papaveris; sophiæ Chirurgorum; Baccæ myrti. Mesphila. Nuces cupressi, moschata. Lignum santalum. Acacia, Hypocystis; Sanguis draconis, ejusque imprimis Lachrymæ, Mastice, Tragacantha. Coagulum sanguinis lepotini. Cornu Cervi (i). Cochleæ ostrearum calcinatæ; Ossa bovina itidem calcinata. Bolus Armena, Coralia, Margaritæ. Lapis hæmatites, Terra sigillata. Succus agrestæ, granatorum, cydoniorum. Vinum rubrum stipticum, sed non dulce. Syrupus cinnamomi, de

men-

i III & ejus gelatina, maximè quoque commendantur lumbrici terrestres à F. Hildano p. 676. quod à Cl. Sennerto, Voiero, &c. confirmatur, sic quoque ab Hildano maximè extollitur lapis bezoar. Convenit quoque crocus martis astringens, terra vitrioli dulcis, vitelli ova cum lacte, & cinnamomos: syrupus rosarum solutus; item Pantalionum, cujus hæc est descriptio.

℞. Myrobal. cheb. un. iſ.

Citrinor. dr. vi.

Passul. cum arillis contrit. un. ii.

Cog. in lib. iii. s. aq. chalybeata ad

Con-

mentha, myrtinus, granatorum, Miva Cydoniorum. Narcotica omnia. (1)

℞. Lachrymarum Sanguinis draconis,
gr. xxv.

Aq. menthæ unc. i.

Plantagin. unc. iis.

Cinnam. unc. f.

Syr. de Symphyt. Fern. unc. i.

Laudan. opiat. gr. ii.

M. S. bibat cochleatim.

Vel

℞. Conserv. rosar. rubrar.

Menthæ an. unc. i.

Cortic. Arant. condit. drach. vi.

Off. bovinor. calcinator. drach. i. f.

Co-

Consumpt. mediet. in colat. dissolv.

Sacch. q. v. aromatizetur.

Pulv. cinnam. gross. mod. contus. dra. vi.

M. purgat, & astringit.

*I Ut theriaca, diascordium Fracastorii, &c.
Item sequentes tabella.*

℞. Spec. diarrhod. abbat. dra. i.

Cornu cervi ust. & pulv.

Croci martis astrin. ana dra. ii.

Cinnam. elect. & pulv. sc. ii.

Lapid. bezoar.

Confect. alberm. an. scr. i.

Cacch. in aq. plantag. & cinnamom. ana q. s.
dissol.

M. F. s. a. tabella.

Item sequens Elecluarium.

℞. Conserv. rosar. rub. un. ii.

Diascord. Fracast. dra. iij.

Con-

Corall. rubr. præparat. drach. f.

Diascor. Franch. ii.

Succi Acaciæ scrup. ii.

Syr. myrtin. par.

MS. F. Conditum molle.

Sumat ejus æger sæpè drach. i.

Vel

℞. Laud. opiat. gr. iii.

F. Pilulæ Num. vi.

Deaurentur.

Unica singulis utatur horis, donec cesset
fluxus.

Topica (m) .

℞. Terebinth. Argentinensis cum Vitelo
ovi dissolutæ drach. ii.

Pilv. rosar. rubr. scrup. i.

Diascord. Fracast. drach. i. f.

La-

Confect. hiacynth. dra. i.

Balsam. sulphur. terebinth. vel

Peruvian. sc. f.

Priap. ceti ras. dra. f.

Cinnam. acui. pulv. scr. ii.

Syr. myrtin. q. f.

M. F. Conditum, dosi hujus ad nucis
moschata quantitatem.

Item species, diplantag. diamartis Mynsichtii in
suo armam, chym. med. 102. & 121.

in Inter topica laudant unguentum comitissa,
& D. Agricola in suis commentariis in Peppinum
Tom. 2. p. m. 886. sequens emplastrum supra alu-
tam extensum, & umbilico puerorum impositum
maximè laudat.

℞. Theriac. Andromach. an. i.

Tert.

Lactis Vaccini unc. viii.

MS. F. Enema, ter interdum de die reiterandum.

℞. Ol. nucist. express. drach. i. f.

Macis stillatit. scrup. i.

Sem. papaver.

Hyoscyam.

Myrtillor. an. unc. f.

MS. F. Linimentum Epigastrio inungendum.

Ubi purgandum:

℞. Pulv. rheielect. (n) scrup. ii. vel dra. i.

Notum quidem, sed optimum tutumque hinc, in oris est Medicamentum, Regioribus calidioribus minus favet.

Vel

℞. Extract. Thei gr. xvi.

Laud. op. gr. i.

Ol. menthæ gr. i.

M. S. F. Pilulæ Num. iiii.

Deaurentur.

IX. *Observationes*. i. Obstetrix charæ mihi uxoris quinquagenaria non usa est, nisi semel pulvere rhabatbari: sæpè verò pilulis ex laudano opiato, ut & Enemate

su-

Terr. sigillat. dr. ii.

Croc. mart. dr. i.

Extract. tormentill. dr. f.

M. F. Emplastr.

Add. potest. anserin. s. argentin. pulv. dr. i.

n Et parum tost. addit. nunc. moscat. pulv. scr. f.

ea de re inspiciatur Avicenn. lib. 2. tract. 2. p. m.

91. & Hildan. p. 686.

supraſcripto. Intra dies 14. perfectiſſimè curata eſt. Febricitabat interim continuo, & plus quàm vigefis quotidie deiciebat tam pus, quàm ſanguinem. Sanguinea autem eſt, & erat.

2. Ancilla Capitanei N. N. Plethorica, ſexaginta quotidie habebat ſedes cruentas. Uſa eſt iisdem Medicamentis, & duodecimo poſt die ſana rerum domesticarum habuit curam.

3. Filius viduæ van Aſperen, aſſuetus bibere Spiritum vini, patiebatur dysenteriam ſummo cum dolore: reiiciebat ſanguinem concretum pulcherrimi coloris, id eſt arterioſem; eumque ſæpè ad librarum duarum pondus. Aperto cadavere reperi intetiina tenuia hac illac ſphacelata (o), tunicas eroſas, & in 4. locis perforatas (p).

CAP.

o Tale quoque exemplum videſis apud Cl. G. Fab. Hildanum.

p Mulier quinquagenaria, melancholica, nephritica, incidit in dysenteriam; continuo prope modum alvum deponebat; excrementa pure ſanguineque quarto die jam miſta erant; ſummis affiebatur ventris doloribus; vigiliis nimis; febris præſcripſimus hunc in finem miſturam ſequentem humorum acrimoniam temperantem, dolorem ſedantem, leviterque astringentem.

R. Aq. plantag. un. iij.

Cinnam. dr. vi.

Conſect. hiacynth, dra. i.

Diaſcord. Fracaſt. dra. iſ.

Sang. dracon. ſcr. ſ.

Laud.

Laud. opiat. gr. iii.

Syr. myrtin. un. i.

M.

Hujus singulis horis cochlear unum, alterumve assumebat; sed pauco cum levamine; dein assumpsit purgans ex rhabarb. tost. scrup. ii. nuc. moschat. scrup. s. hujus post usum totius non deiecit; dolores tamen nondum fuere sublati; sequentem iniici clysterem curavimus.

℞. Lact. bubuli chalybeati un. viii.

Terrebinth. veter: in ovi vitello dissol. un. s.

Mell. rosat. un. i.

Balsam. sulphur. terebinth. scrup. s.

M: F. Clyster.

Hoc enemate diu in corpore retento multum dolores fuere diminuti; singulis vespertinis assumpsit laud. opiat. gr. i.

Usurpabat indies lac bobulum coctum cum cinnamomo acuto, quibus omnibus intra octiduum fuit curata.

Alia quadraginta circiter annos nata, incidit in alvi profluvium, neglecto hoc, tertio, nisi allor, post alvis profluvii invasionem die, dysenteria corripitur, dies noctesque ob dolores summos insomnes duxit; post purgantis dicti usurpationem assumpsit ad nucis moscata magnitudinem de sequenti condito.

℞. Diascord. Fracast. dr. iii.

Confect. hiacynth. dra. is.

Corn. Cervi. ust. scr. i.

Cinnam. acut.

Nuc. moschat. ana scrup. s.

Syr. myrtin. q. s.

M. F. Conditum.

Usur-

Uſurpavit quoque lac bubulum cum cort. quer-
cin. & cinnam. acuto coctum & percolatum, in
quo vitellum ovi unum, atque alterum erat diſ-
ſolutum; atqui intra ſeptimanam pleniffimè fuit
curata.

Si ulcus in inteſtinis tenuibus hæreat ſequens
proderit apozema vulnerarium.

℞. Rad. consolid. maj.

Tormentill. an. un. ſ.

Fol. alchimill.

Argent. ſ. anſerin.

Pyrol.

Heder. terreſtr. ana m. iſ.

Flor. roſar. rub.

Summit. hyperic. ana m. ſ.

Raſur. priap. ceti dra. i.

Raſur. Cornu Cervi dra. ii.

Coq. ex vino rubro ad Colat. un. xxv. in quib.
bus diſſolv.

Syr. de ſymph. Fern. Mirtin. ana un. iſ.

Tinct. cinnam. un. ſ.

M. pro Apozemate.

Hujus ter, quaterve aſſumat ager ad un. iii. cum
gutt. iii. aut iiii. ſequentis baſami:

℞. Baſam. ſulphur. anis. Peruvian.

Tinctur. flor. hyper. ad conſiſt. extr.

Evapor. ana ſcr. i.

M.

Aſſe, ſi in teſtinis craſſis uleus deliteſcat, conveniſ
clyſter ex lacte bubulo, terebinthina, &c. paratus
p. 190. deſcriptus.

C. A. P. VI.

De Fluxu Hepatico.

I. **F**luxum Hepaticum vix nomino, quia falsus est, deceptique, prout illum describere, veteres. Nihil enim aliud est quam apertio arteriarum splenicarum, id est mihi, hæmorrhoidalium superiorum (a).

II. In regionibus frigidis rarò periculosus, in calidis semper.

III. Curatur medicamentis Anti-Dysentericis (b).

IV. Ob-

a Liquor qui exit instarcarnium lotura est, sine mordicatione, non tamen absque dolore gravante, cum palpebrarum inflatione, pedum tumefactione, excrementisque crudis excernitur: vigilia nimia sæpè agris hoc fluxu laborantibus urgent: à sero copioso sanguini admisto, vasaque relaxante deducunt plurimi.

Si verò sanguis purior sine dolore, & exulceratione excernatur, ut ex observatione Cl. Auth. p. 194. constat; notus, seu spurius dicitur, vocaturque cum fluxus alvi sanguineus: oriturque sapissimè, vel ob plethoram, vel ob vasa sanguinea rupta.

b Quia à sero copioso sanguini admisto vasaque relaxante hunc affectum ut plurimum deducant, satis superque patet serum esse minuendum, nempe per sudorifera, & diuretica roborantibus asteris mista; nimia aqueorum potu prius interdicto, ut copiorum serum minuatur, ortusque il-

lius

IV. *Observatio*. D. Johannes Provooft, vir probus, & honestus, nunc Mercator, antea Machaonis filius, patiebatur sanguinis copiosum fluxum; dolebat illi regio umbilicalis aliquo modo. Præscripsi ipsi mixturam narcoticam; deinde haustulum hunc laxantem.

℞. Rhei elect. drach. ii. f.

Sem. anis. scrup. i.

Coq. ex aq. horr. in Col. unc. ii. f.

Dissolve

Syr. ros. sol. cum Sena unc. i.

MS. F. Haustus.

Tres intra dies melius habuit, & multis abhinc annis alacriter vixit vivitque (c).

CAP.

ius novus præcaveatur, necnon partes jam affectæ corroborentur: tumque ad narcotica deveniendum; sed nota; levibus astringentibus, corroborantibus mixta.

Sennertus valdè commendat decoctum cydoniorum; imprimis verò convenit si cum passulis agrimonia (vide Poterium spagyr. pharmacop. p. 328.) semine plantaginis, & urtica preparatum sit.

Maximè quoque commendatur; Tinctura martis astringens, corallorum, sulphuris vitrioli, &c. item sal corallorum quod ab Hartmanno in praxi chymiatrica, p. 118. Cap. 150. omnibus aliis præfertur remediis.

C Practicus quidam felicissimus hoc in affectu post sudoriferum unum, alteramve (ex mente Varandæ) exhibitum, sequentes usurpat tabellas.

℞. Spec. diatrion. santal.

Ce-

Corall. rubr. prepar.

Sem. plantag. ana dra. i.

Rhabar. optim. pulv. dra. ii.

Sacch. rosar. un. iv.

Aq. cinnam.

Plantag. ana q. s.

F. s. a. Tabella num. xvi.

Harum tres de die exhibet ; aliquandò sequens electuarium.

R. Rob. passular.

Miv. cydonior.

Conserv. rosar. rub. antiq. ana un. i.

Diascord. Fracastor. dra. v.

Spec. diatrion. santal. dra. is.

Cornu cervi prepar. dra. i.

Croci martis astrin. scr. ii.

Syr. myrtin.

Cydon. ana q. s.

M. F. Electuarium.

De hoc electuario usurpent agri ad castanea magnitudinem, ter, quaterve de die.

C A P. VII.

De Ileo.

I. **I**leos (a) est retentio Chyli, & fæcum in intestinis tam tenuibus, quàm crassis (b).

II. Par-

a Latinis volvulus, vulgo miserere me ; quibusdam etiam χορδαψις, quia chordam quasi tensam intestina representant.

b Summis cum cruciantibus, & quandoque vomitu affligens.

II. *Partes affectas* dixi (c) .

III. *Causa* (d) ferè semper bilis est, quæ nunc acrior dolorem causat, atque inflammationem motumque intestinorum inversum; nunc crassior alvum non movet, unde fæces induratæ.

IV. *Differentia*. Hic provenit ab In-
flam-

c Sic G. Fab. Hildanus Centur. 1. observ. 61. p. 49. observavit principium, & originem hujus affectus fuisse circa intestinum cecum: sicque ibidem discurrit: Quamobrem existimo valvulam (quam in principio intestini coli Cl. D. Bauhinus invenit) primum ex intestini caci inflammatione adeò contrahi, & constringi, ut planè nihil excrementorum permeare possit: sicque accrescere inflammationem, ut tandem totum intestinum ileum, ut & circumjacentes partes, gangrena & sphacelo corripiantur, ut observavi in omnibus, quos hætenus dissectui.

d In omnibus ferè hoc affectu extinctis cadaveribus dissectis Accuratiores invenerunt vel intestini gangrenam (ut testatur quoque Riverius Centur. 3. observ. 26. p. m. 227.) vel intestini tenuis coarctati ingressum in partem proximam flatu prius turgidulam.

Sic aliquando pituitam, (ut Hippocrates Lib. de glandulis Text. ix. p. 420. probat) exulcerationes grandes, humoresve acriores, flatusve, &c. miserabilis hujus affectus causas existere posse, quis non vidit?

Inter causas externas numerant imprimis aerem nimis calidum exiccantem, quatenus bilem copiosiore, acrioremque reddere valeat, item

le-

Inflammatione ; ille à fœcibus induratis ; (e)
tertius à motu intestinorum inverso (f).

V. *Signa Diagnostica*. Inflammationis signa
sunt febris continua (g), Vomitus (h), Ca-
lor circa umbilicum, dejectio nulla: Excre-
mentorum induratorum (i); Ventris dolor
gr-

ethalia medicamenta, & venena; necnon seba-
rum, pisorum, cydoniorum, mespilorumque, &c.
immoderatum usum.

e Fœces induratas ut & inflammationem, gan-
granamque aliquando ab hernia intestinali (entero-
cele) provenisse testantur Practici plurimi; cujus
rei exemplum vide sis apud G. Fab. Hildanum Cen-
tur. vi. observ. 37. p. m. 545

f Alius à stranguria (ut testatur Hippocrates
aphor. 44. sect. vi.) hernia (ut ex Cl. D. Hil-
dano statim allegavimus) alius ab ulcere, &
aliis tumoribus duris, intestinum quoddam
comprimentibus, fœcumque transitum sanguinis-
que in illis partibus motum prohibentibus; alius
à flatibus; ut constat ex Hippocrate Lib. de fla-
tibus Text. xiv. p. 407. & Cl. D. Th. Fieno tra-
ctat. de flatibus.

g Intensa, dolor vehementissimus.

h Etquidem biliosi, pituitosique humoris pra-
sertim in principio brevique, tum facum per os re-
jectio, ut plurimum consequitur.

i Alvi astrictio praecessit per plures dies perseve-
rans; (ut constare quoque potest ex observatione
Cl. Auth. §. IX.) dolor in principio nullus; in pro-
gressu gravativus, ut testatur Author, & obtusior
quam si ab inflammatione vide sis apud Hippocr. lib.
3. de morbis Text. xv. p. 105. & Lib. de internis
affectionibus Text. xlvii. p. 154.

gravativus ; vomitus minus frequens ; præfertim ab initio ; anxietas præcordiorum : febris mitior (l) , excretio nulla . Morus intestinorum inversi ; Vomitus continuus assumptorum ciborum , potuum , medicamentorum , imò Enematum , suppositorium , fæcum (m) .

VI. Prognostica . Omnis ileos periculosus morbus est , sed à fæcibus causatus induratis , reliquis curatu facilior (n) .

VII. In-

1 Imò aliquando nulla .

m Ut & extremorum totiusque , corporis frigiditas (ut constat III. Popular : ex agrotonono) & urina suppressio , podicisque introrsum retractio , &c.

Si gangræna jam aderit , cognoscitur ex eo , quod dolor statim cesserit .

Si à statibus , signa doloris colici precessere : si ab hernia , ulcere , aliisque tumoribus duris : propria tum uniuscujusque affectus signa prægressa fuere .

n Ut & ille qui à statibus ortus ; asi si sit cum vomitu biliosi , & pituitosi in principio , lethalis à Galeno lib. vi. de locis affectis Cap. 2. p. m. 770. dicitur ab ulceribus , & tumoribus vix curabilis imò incurabilis ille ileos existit .

Hippocrates aphor. 44. sect. vi. ait ; Quibus à stranguria volvulus supervenerit , intra septem dies moriuntur , nisi febre superveniente copiosa urina fluxerit : quod ipsemet adhuc confirmat Coac. Prenot. Tir. III. 314. p. m. 568. restatque hoc idem C. Celsus lib. 2. Cap. 8. p. 70. & 74. & aphor. 10. sect. vii. ab ileo , inquit , vo-

mi-

VII. *Indicationes Curativa*, (o) Dolor mitigandus, sed narcoticis nequaquam; nisi fortè in inflammatione, quæ melius corrigitur refrigerantibus, & sudoriferis. Intestina inversa pristino loco restituenda (p). Fæces induratae emolliendæ, & quamprimum fieri potest educendæ.

VIII. Cu-

mitus, vel singultus, vel convulsio, vel delirium, malum: quibus Coac. Prænot. L. C. 303. surditatem adjungit Hippocrates inspiciatur quoque I. *Prædictor. Text. xxii. p. 48. & Lib. 3. de morbis Text. xv. circa finem, quod si volvulus amoto, febris ipsum corripit, desperatus est: sunt ut plurimum autumnis, teste Hippocrate, aphor. 22. sect. III.*

o *Judicio pollentibus sufficienti causa, & differentia.*

p *Videatur quoque L. Riverius Prax. Lib. x. Cap. 2. p. 456. & Cl. D. Fr. de le Boe, Sylvius praxeos Lib. 1. Cap. xv. Quoties autem, inquit, pars intestini inferior lubet superiorem toties, aut spontè per assumpta alimenta, aut arte per pilulas plumbeas, aureasve (cum oleo olivarum, vel amygdularum dulcium) deglutitas, curationis spes superest, non item, quando pars intestini superior ingreditur inferiorem, quoniam sensim ulterius pergit pars conclusa, undè augetur magis magisque angustia, omnisque præcluditur contentis descensus; ultimo hoc in casu, ut & in facibus induratis convenire posset follis fabrilis ano adaptatus, cujus beneficio superior intestini pars ingressa, flatus immittendo, intestinaque distendendo in*

VIII. *Curatio*, (q) In inflammatione prodest venæsectio, cæterà summè nocet. In fæcibus induratis vix novi morbum, qui fortiora fert purgantia. Profunt inunctiones, (r) balnea. In motu intestinorum inverso hæc eadem conveniunt medicamenta: Cucurbitulæ magnæ non scarificatæ umbilico

H

impo-

naturalem locum restitui, extractoque folle clyster adhiberi posset; ut docet Hippocrates Lib. 3. de morbis Text. xv. circa medium p. 106. & Zacutus Lusitanus Lib. 2. Admirand. prax. observ. 28. p. m. 199. 200. & 201. Qui ibidem quoque plurimorum Authorum judicia de hac curationis methodo collegit: maximè hoc remedii genus Aurelianus improbat ob frigiditatem aeris: sed facile hoc incommodum evitare est, si juxta ignem, ut Riverius suadet, follis aere impleatur.

q Totam curationem vide sis apud Hippocratem Lib. 3. de morbis Text. xv. L. C.

r Qua sequenti, vel simili modo prescribi possunt.

R. Unguent. de arthanit. unc. i.

Dialib.

Ol. chamomill. ana drachm. vj.

Amyg. dulc.

Lilior. alb.

Diacolorynth.

Querc. ana unc. s.

Buty. recent.

Axung. human. ana drach. vi.

M. F. Linimentum, ventri innungendum.

Quidam omentum, & intestina calidissima ex vivo animali ante agri cubiculum mactato extracta imponunt

impositæ quibusdam dicuntur profecisse,
Non adeo hic de sectione, quæ multos forsi-
tan salvaret, loqui (f) Clysteres ubique pro-
sunt (r).

Intestini inflammatis:

R. Fol. Semperviv. major,

Varaxician. P. ii.

Tar-

ponunt abdomini cum linteis calidis: & si dolor non
remittat, reiterant post horam.

Ventris dolorem ex ileo curavit M. Rulandus
Centur. vii. observ. 74. p. m. 538. sacculo ex ster-
cora suillo aceto decocto confecto, ventrique imposi-
to. Cui si sterco caprillum (vide I. Rulandi phar-
macop. novam, in qua reposita sunt stercora, &
urina p. 8. 39. 64. 101. 128. &c.) addatur, effi-
caciùs, in primis si umbilicus primò inungatur Zi-
berha, operabitur.

¶ Qua de re inspiciatur Cl. Authoris anathemæ
practica p. 155. & 156.

t Ex gr.

R. Rad. alb. &

Malv. cum toto: ana unc. is.

Flor. chamom.

Nymph.

Sambuc. an ap. ii.

Sem. cuminc. unc. s.

Lini.

Fenugr.

Lumbricor. terrestr. contus. (ex mente D.

Vvieri, Hildani, Tielemani) ana unc. i.
Decoquantur ex aqua hordei Colatura podex foveri
potest: vel ex ejusdem unc. viii. add.

Ol. diacolocynth. 2. unc. s.

Lilior. alb. unc. i.

Salis

Tartar. rhenan. drach. v.

Tamarindor. unc. i.

Sem. melon. drach. iii.

H 2

Coq.

*Salis nitri drach. s.**M. F. Clyster sæpius reiterandus.**Addi adhuc potest trochisc. alband. sc. s. vel pulp. colocynth. in pettia ligat. sc. ii. una cum superioribus decoqui, si necessitas urgeat, admodum convenit.**Vel**R. Ol. lini.**Rap. ana unc. v.**F. Enema tepide iniiciendum.*

In curatione huius periculosissimi affectus primas omnino tenet mercurius crudus bene depuratus: Apud L. Riverium Franciscus Chomel in observat. commun. observ. 1. p. m. 316. eundem cum sulphure extinctum, & in formam pulveris redactum, ad unicam unam in globulo cera inclusum cum successu exhibuit. Ab Avicenna, A Paro, Zacuco Lusitano, L. Riverio, &c. maximè commendatur mercurius crudus ad unicas duas. Conveniunt quoque globuli ex regulo antimenii. Fr. Ioel. Prax. Lib. 4. sect. 2. Cap. 6. p. m. 175. & Iob. Iostonus Lib. 2. Prax. Cap. 2. Artic. i. p. m. 517. aliquæ sanguinem vespertilionis commendant; qui mirificè conducere creditur ad inflammationem, doloremque ilei sedandum.

Ab Hartmanno Cap. 147. p. 185. maximè commendatur oleum saturni ad gutt. 5. aut 6. cum vino generoso exhibitum; ac & ejusdem balsamum, paratum ex olei illius partibus duabus, & rosacei parte una simul mistis in marmore, ventri inunctum.

Coq. ex aq. hord. in Colatur. lib. i. f.

Dissolve

Syr. ros. simpl. unc. ii. f.

M. S.

Vel

℞. Aq. prophylactic. unc. is. rosac. unc. f.

Card. bened. unc. iii. f.

Succ. semperviv. mai. depurat. unc. i.

Bezoardic. miner. scrup. i.

Syr. de portulac. drach. xii.

M. S. bibat. cochleatim, fudetque.

Fæcibus induratis.

℞. Trochiscor. alhand. gr. iiii.

Diagryd. gr. xv.

Tart. vitriolat. gr. vi.

Sal. prunell.

Crem. Tart. an. scrup. i.

MS. F. Pulvis pro una dosi (u).

Vel

℞. Rad. Althææ unc. i.

Fol. malvæ M. i.

Senæ drach. x.

Agaric. trochiscat.

Rhei elect. an. unc. f.

Tamarindor.

Tartar. crud. an. drach. vi.

Sem. lini drach. ii.

Coq. ex aqu. hordei, in Colaturæ unc.

xxv.

Dissolve

Syr.

u Fr. Joel. L. C. & alii à violentibus, vehementerque purgantibus in hoc malo omninò abstinendum esse judicant, quia flatu excitant, malumque augent.

Syr. Diacnic. unc. i. f.

El. è succo rosar. drach. vi.

MS. F. Apozema (x).

Bibat æger singulis bihoriis Unicas sex ; donec alvus responderit. Interim assumat jura pingua, inungaturque venter Unguentis, vel oleis emollientibus, Althææ scilicet, de mucilaginis, &c.

Pilulæ Iliacæ Rhasis, quarum descriptio ex Valerio Cordo, & Dodonæo legere est, magnæ hic sunt efficaciæ.

Jisdem medicamentis curatur Volvulus, id est, motus intestinorum inversus; præterquam globuli plumbei, argentei, aurei laborantibus ore degrutiendi exhibentur.

IX. *Observationes.* Honestæ Matrona N. le Ronx sanguinea, & plusquam quinquaginta annos nata, Groeningam inter, & Amstelodamum procellis agitata, septem integris diebus nihil dejecerat, Domum reversa petiit à me purgans, quod præscripsi, præeunte Clyocre; sed vomitu rejecit purgans, nihilque effecit enema. Altero, octavo nempe die, subsequentiisque, varia assumpsit medicamenta per Epicrasin purgantia, eaque fortiora; sed tristi eventu. Morbi vigesimo primo die, dicebat intestinum aliquod crepasse, mens nihilominus optimè constabat.

H

3

VI-

.1

x Sequens potio laxans, emolliens, doloremque sedans à nonnullis maximè laudatur.

R. Ollamyg. dulc. unc. i. f.

Pulp. cass. recenter extract. unc. i.

Syr. papav. unc. f.

Seri lactis caprini unc. iiii.

Vigesimo secundo satis cessit. Vigesimo tertio dissecui cadaver, nec quicquam, vel circa ventriculum, vel in intestinis tenuibus poteram reperire, quod morbi causam indicaret, & mirabar. Cum obstetricis præsentis ergo uterum voluerim explorare, vidi intestinum colon non procul ab intestino recto sphacelatum, tunicasque disruptas.

2. Pauperrimus quidam V Valo morbo hoc Miserere mei dicto, summo cum dolore periit. Aperto cadavere septem diversis in locis intestinum ileon vidimus ita convolutum, ut cibus, potui; fæcibus, omnis necesse fuerit denegari transitus.

3. Uxor Mercatoris N. Muys à fæcibus induratis, undecim continuis diebus alvum habebat astrictam; purgavi illam supradicto Apozemate, & illo ipso die est curata. Idem evenit virgini cuidam, quæ frustula aliquot panni deglutiverat; Laborabat menstruum suppressione.

C A P. VIII.

De Dolore Nephritico.

I. **D**olor Nephriticus est solutio continui rerum membranarum (a).

II. Par-

a Potius dolor nephriticus oritur à solutione continui renum membranarum: nam dolor non est ipsa solutio, sed dolor à solutione oritur.

Alii

II. *Partes affectæ* sunt membranæ in contin-
sum trahentes totam substantiam renum, tu-
bercula; pulvim, ureteres, & vesicam, imò
ventriculum, & intestina.

III. *Causa* est Lympha acrior, & serosior,
interdum crassior, exque illa causatus sæpè
calculus (b): nihil enim in tota rerum natu-
ra faciliùs concrescit, quàm materia ferosa,
idest, salina.

IV. *Differentia*. Nunc provenit à Lympha
acriore, nunc à calculo.

V. *Signa Diagnostica*. Calculum à Lympha
distinguere, vel experientissimo Practico dif-
ficile est (c), signa enim sibi valdè sunt simi-
lia.

H 4

lia.

*Alii definiunt, per lumborum dolorem cum vo-
mitu, nauseæ affligentem ex solutione continui,
vel distractione contigui renum membranarum,
earumve corrosione à materia acriori salsa, &c.
ortum.*

b. De generatione calculi videntur Helmontius,
Untzerus, Franc. Collutius, Beverovicus, &c.

Hippocrates adscribit feci (tartaro) sanguinis ut
materia pituita viscida, ut glutini, calori, ut cau-
sa efficienti: Lib. I v. de morbis Text. XXVIII. p. 153.
154. & seqq. & Lib. de natura humana Text.
XXI v. p. 278. circa medium.

c. Ipsi Galeno contrigit, ut ipsemet fatetur Lib. 2.
de locis affectis Cap. v.

Colicus dolor à nephritico distinguitur sequenti-
bus: Primò, dolor gravativus in lumbis constans,
& perpetuò affligens (si nempe ex calculo) acerbius
tamen corpore inclinato, vel pedem fortiùs inter-
ram alliso: testiculique lateris affecti retractio:
colicus vero dolor magis vagus est.

S.

lia. Conqueruntur de lumborum dolore, & ardore, vomunt crassa, & biliosa, si ventriculus malè sit constitutus; si bene, nauseam patiuntur, & inanes evomendi conatus, quod notandum. Plerumque illum comitatur Colica Passio, quam Galli *Colique Gravelense* vocant. Sæpè mingunt urinam cruentam, æstare præsertim, vel post motum vehementiorem: quidam nonnisi guttatim mingunt, quibusdam urina est suppressa.

VI. *Prognostica*. Dolor nephriticus à calculo difficilior est curatu (d), quàm qui prevenit

Secundò, *decubitus in partem affectam intolerabilis est in nephritico; non item in colico*.

Tertiò, *colicus dolor post pastum augetur, nephriticus verè minuitur*.

Quartò, *in dolore colico, majus levamen emergit ab excretionibus per alvum, & vomitum, quàm quidem in nephritico dolore*.

Quintò, *urina primum clara, tenuis, & pauca cruentave, postea verò aliquid fundum petit, & tandem arenula, aut lapilli excernuntur in dolore nephritico: in colicis verò urina ab initio crassiores excernuntur, fiuntque*.

Sextò, *stupor cruris è directo renis laborantis de quo stupore videatur Cl. Riverius Lib. XIV. Cap. 1. p. m. 106. vide sis quoque apud Galenum Lib. VI. Cap. 2. p. 769. & 770. & apud Hippocratem Lib. IV. de morbis, Text. XXXIX. p. 155. necnon VI. Epidem. sect. I. p. 796. aphor. 34. 35. & 36. sect. VII. item sect. IV. aphor. 75. 76. & 78. ut & C. Celsum Lib. 2. Cap. 7. p. 60. & 61.*

d *Et ni tempestivè cruciatibus à calculo exci-*

venit à Lympha acriori. Urinam cruentam si mingant, timent quidem sibi, & debilitantur, sed levantur. Urinam crassa melior est tenui. Hæreditarius vix curatur; in sensibus difficulter (e), in infantibus facile curationem admittit ille, qui ulcere renum caret.

VII. *Indicationis Curativa* (f). Dolor mitigandus; Lympha serosior temperanda; crassior incidenda; calculus si sit friabilis, comminuendus est, & expellendus (g), magnus non movendus.

H 5

VIII.

ratis succuratur, dolor ille continuus vires prostermit, vigilias infert, febres, urine suppressiones, vomitionesque biliosorum, pituitosorumque, &c. excitat, maximumque in periculum agros coniicit.

Inspiciatur Hippocrates Coac. Prænot. Artic. v. 71. & 72. p. 1583. necnon 11. Epidem. sect. 2. p. 690. circa medium, nephriticis hæmorrhoides supervenientes, bono sunt: teste Coo. aphor. 11. sect. vi.

e Teste Hippocrate aphor. 6. sect. vi. renum, & vesica vitia in senibus difficulter curantur, & vi. Popular. sect. viii. p. 818. renum, inquit, affectiones non vidi sanatas supra quinquagesimum annum.

f Alvus in primis servetur laxa cassia recenter extracta, &c. vel clystere emolliente, anodyno, carminativo, statim alvus subducenda.

g Post juxtam videlicet emollientium, laxantium, anodynorum, viasque dilatantium, tam internorum, quam externorum, usurpationem.

Maximè, tum commendatur sequens pulvis cum aqua petroselini, aliave specifica exhibitus:

℞. Sem. thlaspi. minimum.

Tar-

VIII. *Curatio*. Corpus cacochymium purgetur (*b*). Venæsectio in dolore à Lympha acriore oriundo mirè convenit, præsertim in Plethoricis. Alterantibus, & narcoticis plus profeci, quàm ullis aliis medicamentis. Clysteres optimè hic audiunt, Dieta sit exacta.

Medicamenta Anti-Nephritica.

Rad. Ireos, Eringii, graminis, liquiritiæ, ononidis, petroselini, filipendulæ, Althææ. Fol. Malvæ. Capillorum Ven. Cheræfolii, petroselini, Chamædryos, Chamæpiteos, levistici, nasturtii, saxifragiæ, Sabinæ, Virgæ aureæ. Schoenantum, spica,
Flo-

Tartar vitriol. ana dra. iſ.

Ocul. cancr.

Sal. stipit. fabar.

Genist.

Ononid.

Stercor columbin. ana dra. ſ.

M. F. Pulvis dos. ad scrup. i. imò aliquandò ad dr. ſ.

h Potius laxantia Authoribus dicta, quàm propriè dicta cathartica, ut putat Cl. D. G. Rolfinckius in epitome methodi cognoscendi, & curandi corporis affectus: hac enim cruciatus augere, calculumque tantum commovere, nihilque evolvimenti agris asferre. Lib. 3. Cap. 19. de calculo renum, & vesica affirmat.

Nota: aliquando calculus in ureteribus hæret comprimitque nervos musculi psoas, unde cruris supor (ut p. 205. annotavimus) quo in casu offitio circa istum locum magna imponitur cucurbi-

cula

Flores Sambuci . Lupulus . Semina (i) 4. frigida majora, papaveris, milii Solis, anisi, fœniculi, dauci, carvi, feseleos . Fructus Alkekengi . Fraga . Ficus . Hordeum . Lignum Heracleoticum, Nephriticum (l), Guajacum, Sassafras, Cassia lignea, Cinnamonomum . Terebinthina . Balsamus Sulphuris simplex, & anisatus, vel juniperinus, Copayvæ . Serum lactis . Dens apri . Lumbrici terrestres . Tartarum, ex illoque composita omnia . Aquæ thermæles . Oculi cancri . Aquæ ex herbis supradictis destillatæ . Spiritus salis (m) dulcis, ut & rectificati,

H 6

cati,

zula cum flamma, undè calculus in vesicam truditur, & stupor curatur.

i Semen viola purpurea mirè convenire perhibent, quia simul purgat, simulque calculum expellit, ac inprimis sub forma emulsionis si usurpetur; vocaturque à Cl. Schrodero emulsio nephrocartharistica in sua pharmacop. Lib. 2. Cap. 54. p. m. 203. & Lib. iv. p. 174. maximè laudatur ab Hartmanno, & Cratone; convenit quoque in urine suppressione.

l Dicitur à quibusdam santalum caruleum, quod tali colore tingat aquam, si in infusione: in loco calido steterit, ad lucem verò appareat flavum, & hæc est veri ligni probatio, ut testatur Renodanus.

Inter genera fraxini refertur, teste Schrodero Lib. iv. p. 111. adulteratur alio ligno simili, quod aquam non caruleo, sed croceo colore inficit, teste Mantardo in suis epistolis.

m Item nitri, qui pulverizato calculo affusus, ignique moderato impositus ipsum consumit, primò qui

cati, Vitrioli, Sulphuris, Tartari, Armoni-
niaci. Tinctura Nephritica Mynsichtii. Syr.
al-

quidem in viscidam mutat materiam, dein aquo-
sam; est, pro dolor, ab externis ad interna non
valet consequentiam; saltem expectationi non sa-
tisfacit verus nitri spiritus.

Necnon tinctura lapidis nephritici; ast nullibi
descripta extat; Mabius tamen hanc aut prepara-
tionem, infunditur nempe spiritus salis rectificatus
pulveri lapidis nephritici, reponiturque in digestio-
ne, fitque tinctura viridis.

Lectori benevolo tria sequentia commendamus in
calculo remedia; quae Joanni Michaeli Practico
summo Professori Publico Lipsiae, & Guernero Rol-
finckio Professori Publico Jenae adscribuntur.

Laudanum urinarium M.

R. Succ. liquirit. in aqua alkekeng. solut.
unc. i f.

Camphor. drach. i.

Croc. scrup. iv.

Alkekeng. unc. f.

Gumm. tragacanth.

Mastich. an. dra. i f.

Land. opiat. dra. ii.

M.

Singulare in urina provocanda, calculo expel-
lendo, ac aperiendis renum obstructionibus, dolo-
re sedando praeedicatur.

Pulvis Lithontripticus R.

R. Ocul. cancr. prepar.

Sang. hirc. prepar. ana dra. i f.

Lap. judaic.

Nephrit. an. dr. i.

Ocul.

althææ Fernel. papaveris albi, & erratici,
 diacodii, byzantinus, 5. radicum. Oxymel
 divreticum Querc. Oleum amygdalarum,
 dulcium anisi, succini, terebinthinæ. An-
 tidota Nephritica Querc. Electuarium Mon-
 tagnanæ. Mandibulæ lucii piscis. Conchæ
 ostrearum calcinatæ. Sal. Succini, fraxini,
 stipitum fabarum, testarum ovorum (n).

In

Ocul. luciscis piscin.

Sem. milii solis ana scrup. ii.

Crystall. tartar. dr. s.

Salis scr. i.

M. F. Pulvis.

Liquor Nephriticus M.

R. Lap. lync.

Judaic.

Spong.

Nephrit.

Glaciei paradisi.

Ocul. cancr. an. q. v.

Solvantur in spiritu salis rectificato, solutiones
 filtrentur, & destillentur ad siccitatem, caput mor-
 tuum in cella in liquorem coagulatum nephriticum
 mutatur.

¶ Omnibus palmam præripere perhibent nonnul-
 lum decoctum Foresti sequens,

R. Cicer. rubr. un. iii.

Sem. bord. mundat. un. ii.

Alib.

Malv. an. dr. iii.

4 frigid. mai. non rancid. ana dr. 4

Ficuum ping. num. ix.

Sebesten num. vii.

Glycyrrhiz. ras. dr. vi.

Cog.

In causa temperamentisque calidis.

℞. Rad. althææ unc. i.

Liquiritiæ drach. ii.

Fol. malvæ M. i.

Sem. melon. unc. f.

Coq. ex ap. hordei in Colat. lib. ii.

Dissolve

Syr. papaver. errat. unc. ii.

Oc. Cancr. crud. contus. drach....

MS. bibat ter, quaterve de die Un-
cias sex.

Vel

℞. Aq. fragariæ.

Portulacæ.

Rosacæ an. unc. i.

Prophylact.

Cinnam. an. unc. f.

Oc. Cancr. crud. contus. scrup. i.

Laud. op. gr. ii.

Syr. Althææ Fernel. unc. i.

MS. bibat cochleatim.

In

Coq. lib i f. aqua communis ad medietatem

Colatura detur pro apozemate.

Conveniunt quoque terebinthina laxativa, pur-
gans, catharticum terebinthinatum Mynsichtii in
suo armamentaria Med. Chymico sect. xiv. p.
348. & 349. item syrupus nephriticus ejusdem sect.
xvi. p. 263.

Poterius in sua pharmacop. spagyrica laudat ar-
gentinam, & pilosellam in juscule nempe si exhibeantur.

Convenit quoque radix & semen urtica, rad.
saphani, lepus combustus, lapis prunella, in pri-
mis

In causa temperamentis frigidis.

Nihil præstantius est Spiritu nostro Antinephritico, cujus tibi hancce descriptionem:

℞. Radic. Ononid.

Saxifrag. alb. an. unc. i.

Liquirit. unc. f.

Sang. hirci drach. vi.

Oc.

mis in renum inflammatione: maxime autem regulus avis à nonnullis commendatur.

Item spiritus acetosa mineralis, quicquid est.

℞. Tartar. vitriolat. un. i.

Julep. rosar. libr. i.

Aq. cinnam. un. iv.

M. dos. ad uncias duas.

Vel

℞. Tartar. vitriolat. un. f.

Aq. raphan. rustic. libr. f.

Succ. limon. un. ii.

Ocul. cancer. dra. ii.

Syr. papav. errat.

Alib. Fernel. an. un. i.

M. dosis eadem.

Non infimum in nephritive locum obtinet liquor nephriticus, ex & nitro & sale gemma, calcinantur nempe, ac postmodum in liquorem solvuntur, instarque olei tartari per deliquium liquor ille est, ut nec spiritus baccarum juniperi rob juniperino, & sambucino infusus, perque digestionem rubicundo colore tinctus, magna efficacia, visusque admodum jucundo saporemque vini malvatici amulante, præditus.

Clysteres varios admodum conveniente vide sis apud A. Myrsichtium in armam. med. Chymice sect. xxx. 11. p. 454. 455. & seqq.

Non

Oc. Cancr. contusor.

Nucis moschatae.

Cinnamom. an. unc. i.

Croc. Oriental. (o) drach. iii.

Caryophyllor. drach. ii.

Terebinth. Argentinensis unc. xvi.

Spiritus Vini Malvatici lib. v.

Concisa, & contusa stent in infusione per
14. dies; postea per B. M. destil-
lentur.

Dosis cochlear unum, vel alterum jejuno
stomacho bis, terver de die pro
necessitate. De-

Nonnulli praeservationis gratia cum successu usur-
parunt pilulas sequentes.

℞. Ocul. cancr.)

Lap. judaic.) Prep. an. drach. i.

Milleped.)

Terebinth. aq. petrosell. lot. dr. ii.

M. F. Pil. magnitudine pisi, dosis singulis
manè una.

Inter externa sequens convenit Linimentum.

℞. Unguent. dialith.

Populeon.

Ol. lilior. alb.

Chamom. an. dr. iii.

Scorpion. simpl. drach. ii.

M. pro Linimento.

Inungatur hocce renum, & ureterum regio.

○ Nonnulli Chymici audacter affirmant croci vi-
res in destillatione non ascendere; ast hallucinantur
expertus contrarium testor, imò non minoris effi-
cacia spiritus croci est, quam ipse crocus in substan-
tia exhibitus; retinetque croci saporem, odorem,
& vires spiritus ex eo destillatus.

Delicatiores temperatur Aq. petroselinii, vel graminis, additurque saccharum.

In omnimoda urinæ suppressione testæ ovarum calcinatæ ad scrup. ii. vel drach. i. assumptæ omnia reliqua medicamenta præcedunt. Cochenilia Tinctorum, ex India Occidentali, in Vino Rhenano assumpta ad scrup. i. mite quidem, & suave est medicamentum, sed magnæ efficacix (p).

IX. *Observationes.* Johannes Dailly, Mercator, & Ecclesiæ Gallicanæ Amstelodamensis Antistes, vir probitate sua omnibus notus charusque, minxerat per aliquot menses noctu diuque urinam cruentam, purulentam, fætidissimam. Calculos varios, quos ejecerat, servabat sibi. Non poterat tanto temporis spatio per quadrantem horæ dormire. Cum vocarer, alvus ipsi biduo astricta erat. Præscripsi illi hoc lene laxans:

℞. Syr. de Cichor. cum Rheo.

Ros. sol. cum Sena.

Diacnic. an. unc. i.

Oc.

p *Sequens emulsio in urina suppressione à Practico quodam summo laudatur.*

℞. Sem. 4. frigid. mai. an. dra. i. s.

Vicl purpur.

Saxifrag. ana dra. ii.

Nucleor. persic. dr. iii.

Cum s. q. aq. ononid. & saxifrag. s. petros.

F. Emulsio ad un. xii. edulcor.

Syr. violar.

Quinque radic. ana dra. vi.

M.

Oc. Cancr. præparat. scrup. i.

Aq. graminis q. s.

M. S. F. Haustus.

Quater inde deiecit cum euphoria. Altera die, pluribusque sequentibus usus est summo cum successu Decocto Malvæ superscripto, ut & mixtura antinephritica ex laudano opiato. Tandem bis quotidie assumebat Balsamum Sulphuris anisatum ad gutt. 8. & plenissime curatus est.

2. M. Gaillard. moribundus iisdem medicamentis convaluit, postquam à circumforaneis quibusdam miserrime vexatus, nihil nisi fætidum pus per urinam eiecisset.

3. Pauperrimus quidam Vir triginta per annos, ut ex ipsius ore hausimus, laboraverat dolore nephritico, & dysuria. Obiit. Dissecui cadaver, reperique renis sinistri substantiam iam totam consumptam, ita ut præter membranam nihil superfuerit, sed solitò, ut solet, longè fuit crassior (7).

Do-

q Vir sexagenarius, diu multumque doloribus nephriticis gravatus nonnisi lancinantibus afflictus, jam urinam crudam paucam summo cum dolore, jam verò cruentam paulò, tum copiosiore magno cum levamine, jam quoque purulentam restabat; vigiliis nimis, cibi fastidio, nausea aliquando quoque biliosorum vomitu, alvo astricta, continuò fere vexabatur; arenulas variosque calculos exiguos excrevit; subindè clysterem emollientem, laxantem, & carminativum præscripsimus; quo semper multa viscida, unà cum fecibus induratis deposuit; unde dolor, ut plu-

plurimum aliquantulum, tum diminutus, urina-
que turbulenta multa, aliquando tamen cruenta
fuit excreta; nonnunquam laxans, viasque lu-
bricans ex cassia recenter extracta, syrupo diacni-
cu, &c. usurpavit; postea usus fuit Apozemate
Foresti hoc modo aliquousque mutato.

℞. Cicer. rub.

Hord. mundat. ana un. ii.

Sem. viol. purpur.

Papav. alb.

Urtic.

Malv. an. un. s.

Ocul. cancr. contus. & in petia ligati dr. ℞.

Bacc. janip. un. i.

Ficum ping. num. ix.

Sebesten num. vii.

Fruet. alkekeng. num. iv.

Glyzirrhyse. ras. dra. vi.

Cog. in Lib. iii. aq. communis in colatur. Lib.
ii. dissolv.

Syr. papav. errat.

Quinque radic.

Diacnica ana un. is.

Spir. sal. armon. sc. ii.

M.

Hujus bis, terve de die assumfit haustulum, in-
stillatis prius gutt. ii. balsami sulphuris juniperini,
cujus beneficio varios excrevit exiguos calculos;

Cum verò maximo dolore affligeretur, sequen-
tem usurpavit emulsionem optimo cum successu.

℞. Hord. mundat. ad crepatur. coct. un. ii.

Amygd. dulc. mund.

Sem. viol. purpur. an. un. s.

Papav. alb. dr. vi.

Cum

Dolor Colicus tam ex præcedenti, quàm hoc ex capite curari potest (r), ideoque il-
lum

Cum seq. aq. hordei F. Emulsio ad un. xx.
addend.

Syr. diacod.

Papav. errat. ana dra. vi.

M.

Ultimò ipsi præscripsimus misturam sequentem

R. Aq. petrosel. un. ii.

Fœnic.

Theriac. simpl. ana un. i.

Acet. still. un. s.

Ocul. cancr. dra. i.

Ol. granor. junip. gutt. vi.

Spir. nitr. dulc. scr. i.

Laud. opiat. gr. ii.

Syr. quinqueradic. un. i.

M.

Multum bisceprofecit, sub indè adhuc arenulas, calculosque exiguos excrevit; ast non curatus, Etenim dolore iterum urgente, emulsione misturave dicta cum levamine utitur.

Nonnullas adhuc adderemus observationes, ni remedia in illis usurpata, & adhibita in annotationibus nostris circa hoc caput jam essent dicta;

Omnes commendamus spiritum salis armoniaci tanquam specificum cum vini rhenano, spirituve diuretico, &c. ad præservationem ut & curationem ipsam, universalibus nempe præmissis, (scilicet si friabilis) usurpatum.

r Differentias inter volvulum, & dolorem colicum, necnon nephriticum vide sis Cap. v. p. 191. & seq. & Cap. viii. p. 201. In dolore

lum nunc, aliàs hoc forsitan facturum, non describo; nam mihi nunc tempus frustra tenere videbor.

C A P. IX.

De Uteri suffocatione.

Uteri suffocatio (*a*), falso hoc nomine insignita, curatur anti-scorbuticis; legatur Caput superscriptum de Scorbuto, doctissimusque Highmorus, ut & caput brevi sequens de Mensium suppressione.

C A P.

colico, post clysterem emollientem, & carminativum optimo semper cum successu sequentem usurpavimus misturam; (sed nota: post unius alteriusve cochlearis hujus mistura usum plerumque dolorem augeri, postmodum verò sisti.)

Rx. Aq. menth.

Cort. citri ana un. *is.*

Vit. Matth. un. *i.*

Laud. opiat. gr. *iii.*

Spermat. ceti scrup. *s.*

Ol. cort. aurant.

Macis stil. ana gutt. *iii.*

Sp. nitri. dulc. gutt. *xv.*

Syr. fœnic. un. *i.*

M.

a A quibusdam suffocatio hypochondriaca appellatur, à loco primario affecto, quem non uterum, sed hypochondria esse putant.

Hujus affectus causam proximam statuunt status, halitus, & vapores aciditate, austeritate

pre-

præcipuè peccantes; Remotas, succum pancreaticum, (aliundeve) aciditate, & præcipuè austeritate; bilem acriorem, salivam verò visciditate, & copia simul, vel seorsim peccantes, tenuique in intestino vitiosè effervescentes, à qua effervescencia flatas halitusve, ratione pituitæ viscidiores elevantur, ratione verò succi pancreatici (aliundeve acidi) acidiores, & austriores excitantur. adde sex res nonnaturales remotas hæcque vietas causas præternaturales irritantes.

Hunc affectum ab utero tanquam à causa remotiori sæpè dependere, est in confesso; dum scilicet sanguis menstruus in sinuosis uteri anfractibus stagnans, corruptus, massaque sanguinea communicatus ceteros humores inficiat.

Differentiæ. Distinguitur à syncope, quod pulsus aliquis ut plurimum adhuc sentiatur, sudor frigidus non erumpat, nec facies tam pallida, sed potius tumida, magisque rubicunda fit, neque odoratis juvantur; ab apoplexia, quòd sentiant, si pungantur; ab epilepsia, quòd primò invasionis tempore motus convulsivi perpetuo non sint conjuncti, & post paroxysmum plerumque actuum recordentur, nulla circa os spuma reperitur, in epilepsia ferè semper (vide Lib. 1. Cap. 1. §. v. p. 4.) à Letargo, febre.

Signa Diagnostica: in hypochondriis dolor lancinans, murmura, ventris distentiones, nausea, vomitus, genarum rubor, interdum verò earundem observatur pallor, pulsus quandoque minor, jam inæqualis, ructus adsunt acidi, austeri, subinde quoque amari: faucium cum strangulationis, suffocationisque metu constrictio; adest respiratio difficilior, in quibusdam ad sensum abolita observa-

ta; fuit alvo astricta, doloreque capitis lanciante distendente, vertigine, oculorumque caligine, cardialgia, alimentorum appetitu diminuto, prostrato, depravatoque subinde laborant.

Prognostica: rarè hic affectus lethalis existit, sed ut plurimum chronicus est, difficilisque aliquando curationis; attamen gravioribus supervenientibus symptomatibus agrotantes subinde de medio tollit; in senioribus non facile curatur; in juvenibus plerumque cessat, quando maritata sunt, aut parere incipiunt: In pregnantibus, & puerperis periculosum est malum. Hippocrates sect. 6. aphor. 37. mulieri, inquit, hysterica, sternutamentum superveniens, bonum, odor extinctæ candela facile in quibusdam hunc affectum excitat; item odor moschi, zibetha, cinnamomi, &c.

Indicationes Curativæ: halitus flatusque discutiendi, humores acidi, austeri alterandi; bilis acrior temperanda, saliva incidenda; copia solummodò peccans evacuanda, in primis per apophlegmatizantia.

Curatio. In Paroxysmo profunt frictiones, ligatura membrorum, punctiones dolorificæ, clammores, vellicationes, sternutamenta, clysteres, suppositoria, cucurbitula, illinitiones temporum, narium, suffitus graveolentium sale volatili plerumque abundantium, omniaque remedia agros excitantia: venasectionem non amo, (de hac inspicitur Rodericus à Castro de morbis mulierum) quidam ipsam maximè commendant, inter quos Philippus. Hoechsteterus in suis observationibus, qui varios curavit sola venasectione in pede:

Extra paroxysmum, conveniunt humores qualitate peccantes alterantia, corrigentia: altera-

tosque, ac correctos humores, tum quantitate simul peccantes educunt. profunt diaphoretica, diuretica,

Medicamenta antihysterica dicta à Cl. Authore Cap. xi. de suppressione mensium p. 231. 232. & seq. descripta, omniaque sale volatili prædita, conducunt.

Sequentem misturam optimo cum successu sapius usurpavimus.

Rx. Aq. antihysterie, nostr. un. ii.

(Ex fol. puleg.

Menth.

Rut. an. m. ii.

Flor. lavendul. p. ii.

Sem. levistic.

Bacc. laur. an. un. s.

Myrrh. dra. ii.

Nuc. moschat. dr. i.

Vini gallici pint. iii.

M. post brevem in calore infusionem destilentur per balneum Maria.)

Cortic. citri un. i.

Ther. simpl. dr. vi.

Spir. sal. armoniac. scrup. i.

Tinctur. castor. dr. i.

Ol. succ. in. gutt. iv.

Syr. artemis. dr. vi.

M.

Hujus mistura subindè assumat cochlear unum, alterumve, vel cochleatim in agrotantis os sensim fundatur.

Tempora, & nares inungi jubeo oleo succini, vel naribus spiritum salis armoniaci admoveri curo.

Subindè huic mistura laudani opiat (ex mente

Hip-

Hippocratis, qui succum papaveris hoc in casu praescribit Libr. 2. de morbis mulierum Text. l. xxxvii. 610.) granum unum, atque alterum addidi, nec infelici cum successu.

Pro diversitate symptomatum nonnunquam aliquantulum notavimus; ex. gr. si calorem universi corporis, genarumque ruborem observaremus, loco spiritui salis armoniaci, & olei succini, addi spir. nitr. dulc. (qui spiritus non tantum status discutiendi, ast quoque bilem acriorem temperandi vi praeditus est) dra. s.

Si verò corporis frigus, & faciei pallor: superiori mistura adhuc olei macis stillat. gut. iii. admisceri curavimus.

Si agra ante paroxysmum valde melancholica fuerit, alvoque astricta, faucium constrictione, &c. antea laboraverit, spiritum salis armoniaci ad dra. s. adaugeri jubeo.

Extra paroxysmum, ac post sufficientem humorum peccantium alterationem, diaphoretica, diuretica, purgantia ve praescribo, & quidem ut plurimum hydragoga specificis mista; sequentem quoque pulverem felici cum successu praescripsimus.

R. Refin. jalap.

Diagryd. anagr. iv.

Mercur. dulc. gr. iii.

Tartar. vitriolat.

Sal. armoniac. ana. gr. vi.

Ol. macis stillat. gutt. ii.

M. F. Pulvis.

Observationes non addo, quia in curatione eas omnes Lector Benevolus habet.

C A P. X.

De Hernia Uterina.

Herniam Uterinam methodo mihi usitata describere non possum, quia falsissimè ab antiquis est descripta, quod non lubens scribo: interim bono publico est consulendum. Hoc errore illos notare cogor, vel invitus, quod Herniam Uteri judicaverint, quæ hernia uteri nunquam fuit: hoc enim ferè nunquam, rarissimè certè accidit, quod ante hac in Chirurgia mea monui. Hernia vulgò vocata uterina, nihil aliud est, quam relaxatio anterioris Vulvæ tunicæ. Rugosa est hæc tunica non solum, ut penem amplectatur, & melius semen deferat ed uterum; sed etiam ut partus tempore, onere suo citius liberet infantem, quod apprimè notandum.

Facile ab initio curatur astringentibus, & Gangræna si metuatur, excindi potest sine vitæ periculo, metuve hæmorrhagiæ, En paucis totam ejus curam: (a)

Aliud hic notatu dignissimum est observandum; quod à Rusticis Belgicis, suis trimestribus totus uterus excindatur, facta apertione in latere sinistro, & ligatis venis, arteriisque eodem modo, ut solemus nos ca-

ni-

a Prolixior, est accuratissimam curationem, qui desiderat, legat observationes chirurgicas de affectibus mulieribus D. Henrici à Roonhuysen apud Amstelodamenses Chirurghi expertissimi.

nibus eximere lienem. Jucundum est videre, quod canes exempto splene statim currant, vulnus lambant, bibantque lac, vel quam illis preponimus aquam. Sex illorum hucusque dissectuimus, sed non nisi primus mortuus est, idque nostra imperitia; reliqui æque voraces sunt, curruntque, ac si liene non carerent. (b) Quod de suis supra dixi, plusquam semel vidi. Faciunt id rustici, ne concipiant, & sic obesoiores fiant. Sic felicibus aliisque bestiis eximantur testes.

C A P. XI.

De Mensium suppressione.

I. **M**ensium suppressio est fluxus menstruorum impeditus.

II. Pars affecta quidem uterus est, Ventriculus autem non solum in consensum trahitur, sed quantum ego observavi, primaria directus illarum origo.

III. Causa est humor crassus, viscidusque à ventriculo ad partes, vasaque teneriora delatus, & sic naturalem fluxum suppressens. Possunt & menstrua suppressi ab inani-

I 2

ni-

b Dissectuimus quoque subindè canes lienem eximendi gratia: notatu dignum observavimus in cane foemella liene jam destituta, atque curata nempe quod post annum circiter à dissectione catulire incipiens, cumque aliis canibus bis, terve congressa, nunquam conceperit, nec catulos produxerit: quare nonnulli lieni vim, sanguinem prolem generandi aptum; adscribere.

nitione, & defectu sanguinis; (a) sed & hic defectus provenit à viscido illo tenacique humore, Chylificationem, & sanguificationem depravante, suprimuntur itidem ab uteri clausura. (b)

IV. *Differentia*. Hæc provenit à vasorum angustis; illa ab humore crasso, tertia à sanguinis defectu; quarta ab uteri clausura. (c)

V. *Signa Diagnostica*. Sanguis inordinato motu vagatur per arterias, seseque sæpè exonerat per oculos, aures, nares, os. (d) *Nauseam*

a *Necnon ab excessu, ut plethora.*

b *Causæ procatharticæ hujus affectus ut plurimum sunt frigus aeris, aqua, pavimenti, &c. pedes malè afficiens, ac ad abdomen penetrans; validi animi marores, repentina expavescentia, &c. sceminis supervenientes, ac præcipuè instantibus, fluentibusve menses; item alimentorum, medicamentorum, aliorumve nimis astringentium, menseseve prohibentium usurpatione, &c.*

c *Plures differentia à causis circa paragrahum tertium dictis petuntur.*

Si suppressio ex graviditate proveniat, non adest dolor (teste Hippocrate, Lib. de natura pueri Tit. vi. p. 137.) femina parum in animi affectibus, excepta tristitia, mutantur; nativum corporis colorem retinent, symptomata indies redduntur ut plurimum mitiora; motum, situmque fetus tertio mense percipiunt; gravidis facies, aut nativa est, aut valdè collapsa; morbidis tumida plerumque, & decolor.

d *Aliquando per vesicam, sed faciliè cum sanguis*

seam patiuntur atque vomitum, & picam. Pallent, febricitant. Multæ laborant diarrhœa, quædam fluxu albo. Sæpè videntur suffocari, baculumque in gula, & œsophago se habere dicunt, putantque. Signum actis mammarum Hippocrati certum esse nego. Dolent renes (e); convelluntur.

VI. *Prognostica.* Mensium suppressio ab uterici clausura periculo vacat, modo indicetur, quod vidi scioque. Quæ ab humore viscido provenit, curatu difficillima est; ut & illa quæ provenit à sanguinis defectu, eandem enim agnoscit causam. Vasorum angustias non magni facio; sæpius enim aperiuntur per se, præcipue æstivo tempore (f).

I 3

VII.

guis in vesica grumescit, variaque inde mala symptomata exoriuntur.

e Capitis dolores continui, & quidem acerbissimi (teste C. Celso. Lib. 2. Cap. 7. p. 19. quibus, inquit, sceminis menstrua non proveniunt, necesse est capitis dolores acerbissimi sint,) iam pulsantes, iam verò gravativi adsunt; lumborum pulsationes, gravitas totius corporis, termina, inflationesque ventris, cibi fastidium, crebra vicissitudines caloris, & frigoris, respiratio ambelosa, urina ut plurimum pallida, cruda; subinde quoque flammea, observantur.

f A plethora facilis est curationis, non item ab uteri cicatrice post ulcera, vulnera, &c. multa ex mensium suppressione in melancholicam insaniam (ut his observavimus) prolabuntur; gravissimi aliquando ex mensium suppressione oriuntur affectus, ut cachexia, hydrops, cardialgia, syncope, cor-

VII. *Indicationes Curativa*. Humor crassus incidendus, & postea educendus per alvum; vomitum enim contra sententiam multorum non probo. Sanguificatio promovenda: viarum angustiae aperiendae, ut & Uteri clausura (g).

VIII. *Curatio*. Medicamenta menses moventia primum hic obtinent locum. Sequuntur purgantia (h), in pituitosis fortiora. Plethoricis Vena est secunda, sed non nisi in talis. Cingulo constringantur Hypochondria. Suffumigia foetida valde profunt, Ene-

e cordis palpitatio, mania, arthritis, (ut ex Hippocrate aphor. 29. sect. vi. patet) vertigo, epilepsia, apoplexia, &c.

Cous aphor. 33. sect. v. mulieri, inquit, deficientibus menstruis, sanguis e naribus profluens bono est idem testatur C. Celsus Lib. 2. Cap. 8. p. 69. inspicitur quoque Hippocrates de morbis mulierum, ut & Rodericus à Castro, & L. Riverius Lib. xv. Cap. 2. p. m. 181.

g Austerum quoque, ut & acidum alterandum, necnon sanguis ab acido quodammodo coagulatus dissolvendus: causa remota, si ad sint, tollenda; animi pathemata vitanda, &c.

h Juxta Hippocratem sect. v. aphor. 36. mulieri, inquit, menses decolores, nec eodem semper modo, & tempore produentes, purgationem indicant esse necessariam: profunt quoque sufficitus aromatum, secundum aphor. 28. sect. v. Suffitus aromatum muliebria educit:

Conveniunt blanda diaphoretica, specificis mista, ast non instantibus, praesentibusque mensibus.

Enemata (i) interdum. Coitus non multum ad curationem facere videtur, sunt enim qui inde pejus habent, Suaveolentia pudendis adhibenda, Cucurbitulae, & ligaturae cruribus.

Medicamenta Anti hysterica.

Radices Abgelicae, Bryoniae, Gentianae, Imperatoriae, Meu, petasitidis, Zedoariae, Galangae (l), Folia Sabinæ, Melissæ, Artemisiæ, Pulegii, menthæ, ruthæ, Majoranæ, Salviæ (m). Semina dauci, levistici, Baccæ lauri, Juniperi, Afa-fœtida, Castoreum, Myrrha, Succinum, Bitumen, Pix. Ungula alcis. Pennæ perdicum. Aqua hirundinum, Anhaltina, Minsichtii, Sennerti, Crollii. Tinctura castorei, baccarum Juniperi, croci, lunæ, antimonii, Campho-

i In primis calidiora injecta, diuque retenta, undè non tantum pituita solvitur, sed via quoque laxantur, vasa aperiuntur, & menstrua brevi aliquando subsequuntur. Externè quoque topica quedam, & fomenta calida applicata prosunt.

l Item radices aristoloch. rotund. curcum. enulcampan. rubia tinctorum, eryugii, quinque aperiens: necnon flores cheiri, hyperici, stæchados, spica, calendula.

m Ut & folia maricaria, calamith. montan-mercurialis, fraxinella, agrimonia, serpilli, organi, &c.

Convenit quoque macis, nux moschata, caryophylli, cinnamomum, item chalybs variaque indè parata medicamenta; chalybs enim non tantum efficaciter pituitam incidit, verùm etiam acidum maximè concentrat.

phora . Ol. (n) menthæ, succini, rutæ ,
Tartari fœtidum . Balsamus Sulphuris, Ute-
rinus Schroderi . Tragæa hysterica Querc.
Fæ-

n Item oleum destillatum sabina , omnium
enim fortissimè ciet menses , sed cavendum ne su-
spectis adhibeatur : necnon cinnamomi , angelica ,
caryophyllorum , &c.

Spiritus salis armoniaci , sal volatile urina , fu-
liginis , succini , cornu cervi , item sal fixum artem-
isia , ruta , tartari vitriolati , &c.

Maximè hic commendatur elixir ad menses D.
I. Michaelis Practici Lipsiensis felicissimi , ibidem-
que Professoris Publici .

Cujus hac est descriptio .

℞. herb. artemis. m. iiii.

Mercurial.

Salv.

Majoran.

Puleg.

Rorismar. ana M. i

Flor. Calendul.

Hyperic.

Salv.

Spic. ano. p, iiii.

Cheiri. m. i.

Rad. Levistic.

Aristoloch. rotund.

Rub. tinctor.

Angelic. ana un. is.

Bacc. Laur. un. ii.

Cass. Liga. ver. un. is.

Sem. Levistic.

Nasturt.

℞.

Fæculæ bryoniæ, Aronis. Trochisci de myrrha pro suffitu. Emplastrum de Galbano, matricale, &c. (o)

℞. Castorei unc. ℥

Sal. Armoniac.

Succini volat, an. drach. ii.

Spiritus Vini rectificat. unc. iii.

Vini Rhenani Falerni unc. vi.

Infundantur per noctem Colaturæ unc. ℥
℥. detur pro una dosi.

I 5

Vel

Eruc.

Meliss. an. dr. ii.

Croc. Optim. an. i℥.

Antophyll. un. i.

Incisa, & contusa irrorentur spiritu hermaphroditico ex minera martis & veneris, addantur

Splen. bovum num. vi. ii.

Extrahatur spiritu melissæ, & pulegii.

○ *Angelus Sala in anatomia essentiarum vegetabilium Sect. iv. Cap. 3. p. m. 29. miris modis commendat pessos ex elleboro nigro, quos hac ratione præscribit.*

℞. Ellebor. migr. scrup. i.

Excipiatur nodulo serico.

F. Pessus.

Subindè renovandus. Nota: non diu retineri debent, alias exulcerant.

Quidam sequenti modo præscribunt.

℞. pulv. fol. persicar. maculos.

Sabin.

Trochis. de myrrh.

Rad. elleb. nigr. ana scrup. i.

Cum seq. gum. tragacanth. in vico albo infus. muciluginis F. Pessaria duo.

Vel

℞. Sal. Artemisiæ.

Succin.

Tart. vitriolat. an. gr. iij.

Aloes lucidæ gr. xv.

Ol. menthæ g. i.

MS. F. Pil. num. v. deaurentur.

Pro unica dosi sæpius reiteranda.

Vel

℞. Gumm. Armoniac, cum aceto præparat. drach. f.

Castorei el.

Myrrhæ rubr. an. scrup. i.

Sal. Artemis.

Succin. an. scrup. f.

Tartar. vitr. gr. viii.

Extract. catholic. drach. i.

Trochiscor. allmandal. gr. xii.

Ol. menthæ gutt. vi.

MS. F. Pil. num. i. deaurentur (p).

Sumat ægra quotidie jejuniæ stomacho, tres, quatuorve. Si loco pilularum ægræ magis arrideat pulvis:

℞. Sal.

p Conveniunt quoque sequentes

℞. mass. pitul. scetid. dra. i.

Gumm. sagapem. acet. preparat.

Myrrh. optim.

Sal. volat. armoniac. an. dr. f.

Tartar. vitriol.

Croc. optim.

Castor. ana gr. xv.

Extract. red. gentian.

Sabin. ana scrup. f.

Elleb.

℞. Sal. Artemisiæ, fraxini.

Succini an. gr. xii.

Tart- vitriolati gr. vi.

M. S. pro una dosi.

Summa est efficaciam.

Vel

℞. Rad. Calamenthæ unc. i.

Fol. Sabinæ drach. x.

Menthæ P. i.

Senæ drach. vi.

Agarisi. trochiscat. drach. iii.

Turbith. elect. drach. v.

Oc. Cancr. crudor. contusor. unc. f.

Caryophyllor. drach. i.

Sem. dauci drach. ii.

Coq. & aq. hordei, in Colaturæ unc.
xxx.

Dissolve

Syr. diacnîn. unc. ii.

Salis Armoniac. drach. i.

MS.

Bibat singulis manè unc. vi.

Interim utatur suffumigiis ex Trochiscis
de Myrrha, pennis perdicum, &c. (q)

I 6

Vel

Elleb. nigr. scrup. i.

Ol. still. macis.

Menth. an. gutt. iv.

M. F. Pilul. num. ix. dearentur harum
dosis eadem.

¶ Quidam in casibus desperatis pro certissimo
remedio, universalibus nempe permissis, sequens
commendant, vide Hartmanni prax. Chymiatr.
Cap. 219. §. 19.

℞. Scor.

Vel

℞. Castorei drach. i.

Asæ - fœtid. drach. f.

Caphuræ scrup. i.

M. S. F. Nodulus.

Vina medicata ex ingredientibus supra scriptis in temperamento pituitoso optime hic audiunt.

IX. Observationes. Virgo viginti quinque annorum decē ultra menses suppressionem menstruum passa, pallida, nauseabunda, valde conquerebatur de dolore hypochondrii, ut plerumque omnes solent, sinistri. Supervenere illi ut aliis multis, convulsiones, quæ longe differunt ab illis, quæ proprie sic vocantur. Lipothymiam postmodum passa est. Purgavi illam ter hisce pilulis:

℞. Massæ pilul. Aleophangin,

Major. scrup. j.

Sal. Succini.

Armoniac. an. gr. iiii.

Resinæ Jalapæ gr. vi.

Ol. majoran. gr. i.

MS. F. Pil. num. vj. deaurentur.

Hisce assumptis brevi tempore curata est.

z Alia Virgo per multos annos laboraveret

℞. Scor. regul. antimon. un. iij.

Cog. in lixivis s. q. ex cineribus artemisia cum aliis herbis specificis preparati ad extracti rubedinem, Colat. ℞. un. vi. adde

Vini malvatici salvia, & sabina antea infus.
un. ii. M.

Silicibus ignitis cochlearia duo affundantur, fonsque ascendens dilatatis cruribus expiciatur.

et mensium suppressione, & febre hectica, quæ illam extinxit. Aperto cadavere reperimus in Mesenterio steatomata varia, à Lympha crassa oriunda, & in sinistro latere magnum velut saccum, repletum materia turbida, pituitosa, majori verò ex parte cruenta. (r)

CAP.

r Puella viginti circiter annorum, pituitosa, melancholica, ex morore in menstruum suppressionem cum suffocatione hypochondriaca incidit; nausea, appetitu jam prestrato, jam aucto, alvoque astricta, anxietate circa præcordia, necnon febrì erratica laborabat. Curata fuit sequentibus.

R. Rad. imperator.

Dictamn. alb. ana un. i.

Acori un. s.

Fol. artemis.

Puleg.

Calam. mont. ana m. s.

Sabin. m. i s.

Sem. dauc.

Seseleos ana un. s.

Bacc. junip. dra. v.

Cinnam. acut.

Cort. aurantior. ana dra. ii.

Concisa, & grosso modo contrusa insuantur Sacculo, & effundantur.

Vini gallic. pint. iii.

Bis de die assumpsit un. iii. instilatis gutt. vi. Spiritus salis armoniaci.

Post sufficientem alterationem semel purgationem sequentibus pilulis instituimus.

R. Mass. Pilul. fatid. mai. dra. s.

Sal. volat. armon. gr. vi.

Ol. macis still. gutt. ii.

M. F.

M. F. Pilul. num. vii.

Virgo viginti quinque anno nata, admodum pituitosa, post appetitum depravatum, omniumque crudorum assumptionem incidit primò in mensium fluxum imminutum, brevique post totalem suppressionem, cum gravitate totius corporis, ejusque lassitudine spontanea, capitisque dolore gravativo, respirandi difficultate, pedumque intumescencia afficientem; admodum pallida, febricitabat indies; qua sequentibus curata:

Primò fuit prescriptum vinum medicatum in precedente observatione notatum; deindè sequens incidens, aperiens, purgans:

℞. Rad. aristoloch. rotund.

Galang.

Rub. tinctor.

Bryon. ana dr. iii.

Ellebor. nigr. an. i.

Ialap. an. s.

Fol. puleg.

Sabin.

Calam. mont. ana m. i.

Bacc. laur.

Junip. an. un. s.

Sem. levistic.

Fœnic.

Cinnam. acut. ana dra. ii.

Thochisc. alband. dr. i.

Caryophyll. dra. s.

Tartar. crud. dra. i.

Concisa, & contusa insuantur sacculo, & affundantur.

Vinigallic. pint. iiii.

Post infusionem in loco tepido alternis matutinis

un.

an. iiii. cum spiritus salis armoni. gutt. vi. usurpavit.
 Subindè quoque purgatio fuit instituta pilulis
 sequentibus.

Rx. Aloes lucid. un. s.

Myrrh. rubr.

Gum. sagapen. aceto squillit. dissol. ana
 dra. i s.

Sal. armoniac.

Extract. ellebor. nigr.

Rad. gentian. ana scr. i.

Croci optim.

Tartar. vitriolat. an. dra. s.

Ol. still. macis.

Cortic. citr. an. gutt. iii.

Cum elix. propriet. Paracelsii. q. s.

F. Massa Pilularis.

Dos. à scrup. i. ad scrup. ii.

Blandè purgant, mensesque simul movent.

C A P. XII.

De Partu Difficili.

I. **P**artus difficilis est interclusus fœtui exitus. (a)

II. Partes affectæ sunt uterus laxior astrictiorve, membranæ fœtus crassiores, Vagina angustior, os pubis. Ischion exsiccum, & idè minus cedens.

III. Cau.

a Alii definiunt, per exclusionem fœtus maturi summa cum molestia, vitæque, aut ipsius fœtus, aut matris, aut utriusque periculo conjunctam, vide sis apud Rodericum à Castro Lib. xv. de morbis mulierum Cap. vi. p. m. 457.

III. *Causa* variæ sunt. Sæpè evenit, quòd mulieres delicatule (b) sibi metuant à dolore, & tunc magis dolent, pariuntque serius. Angustia viarum multum causant difficultatis. Fœtus debilior (c) non adiuvat matrem. Lympha nutritia (nutritur enim infans, ex mea opinione, tam per os, quam per arterias umbilicales) paucior, partes fœtui transeundas, non satis reddit lubricas. Ex omnibus hisce causis deficiunt parturiendi conatus.

IV. *Differentias* vide ex præscriptis.

V. *Signa Diagnostica* ex obstetrice sunt quærenda (d).

VI. *Prognostica*. Viarum angustia sunt periculosissima, præsertim ubi fœtus solito major est, & humores habet latiores, Laxitas rugarum vaginæ hac ex parte multum nocet,

b Vel morbo, intempestivis conatibus, nimia sanguinis evacuatione, purgantibus præpostere usurpatis, potentioribusve assumptis, debilitata; partumque accelerare, tum imponentes, diffidilior oritur subindè fatus exitus.

c Ut & mortuus, difficilis redditur partus ob deficientem, vel non sufficientem uteri, diaphragmaris, & abdominis musculorum conatum, motumque.

d Accurateque descripta invenies apud Rodeticum à Castro Lib. iv. de morbis mulierum Cap. vi. p. m. 458. & Jasonem à Pratis de parturiente, & partu, Cap. 2. necnon Franciscum Ranchinum Tractat. de morbis ante, in & post partum, p. m. 126. & 127. ut & Nicolaum Fontanum Lib. iv. de morbis mulierum Cap. 2. p. m. 151.

cet, rugæ enim valdè inferviunt educendo foetui, ut & femini masculo attrahendo. Foetus supra os pubis situatus exitum invenire nequit. nisi reprimatur; antequam hoc factum sit, omnes conatus parturientis sunt inutiles, & anti-hystericae omnia noxia (e).

VII. *Indicationes Curativa*. Insufficientes parturientes conatus promovendi. Mater, & infans roborandus. Viarum angustia dilatanda. Situs infantis vitiosus corrigendus.

VIII. *Curatio*. Situs infantis vitiosus, si cubi obstetricis manu corrigi non potest, corrigatur manu Chirurgi, mortuusque foetus hamis extrehatur, prout in Chirurgia mea scripsi (f) Parturiendi conatus promoventur medi-

e Hippocrates varia habet prognostica sect. v. aphor. 35. mulieri, inquit, difficulter parturienti sternutatio superveniens, bonum. Idem C. Celsus testatur Lib. 2. Cap. 8. p. 69. & aphor. 55. ejusdem sectionis; Qua gestantes uterum febribus corripiuntur, & vehementer sine evidenti causa extenuantur, ea difficulter, & cum periculo pariunt, aut abortientes periclitantur.

Collecta vide sis apud Lazarum Riverium prax. medic. Lib. xv. Cap. 18. p. m. 296. Authoresque modo citatos.

f In partu nullo s. abelico quidam sectionem caesaream commendant, de qua accuratissimè scripsere Cl. Th. Fienus controversiarum chirurgicarum Tractat. viii. p. 66. & seqq. & Henricus à Roonhuysse observationum chirurgicarum de affectibus mulierum Lib. 1.

Lympha acrior, sed inprimis crassa (c).

IV. *Differentia*. Hic albus est, ille ruber; cætera non differunt nisi gradibus.

V. *Signa Diagnostica* tibi indicabit ægra (d).

VI. *Prognostica*. Fluxus albus, & cruentus ubi fuerit frequens vel continuus, multas necat; defectu enim nutrimenti incidunt in hecticam. Uterque valdè est molestus, & gravitatem impedit (e).

VII. In.

resis, à limpha acriore, vel sanguine nimio impetu erumpente, acrioreve, vel vi externa. Diapedesis, à nimia vasorum laxitate, eorumque exinde tunica nimis rarefacta, & sanguine tenuiore sensim eam transudante, ac penetrante.

Remotiores causæ, sex res non naturales dictæ existunt.

Hiscæ additur nimius veneris usus, sanguinem nimis rarefaciens, status (vide Hippocrat. Lib. de flatibus Tit. xv. p. 407.) abortus, secundina vi, ac subito extracta, ut & earum aliquando pericula relictæ, teste Hippocrate Lib. 2. de morbis mulierum.

c Stagnatione, & consequenter acrimonia anasandans.

d De copia sanguinis iudicaturus, respice, (nisi hic primus sit) fluxus antecedentes, utrum copiosius diutiusque quam antè prodierint; inprimis autem vires, ac tolerantiam considera.

e Qui sit per diapedesin, minus periculosus existit; per anastomosi verò majus infert periculum; ast qui per diæresin omnium est difficillimus:

In senescente muliere menstruorum nimius fluxus plerumque incurabilis, imò lethalis est; ut se-
pids

VII. *Indicationes Curativa* (f) Ventriculi præcipua habenda ratio. Humor crassus educendus, serosus, acriorque temperandus (g).

VIII. *Curatio*. Ventriculum nisi purgaveris, & liberaveris ab humore suo crasso, non curabis ægram. Venæsectio Symptomatum occurrit, & ideò sæpè prodest, sed nihil facit ad causam. Cucurbitulas mammis appositæ (h) noxias esse puto: magis mihi placent ligaturæ brachiorum, ubi symptomatibus urgentibus est revellendum. Enematibus non utor, nisi in alvo adstrictiore. Adstringentia ubique ferè præscribuntur, sed non potui observare illa prodesse, nisi corpore bene purgato, tuncque summè necessaria (i).

Medi-

piùs observavimus, diuturnam, copiosioreque menstruorum fluxionem sequitur aliquandò hydrops, cachexia, fluor albus, &c.

f Satis superque constant ex causis circa paragraphum tertium à nobis datis.

g Sanguis incrassandus, motus nimius cohibendus, &c.

h Ut suadet Hippocrates aphor. 50. sect. v. & 11. Febr. sect. vi. p. 710.

i In nimio fluxu à relictæ secundinarum particula, conveniunt secundinas expellentia astringentibus mista; auctis minutisque pro re nata, aut urgente, jam expellentibus, jam hæmorrhagiam cohibentibus.

*Medicamenta fluxum muliebrem, tam album,
quàm sanguineum sistentia.*

Radices plantaginis, Nymphææ, Ireos nostratis. Fol. menthæ, quercus, millefolii, cynoglossæ, Vermicularis. Flor. balauustiorum, rosarum rubrarum, Verbasci. Sem. agni casti majoris, coriandri, cannabis, papaveris albi, rutæ. Thus, Mastiche, Terebinthina, Succinum, Camphora. Guajacum; Cortices granatorum, quercus. Corn. Cervi, vel rasum, vel philosophicè præparatum. Ossa sæpiæ, Spodium, Acacia, Corallia, Margaritæ, Lapis hæmatites, Lachrymæ sanguinis Draconis, Unicornu fossile. Oli camphoræ. Terebinthinæ. Tinctura martis, Corallorum. Pilulæ mastichinæ. Rhœum in substantia. Stercus asininum (1).

℞. Resinæ Jalapæ, Agarici.

Extract. Rheian. gr. v.

Ol. menthæ gr. ii.

M. S. F. Pil. num. iiii. de aurentur.

Pro una dosi.

Vel

1 Forestus maximè commendat pulverem Præceptoris sui Helidai ex turture, &c.

Omibus palmam præripit usnea cranii humani internè, & externè usurpata:

Commendantur quoque species diamentis Mynsichtii, diaplantaginis, ut & pilula styptica ejusdem item sperniola Cralli, tinctura lapidis hæmatitis, essentia sulphuris vitrioli, mumia; laudanum opiatum omnibus fere indicationibus satisfaciens.

Vel

℞. Sal. Succini.

Sang. draconis an. scrup. f.

Diagryd. gr. vi.

MS. F. Pulvis pro una dosi.

Pulvis rhei ad drach. i. exhibitus bene agit.

℞. Cretæ albæ vulgaris scrup. i.

Mastiches elect. drach. i.

Succi acaciæ.

Lachrym. sang. dracon.

Mumiae, Rhei elect.

Coral. rubr. præparat.

Oc. Cancr. crudor. an. drach. f.

Terebinthinæ Venet. lotæ, sed nullatenus coctæ, q. f.

M. S. F. f. a. Pil. magnitudine pisi minoris, & aspergantur pulvere cinnamomi.

Sumat ægra singulis manè quinque (m).

Vel

℞. Lacrym. sang. drac.

Oc. cancr. præparat.

Cretæ alb. vulg. an. gr. viii.

Chalyb. præparat.

Lapid. prunell. an. gr. vj.

N. S. F. Pulvis (n) pro una dosi quotidie assumenda.

IX. Ob-

m Convenit mistura à nobis Lib. 3. Cap. 1. de pleuritide p. 67. præscripta, in primis camphora granis octo additis.

n Item sequens.

℞. Rad. tormentill.

Bistorta

-Sem-

216. De mensium nimio fluxu.

IX. *Observationes.* 1. Uxor Guilhelmi ab Ottinga ægerrimè per aliquot dies decubuerat nimio mensium fluxu, itaut macra, debilis, pallida, jam jam videretur velle mori. Dulcia paucissimæ ferunt hystericæ, optimè tamen habuit ab hoc medicamento, à quo fluxus statim cessans, pristinæ sanitati ægram se restituere si vit:

R̄. Man-

Sem. plantag. ana drachm. i.

Coral. rub. prepar.

Terr. sigillat. an. sc. ii.

Sacchar. saturn.

Campbor.

Flor. Balaustior. ana gr. vii.

M. F. Pulvis in octo doses dividendus, vinoque rubro styptico exhibendus.

In fluxu nimio ex particula secundina relicta, convenit sequens decoctum à Cl. D. Fr. de le Boe, Sylvio maximè commendatum, & felici cum successu usurpatum.

R̄. *Rad. bistort. dr. ii.*

Herb. majoran.

Puleg. ana m. i.

Cog. s. a. ex aq. & vini q. s. in colat. unc. xi. dissolv.

Syr. artemis. unc. i.

Aq. cinnam. unc. s.

M.

Bibat ægea bis de die ad unc. iii.

Inter oxterna commendamus sequens linimentum.

R̄. *Unguent. Comitiss.*

Ol. mastichin.

Myr-

℞. Mannæ Calabrin. unc. ii.

Crem. Tart. scrup. ii.

M. S. sumat in jusclo.

2. Uxor amicissimi cujusdam mihi mercatoris fluxus patiebatur album. Usus fueram medicamentis superscriptis, & sat bene se habebat. Sed tota erat Venerea, & comedeat omnia gustui ipsius grata. Ostrea scilicet, acetaria, &c. inde pejus habens, auxilium cujusdam circumforanei imploravit, qui illi, nescio quo medicamento, tantam excitavit salivationem, ut post multos dolores sit extincta (o).

K

De

Myrtillor. ana unc. i.

Sacch. saturn. dr. s.

Camphor. scrup. i.

M. F. Linimentum.

○ Lugduni Batavorum observavimus, duas infantes, unam septem annos natam, alteram duorum circiter annorum menstrua habuisse; sed Nota; quod natu minor post tertiam menstruorum fluxionem perierit; major verò natu, sexies jam habuerit menstrua, singulis mensibus accuratè redeuntia, & quod miratu dignum sana est, & manet: simile quoque exemplum vide sis apud G. Fabricium Hildanum Centur. II. observat. 60. p. m. 135.

Tribus in feminis nimio mensium fluxu laborantibus, universalibus premisis, usurpavimus misturam modo laudam Lib. 3. Cap. 1. p. 82. descriptam, ut & sequens electuarium.

℞. Conserv. rosar. antiq. unc. ii.

Cydonior. condit drachm. vi.

Diascord. Fraxastor. drachm. iii.

Spec.

De Affectibus externis in Chirurgia, & Anatomia mea Practica, satis largè me scripsisse puto.

Spec. aromatic. rosar.

Diarhod. abbat. ana dra. s.

Croc. martis astringent.

Confect. hyacint. ana dr. is.

Coral. rub. prepar. scrup. ii.

Syr. myrt. q. s.

M. F. Electuarium.

Dosis est quantitas castanea ter de die.

Si usnea cranti humani addatur potentiùs operaretur.

Subindè lac dulce cum cinnamomo, & cortice quercin. conctum, ovique vitellum in eo dissolutum usurparunt. Externè quoque prescripsimus cinimentum mox laudatum.

F I N I S.

IN-

INDEX²¹⁹

Rerum, & Verborum.

A

A B atra bile dysenteria lethalis. 152.
inanitione mensium suppressio: vide
mensium suppress.

Abstinencia potus prodest in hydrope. 141.
hoc modo hydropicus curatus, ibid.

Abscessus pancreatis vomitum excitat. 105.
115. stomachi vomitum quoque excitat.
105. 117.

Acetosæ mineralis spiritus. 178.
ejus descriptio. ibid.

Acetum melancholiæ pabulum. 4.
item omnia acida. ibid.

Acida, & austera acria nocent in epilepsia. 3.
item in omnibus affectibus melancholicis.
ibid. temperata in phthisi profunt. 77.
in febribus. 94. 95.

Acidi humores tormina excitant. 102.
non facilè educuntur. ibid.
quomodo alterantia. 7. 8. 12. 102.

Acidum concentrat chalybs. 200. argentia.
105. in pleuritide primario peccant. 58.

Acido-austerum in quartana peccat. 90.
suffocationi hypochondriacæ causa. 189.
alterandum in suppressione mensium. 204.
vera epilepsiæ causa. 2. nervos vellicat.
ibid. officit motus convulsivos, convulsio-
nesve. ibid.

corrigitur. 7. 8.

Acidior succus pangreaticus causa nimiae appetentiae. 99.

Acria temperanda in nimio mensium fluxu. 124. serosa tussim excitant. 72.

Acrimonia humorum in vomitu temperanda. 108. salia dysentera causa. 154.

Acrior bilis ilei causa. 166.

lymphæ dolorem nephriticum excitat. 175.

hydropis causa. 136.

Acriores humores peccant in scorbuto. 118.

119. quomodo fiant. ibid. alterentur. 123.

Acris lympa proxima epilepsiæ causa. 2.

Adstringentia in nimio fluxu mensium quando exhibenda. 214.

Admirandum exemplum in hydrope. 142.

Ætas juvenilis ad phthisin proclivis. 74.

Affectio hypochondriaca, malè vulgò dicta hysterica. 118.

A flatibus ileos. vid. ileos.

Aloetica in phthisi noxia. 76.

Alterans in lethargo. 30.

Alterantia, & narcotica in dolore nephritico. 179. ibid. in hydrope premittenda. 141.

Alterati humores in vomitu evacuandi. 108. 109.

Alvi fluxus in scorbuto. 122.

in phthisi malus. 75.

Alvus laxa servanda in nephritico dolore. 89. vomitu. 109.

Alvus adstricta. 15. 174. 191. 193.

in suffocatione hypochondriaca. 189.

in infantibus epilepsia laborantibus mala. 15. statim solvenda. ibid.

fluida

- fluida in hydropo lethalis. 140. 148.
A lumbricis nimia ciborum appetentia. 100.
lymphæ calculum distinguere difficile est.
175. nimio spiritus vini usu hydrops. 147.
148. nephritico dolore quomodo distingua-
tur. 176.
Amalgama saturni in scrophulis. 50.
Anasarca. 138. 149. 150.
ejus signa diagnostica. 138.
in infantibus facile curatur. 140.
in Anasarca respiratio semper difficilis. 139.
urinæ tenues, & albæ. 140.
Aneurisma. 54.
ejus pars affecta. ibid. causa. ibid. dif-
ferentiæ. 55. signa diagnostica. ibid.
prognostica ibid. indicationes curati-
væ, & curatio. 55. 56.
curandi veramethodus. 56.
in Aneurismate observationes. 55.
sectio, & excisio arteriæ. 55. 56.
Angina. 38. quomodo generetur. ibid. ejus
pars affecta. ibid. causæ. ibid. differentiæ.
39. signa diagnostica instantis anginæ.
ibid. præsentis. 40. indicationes curati-
væ. 41. curatio. ibid.
Angina vera curandi methodus. 41.
in Angina incidentia conveniunt. 41.
vomitoria, quidam laudant. 41.
repellentia cautè adhibenda. 42.
incautè usurpata epilepsiam, &c. exci-
tant. ibid. gargarismata. 43. 44. discu-
tientia. 44. incidentia. 47. maligna no-
cet venæsectio. 41. laryngotomia. 42.
observationes. 46. & seq.

- Angustiae viarum in partu difficili . vid. Partus difficilis .
- Animi deliquium post nimiam ciborum appetentiam . 100.
- pathemata in phthisi vitanda . 76.
- Anisatus sulphuris balsamus, videatur .
balsamus sulphuris anisatus .
- Antiepileptica medicamenta . 5. 6. 7. 8. specifica . 14.
- apoplectica medicamenta . 19. 20.
- Antidysenterica medicamenta . 154. & seq.
- hysterica medicamenta . 199. & seq.
- conveniunt in partu difficili . 209.
- nephritica medicamenta . 184. & seq.
- pleuritica . 61. & seq.
- scorbutica medicamenta, 124. seq.
- coctionem non sustinent . 127.
- scorbuticae pilulae *Timai* 125.
- earum descriptio . ibid.
- phthifica medicamenta . 76. & seq.
- Apertio arteriarum splenicarum . 162.
- aneurismatis, lethalis . 55.
- vasorum sanguineorum, & lymphaticorum . vid. fluxus menstruorum nimius .
- Apoplexia . 15. ejus pars affecta . ibid. differentiae . ibid. causa . ibid. signa diagnostica . 16. prognostica . ibid. indicationes curativae . 17. curatio . 17. 18. quomodo distinguatur à caro . 16. lethargo . ibid. suffocatione hypoch. ibid. & seq. syncope . ibid. oritur a lapsu ex sublimi . 15. concussione . ibid. colapho . ibid. ex mœrore, & animi consternatione subita . ibid. sanguine extravasato, &c. ibid.

- solvitur motu critico in paralyfin. 17.
 in Apoplexia vitam explorandi modus. 17.
 18. linimentum. 18. purgantia, clyste-
 res, suppositoria in majori dosi exhibenda.
 ibid. 21. clyster conveniens. ibid. præ-
 parantia. 20. purgantia. 21. vinum me-
 dicatum. 25. observationes. 22. & seq.
 spiritus anisi, & serpilli linguæ tremo-
 rem tollunt. 25. narcotica nocent. 19.
 vomitoria laudantur ex croco metall. 19.
 in primis si statim à cibo apoplectici facti
 fuere. ibid.
 Apophlegmatizantia profunt. 19. ex radice
 imperatoriæ. 24. spiritus tartari volati-
 lis fætidus. 20. diaphoreticum in pera-
 cutis s. mixtura simplex. ibid. ejus descri-
 ptio. ibid.
 Apozema in pleuritide. 64. paralyfi. 28.
 phthisi. 81. quartana. 97. scorbuto. 133.
 134. anasarca. 149. vulnerarium in dy-
 senteria. 160. ileo. 170. 171. dolore ne-
 phritico. 186. 187. mensium suppressio-
 ne. 198. & seq. partu difficili. 209. 210.
 Appetentia ciborum nimia. videatur nimia
 ciborum appetentia.
 Aqua antihysterica nostra. 192. benedicta
 Rulandi. prophylactica. 93. ejus descri-
 ptio. extractum. 93.
 Aquosum alvi profluvium in hydrope quando
 bonum. 140.
 Ardentes febres in scorbuto. 122.
 Armoniaci salis spiritus. vid. spit. salis armon.
 Aromata acria bilem augent. 100.
 Aromatum suffumigia menses educunt.
 202. 209.

- Arthritici doloris curatio. 35. 36.
 Arthritidis. 120. 121. vaga scorbutica. ibid.
 ejus curatio. 128.
 Ascitis. 137. 148. ejus signa diagnostica.
 138. curata. 148.
 A ferro copioso fluxus hepaticus. 163.
 Auram quandam frigidam epileptici ad cere-
 brum elevari sentiunt. 3.
 Aurium dolor ex acriori lymphâ. 33. ejus
 curatio. ibid.
 Austerum in scrophulis. 50. causa canceri.
 ibid. soffocationis hypochondriacæ. 189.

B

- B** Balsamica tinctura in scorbuto. 128.
 Balsamus sulphuris. 52. 53. 77. 116. 157.
 183. in phthisi an conveniat. 77. dysente-
 ria. 160. convenit in scrophulis. 51. dolo-
 re nepritico. 180. mensium suppressione.
 200. tinctura ex eo extracta. 77. anisatus.
 67. 77. 162. 180. 186. ex nimio ejus usu ph-
 thisis producitur. 77. convenit in vomitu
 purulento. 117. in dysenteria, dolore ne-
 phritico. 180. 186. juniperinus. 187. con-
 venit in dolore nephritico ibid. peruvia-
 nus. 110. 113. 117. 163. convenit in vom-
 itu. 110. 113. 126. in dysenteria. 162. in
 vomitu conveniens. 117. dysenteria con-
 veniens. 162.
 Biliosus. catarrhus, ejusque curatio. 37.
 Bilis acrior ilei causa. 166.
 Blanda diaphoretica in mensium suppressione.
 198. febribus conveniunt. 91. acida in feri-
 bu s. 90.

Bolus in vomitu . 111. 113.

Bulimos . 100. 101. bulimos laborantes quando obesi fiant. ibid. macilenti. ibid.

C

C Ancri causa . 49. asterum . ibid.

C Cancro laborantes, melancholici sunt. ibid. in Cancro emplastrum . 50. unguentum . ibid.

Calculi in stomacho vomitum excitant . 106. generatio . 175.

Calculus renum, vomitum sæpè excitat. 176. 186.

Calculum à lymphâ distinguere difficile est . 175. spiritus nitri solvit. 180.

Canes liene destitutæ non concipiunt. 195.

Capitis dolores varii . 86. 120. 197. scorbutici, 120. horum curatio. 122.

Capiti vulnus inflictum vomitum excitat. 104

Carbones sub artemisia reperti sunt radices ipsius sub artemisia 5. conveniunt in epilepsia . ibid. multo sale volatile constant. ibid. superstitiosum est, ut pridie D. Johannis Baptistæ evellantur. ibid.

Carnosus panniculus ex inflammatione genarum neglecta. 35. ejus curatio. ibid.

Cartilaginis ensiformis nimia laxitas vomitum excitat . 106. ejus curatio. 107.

Carus 25. distinguitur ab apoplexia . 15. 16. & sopor profundus scorbuticus. 119. curatio. 132.

Catalepsis. 26.

Cataplasmata egregia in hydrope . 147. in dolore

- lore pedum, &c. scorbutico. 134.
- Catarrhi acres vomitum excitant. 105. sistendi. 108. 109.
- Catarrhus est defluxio humorum acrium. 31, modus generationis. 32. ejus partes affectæ, ibid. causa ibid. differentia. ibid. signa diagnostica ibid. prognostica. ibid. indicationes curativæ, & curatio. 33. ex lymphâ crassiore, ejusque curatio. ibid. & seq. Biliosus, ejusque 37. ex acriori lymphâ, ejusque curatio. 33. 35.
- à Catarrhis falso-acribus oritur phthisis. 69. ad horum sublationem massa pilul. 79. 82.
- in Catarrhis fridis pituitosis viscidis decoctum ex ligno guajaco, &c. 29. acribus massa pilul. de cynoglossa. 34. 79. 82.
- Causa febrium intermittentium. 84. 85. continuarum. 84.
- Causa epilepsiæ, &c. vid. singulorum morborum descriptio.
- Causæ remotæ in epilepsia. 2. in pollice observatæ. 2.
- C. Celsi encomium, 74.
- Cerebrum, & nervi sunt primaria epilepsiæ pars affecta. 1.
- Chalybs in mensium suppressione. 200. incidit, acidum concentrat. ibid.
- Chinæ decoctum cum passulis, & glycyrrhiza in phthisi. 77.
- χρηστέως, 165. quare ita vocetur. ibid.
- Cibi fastidium in dysenteria malum. 153.
- Ciborum nimia appetentia. vid. nimia ciborum appetentia.
- Cinci flores conveniunt in ophthalmia ex lymphâ

- pha acriore . 35. in inguinum infantium
excoriatione . ibid. pupillarum excoriatio-
ne . ibid. fissuris . ibid. eorum præparatio .
ibid.
- Cinnabaris natus convenit in epilepsia . 8.
à *Cratone* magnes epilepsiæ vocatur . 8.
antimonii magis convenit . 8. 9.
- Circa novilunium , & plenilunium , &c. spe-
cifica antiepileptica exhibenda . 14.
- Circulatur lymphæ . 85.
- Clyster in apoplexia . 24. duplo fere acrior
esse debet . 18. 24. dolore nephritico . 179.
ventris scorbutico . 129. dysenteria . 160.
hydropse . 145. & seq.
- Cochleariæ spiritus in scorbutico maximè con-
venit . 134.
- Colicus dolor quomodo curandus . 188. à ne-
phritico distinguatur . 176. ejus curatio per
mixturam . 188.
- Colique graveleuse* . 176.
- Colocyntidis dysenteriam excitat . 152.
- Coma vigil . 26. somnolentum . ibid.
- Conatus insufficientes in partu difficili pro-
movendi . 209.
- Conchenilia tinctorum in urinæ suppressio-
ne . 185.
- Conditum in epilepsia conveniens . 9. 10. dy-
senteria . 157. hydropse . 149. nimia cibo-
rum appetentia . 103.
- Conserva , & saccharum rosarum in phthisi .
79. 83.
- Consumatæ phthiseos signa . 74. 75.
- Contagiosum observarunt scorbutum . 118.

Continuarum febrium causa . 84.

Contra anginam medicamenta interna . 42.
43. 44. externa . 44. 45. scrophulas me-
dicamenta . 41. 51. 52. 53. pleuritidem
medicamenta . 61. 62. & seqq. hydropem
medicamenta . 143. & seq.

Convulsio . 1. & contractio scorbutica . 119.
curatio . 132. in mensum suppressione . 198.
204.

Convulsionibus vexantur scorbutici . 121.

Convulsivi motus sæpius in epilepsia obser-
vantur . 1.

Cordis palpitatio scorbutica . 120. 122.
curatio . 132.

Cornachini pulvis in febribus . 91.

Cornu cervi gelatina . 155.

Cortex china china in quartana . 93.

Crassa lymphæ apoplexia causa . 15. urina in
dolore nephritico melior tenui . 177.

Cratonis pulvis antiepilepticus . 8.

Criticus vomitus non sistendus . 108. quomo-
do cognoscendus . 105.

Croci vis per destillationem elicitur . 184. 185.

Cruris stupor è calculo . 176. 177. 179. ejus
curatio . 178.

Cucurbitulæ nammis appositæ in nimio men-
sum fluxu noxiæ . 213.

Κυροποιεῖται . 110. laborantes macilenti evadunt .
109. subinde obesi. *ibid.*

Curatio febris quartanæ . 94. & seq. apople-
xiæ, &c. vid. singulorum morborum de-
scriptio . dysenteria quando varianda . 154
macularum, scorbuti . 128. ophtalmia . 34.
35. doloris arthritici . 35. ex scorbuto . 131
pleu-

pleuritidis, absque venæsectione. 66. phthiſeos frustra aggreditur catarrhis non sublatiſ. 70. 72. 75. 79. tuſſis in phthiſi. 70. in ſuffocatione hypochondriaca quando varianda. 19.

D

D Ecoctum ligni guajaci in phthiſi. 76. braſſicæ rubræ in phthiſi. ibid. chinæ cum paſſulis, & glycyrrhiza. 77. cido-
niorum in fluxu hepaticò. 163. in hydro-
pe. 149. paralyſi 28. quartana. 96. 97.
ulceribus ſcorbuticis. 121.

Delicatulæ mulieres à dolore ſibi metuentes difficilius pariunt. 118.

Diæta ſit exacta in dolore nephritico. 179. exactiſſima in ſcorbuto medicamentis præſtat. 122. ſine qua ſcorbutus ſit incurabilis. ibid.

Diaphoretica, & diuretica in ſuffocatione hypochondr. 192. ſcorbuto conveniunt. 123. hydrope. 141. 149. blanda in ſuppreſſione menſium quando conveniant. 198.

Diaphoreticum in peratutiſ. mixtura ſimplex. 20. ejus deſcriptio. 20. 21.

Diarrhæa, & lienteria in ſcorbuto. 122. difficulter curatur. ibid. ægros necat. 122.

Differentia inter pituitam putridam, & ipſum pus. 74. ſuppreſſionem menſium ex graviditate, & morbidam. 195. epilepſiæ, &c. vid. ſingulorum affectuum deſcriptio.

Diſcutientia in angina. 43. 44.

Diff-

- Difficilis partus . vid. partus difficilis.
- Diversarum epilepsiæ causarum signa . 2. 3
- Diuretica, & sudorifera in fluxu hepatico. 163.
- Doloris aurium ex acrlori lymphæ curatio 33.
arthritici curatio . 36.
- Dolores capitis varii . 86. 120. 191. 197. 206.
scorbutici . 120. horum curatio . 130. 131.
varii continui , & acerbissimi in mensium
suppressione . 197. hypochondrii sinistri in
mensium suppressione . 204. varii in scor-
buto . 120. 128. eorum curatio . 130. 131.
crurum , pedum , manuum , &c. scorbu-
tici . 121. vespertino , & nocturno tem-
pore ingravescentes . ibid. eorum cura-
tio . 127. 128.
- ventris scorbutici colicos æmulantes . 121.
superantes . 129. eorum curatio . ibid.
- hypochondriorum scorbutici incircumscri-
pti . 129. eorum curatio . 130.
- Dolor ilei sedandus . 169. sed nequaquam
narcoticis . ibid. nephriticus . 175.
pars affecta . ibid. ejus causa , ibid. diffe-
rentia . ibid. signa diagnostica . ibid.
& seq. prognostica . 177. indicationes
curativæ . 178. curatio , ibid. non cu-
ratur supra 43. annum . 178.
- colicus à nephritico quomodo distingatur .
176 ejus curatio . 188.
- in Dolore nephritico observationes . 186.
&c. quando ventriculus malè constitutus .
176 bene constitutus . ibid.
- urina cruenta . ibid. levat . ibid. gutta-
tim emittitur . ibid. supprimitur . ibid.
crassa melior tenui . 177. alvus fervetur
laxa .

- laxa . 178. dolor temperandus . ibid.
 quid producat . ibid.
 pulvis . ibid. purgantia nocent . ibid. laxantia profunt . ibid. Venæsectio an , & in quibus conveniat . 178. 179.
 alterantia , & narcotica . 179. clysteres . ibid. semen violæ purpureæ . 179. 185. 188. ejus emulsio . 179.
 lignum nephriticum convenit . 180. santalum cæruleum vocatur . ibid. quare . ibid. ejus probatio . ibid. adulteratur . ibid. in dolore nephritico spiritus nitri . ibid. acetosæ mineralis . 187. ejus descriptio . ibid.
 baccarum juniperi . 183. antinephriticus *Authoris* . 184.
 tinctura lapidis nephritici . 180. ejus præparatio . ibid.
 laudanum urinarium anodynum D. I. *Michaelis* P. P. ibid.
 pulvis lithontripticus D. *Rolfinckii* P. P. 180. Liquor nephriticus . 181. 183.
 decoctum D. *Foresti* . 181. parum mutatum . 188. 189.
 regulus avis maximè commendatur . 183.
 balsamus sulphuris anisatus , 180. 186. juniperinus . 180. 187. pilulæ . 184. linimentum . ibid. mixtura . 187. &c. haustus . 186.
 Ductus salivales . 48.
 Dulcia acidis non temperata in phthisi nocent 76. paucissimæ ferunt hystericæ . 27. 216.
 Duorum annorum infans fluxu mensium laborans . 217.
 Dysenteria . 151. ejus partes affectæ . 152.

harum signa . 152. causæ . 152. differentia . ibid. signa diagnosticat 152. prognostica . ibid. indicationes curativæ . 153. curatio . 154.
 in Dysenteria observationes . 159. &c. quæ intestina afficiuntur . 152. tres gradus . ibid. excrementa cum sanguine pure accurate mixta, quid denotet. 152. cibi fastidium malum . ibid. ulcus profundum difficillimè curatur . 152. 153. in primis in intestinis tenuibus . ibid.
 qua dysenteria V. S. an conveniat . 153. post aurem res nigra apparens, lethalis . ibid. quæ mortem prænuntiant . ibid. tribus medicamentis utitur *Autor* . 154. medicamenta in parva quantitate exhibenda . ibid.
 quidnam agendum . ibid. curatio quando varianda . ibid. gelatina cornu cervi . 155. lumbrici terrestres maximè laudantur . ibid. lapis bezoar . ibid. & 156. syrupus panthalionum . 155. ejus descriptio . ibid.
 tabellæ convenientes . 156. mixtura . ibid. conditum . 156. 157. enema . 158. &c. narcotica omnia profunt . 156. purgantia . 158. linimentum . ibid. emplastrum . ibid. tenuia intestina sphacela . 159. erosa . ibid. perforata . ibid.
 rhabarbarum tostum . 160 cum nuce moschata . ibid. lac bubulum cum cinamomo, &c. ibid. 160. apozema vulnerarium ulcus intestini tenuis sanans . ibid. balsamus . 161.

Dysenteria continua est, vel intermittens.
152. epidemica maligna. ibid. ab atra bi-
le lethalis. 152. lienosis superveniens bo-
no est. ibid.

Dysenteriam excitant venena, 152.

Dysenteriae. causa acrimonia salina. ibid.

E

E Lectuarium in fluxu hepatico. 164. 165.
mensium nimio. 217.

Elixir uterinum D. I. *Michaelis* P. P. 200. pro-
prietatis *Paracelsi* nec amaricans, nec præ-
cipitans. 124.

E' μετεω. & μισία. 104:

Emplastrum in arthritico dolore. 36. artuum
doloribus ex dislocatione, & contusione.
&c. ibid. angina. 45. cancro anodynum
palliativum. 50. scropulis. 53. ancurisma-
te. 55. pleuritide. 65. vomitu. 108. 114.
tuberculis duris 133. hydrope. 147. dysen-
teria. 158. diasulphuris *Rulandi*. 50. 52.

Emprosthotos. 26.

Emulsio in urinæ suppressione. 179. 185. do-
lore nephritico. 179.

Emulsiones in febribus continuis profunt. 90.
vomitu quando conveniant, 113.

Enemata calidiora profunt in mensium sup-
pressione. 199. quid agant. ibid.

Encomium C. *Celsi*. 74.

Epilepsia. 1. ejus pars affecta. ibid. differen-
tiæ. 1. 2. causæ proximæ. 2. remota. 2. 3.
circa ventriculum, & hypochondria. 5.
signa diagnostica. 3. 4. prognostica. 4.

In-

Indicationes curativæ . 4. curatio in paroxysmo, ibid. extra paroxysmum . 45. quo anni tempore, & constitutione oriatur . 4.

Epileptici plerum; melancholici . 3. 4. meticulosi . 3. plerique sunt actorum ignari . 4. in Epilepsie frigida aura ad cerebrum elevatur . 3. intercipitur, aut retardatur ab iniecto vinculo . 2. 3.

usus narcoticorum utilis, & noxius . 4. quando conveniat. ibid. verò non ibid.

venæsectio an conveniat. ibid. ad conciliandum sanguinis motum instituitur . ibid. quando noceat . 4. 5.

ex sympathia ventriculi vomitoria profunt . 5. salis armoniaci flores, spiritus, &c. præstant . 7. spiritus salis . ibid. cinnabaris natus convenit . 8. à Cratone magnes epilepsiæ vocatur . ibid. antimonii præstat: ibid.

pulvis *D. Cratonis* . ibid. alius . 14.

purgantia . 9. 10. præparantia . 10. 11. 13. sapo hispanicus specificè prodest . 8. 12. observationes . 11. &c. medicamenta specifica quando exhibenda . 14. mixtura . 14. pilulæ . 9. 12. 13. pulvis . 10. 13. 14. vinum medicatum . 13. 14. infantum alvus adstricta solvenda . 15. mixtura . ibid.

Errantes febres ubi lateant . 85.

Erysipelas scorbuticum . 120. valdè periculosum est . 133. ejus curatio . ibid.

Exacta diæta In dolore nephritico . 179. scorbuto medicamentis præstat . 122. sine qua scorbutus sit incurabilis . ibid.

Excretio sanguinis ex pleuritide . 66. curatur
per

per mixturam adstringentem consolidan-
tem. 66. 67.

Excrementa cum sanguine, pureve accurate
mixta quid denotent. 152.

Ex mensium suppressione in melancholicam
insaniam prolabuntur. 197. gravissimi
oriuntur affectus. ibid.

Experimentum certissimum in suppressione
mensium. 203.

Exquisitæ tertianæ facile curantur, 88. se-
ptenis circuitibus judicantur. ibid.

Exsiccantia in hydrope conveniunt. 141.

Externa medicamenta contra anginam.
44. 45.

Extractum ex fecibus aquæ prophylacticæ. 93.
foliorum sennæ. 125. elaterii. 144. tor-
mentillæ. 158. radicum gentianæ. 94. fa-
binæ. ibid. ellebori nigri. ibid. rhei. 5.
126. 159. 215. catholicum. 21. 91. 111.
116. 126. angelicæ. 94.

Extremarum partium refrigeratio bulimon
quando sequitur. 101.

F

Fœminis scorbuticis menses deficiunt, aut
in fluorem album mutantur. 121.

Febris. 83. pars affecta. 84. ejus causa. ibid.
interna. ibid. externa. 85. differentia. 86.
signa diagnostica. ibid. prognostica. 87.
indicationes curativæ. 88. curatio. 89. 90.

Febrifuga medicamenta. 91.

Februm vera curandi methodus. 89. & seq.
continuarum causa. 84, intermittentium
causa. ibid.

Fe-

Febres errantes ubi lateant . 85.

Febris signum pathognomonicum . 86. hectica
in phtisi . 69. ejus signa . 73.

in Febre circa regionem lumbarem dolores .
87. rigor, horror, frigus. ibid. quarum
partium major habenda ratio . 88. fortiora
purgantia an conveniant . 89. sudorifera
noxia . 88. blanda contra . 91.

salia volatilia, & fixa conveniunt, 90. pur-
gans utrum die paroxysmi exhibendum 89.
affirmatur. ibid.

in Febribus continuis venæsectio quando con-
veniat . 89. instituenda . 90. tertianis V.S.
convenit . 90. quartanis V.S. nocet. ibid.
acido austerum corrigentia profunt . 91.
laudantur vomitoria . 89. spiritus salis ar-
moniaci . 96. 97.

universalibus specifica febrifaga admiscenda.
89. quæ salia optima . 91.

in Febribus acida blanda an, & in quibus con-
veniant . 90. incidentia, obstructionemque
solventia ibid.

quartanis succus matricariæ expressus . 91.
cortex china . china . 93. pulvis. ibid. 95.
97. purgantia . 93. 98. decoctum . 96. 97.
98. scorbutus subindè latet . 95. carum cu-
ratio . ibid. & seq.

pulvis D. Cornachini . 91. noster . 93. conti-
nuis pulvis . 91. 93. aqua prophylactica .
ibid. ejus descriptio . ibid. extractum . 93.
convenit in malignis, ardentibus, peste .
ibid.

haustus sudoriferus . 94. spiritus salis armo-
niaci specificè prodest . 90. 94. 96. 97. mix-
tura . ibid.

Febrifugum D. L. Riverii . 91.

Febres quartanæ in scorbuto . 122. malignæ ,
ardentes , duplices tertianæ in scorbuto .
ibid.

Flatus ilei causa . 166. suffocationis hypo-
chondriacæ causa . 189. tympanitem effi-
cientes . 138. non semper in abdominis ca-
vitate reperiuntur , ibid.

Flores hyperici in tremore manuum , alia-
rumque corporis partium specificè profunt.
6. 7. eorum tinctura in tremore . ibid. vo-
mitu purulento . 117. dysenteria . 162. fa-
lis armoniaci . 7. &c. cinei . vid. cinci
Flores .

Fluxus hepaticus . 162. nothus s. spiritus .
ibid. ob plethoram exoritur . 163. vasa san-
guinea rupta . ibid. in regionibus frigidis
rarò periculosus . ibid. à sero copioso pro-
ducitur . ibid. ejus curatio . ibid. est arte-
riarum splenicatum apertio . 162.

in Fluxu hepatico observatio . 163. 164. liquor
exiens , est instar loturæ carniū . 162. sine
dolore , & mordicatione excernitur . ibid.
sudorifera , & diuretica . 163. narcotica
adstringentibus mixta . ibid. decoctum cy-
doniorum . ibid. tabellæ . 165. electuarium .
ibid.

Fluxus mensium nimius . vid. nimius mensium
fluxus .

Fætus lymphæ an nutriatur . 208.

Follis fabrilis in ileo . 170. quando pro sit .
ibid. quid statim post agendum . ibid.

Fortiora purgantia in ileo ferunt fæces indu-
ratæ , 170. 174. nocent , 173.

Frigidam auram ad cerebrum elevari epileptici quandoque sentiunt. 3.

G

- G**Angræna affecta rugosa vulvæ tunica excindi potest sine vitæ periculo. 194.
- Gargarisma in gingivarum affectibus. 129. repellens in angina. 42. discutiens. 43. 44. incidens, 45. 46.
- Gelatina corno cervi in dysenteria. 155.
- Genarum inflammatio neglecta panniculi carnosæ causa. 34. 35. 52. 53. ejus curatio. ibid.
- Generatio calculi. 177.
- Generosum vinum, nimiam ciborum appetentiam curat. 100. 101.
- Gingivarum tumor. 120. 124. tinctura gummi laccæ maximè commendatur. ibid. 129. laxitas. 134. ejus curatio, ibid. erosio. 120.
- Glandularum vasorum lymphaticorum obstructio. 136. 137.
- Glandulis scatet œsophagus. 99.
- Globuli in ileo quando conveniant. 169. ex regulo antimonii. 171.
- Gradus tres in dysenteria. 152.
- Graviditatem impedit nimius mensium fluxus. 214.
- Gravissimi oriuntur affectus ex mensium suppressione. 188.
- Graviter olent sputum in phtisi, malum. 75.
- Guttatim in dolore nephritico omittitur urina. 176.

H

Hæreditarius scorbutus. 119. 121. totas familias inficit. *ibid.*

Hæustus in dolore nephritico. 186. paralyfi. 27. 28. sudoriferus in feribus. 94.

Hæctica febris in phthifi. 69. ejus signa. 73. 74.

Hepaticus fluxus. *vid.* Fluxus hepaticus.

Hernia intestinalis producit subindè feces induratas. 167. gangrænam &c. *ibid.* ilei aliquando causa. 168.

Hernia uterina. 194. falsè à Veteribus descripta. *ibid.* est relaxatio anterioris tunicæ vulvæ. *ibid.* ab initio curatur adstringentibus. *ibid.*

Hippocrates scorbutum descripsit sub titulo volvuli hæmatis, & morbi lienis. 121.

Horrenda spectacula vomitum subindè excitant. 106.

Humores acriores in scorbuto peccant. 119. quomodo fiant. 120.

Humorum peculiaris corruptio in scorbuto. 118. acrimonia temperanda in vomitu. 109. temperata evacuanda. *ibid.*

Humores acidi tormina excitant. 102 non facile educuntur. *ibid.* quomodo alterandi. 8. 13. 14. 102. scorbuti acres alterandi. 123. crassi incidendi. *ibid.*

Hydrops. 136. pars affecta. *ibid.* ejus causæ. *ibid.* differentiæ. 138. signa diagnostica. 138. 139. ascitis. *ibid.* tympanitis. *ibid.* anasarca. *ibid.* prognostica. 140.

indicationes curativæ. 141. curatio. 142.

à nimio oritur spiritus vini usu. 137.

147. 148. quomodo tum generetur.

ibid. sequitur febres non, vel malè curatas. 138.

Hydropici magis *Bacchanalia*, quàm *Cerealia* celebrant. ibid. 137.

Hydrops scorbuticus. 120. & seq. 132. in principio facile curatur. 140. non observata diæta facile redit. ibid. curatur plerumq; tribus medicamentis. 143.

in Hydrope tumor ventris in fæminis accuratè distinguendus. 139. pedum vesperi, & post corporis exercitationem augetur. ibid. difficilis respiratio. 139. 148. tussis mala. 140. omnem curationis spem tollit. ibid.

alvus fluida mortem denotat. ibid. aquosum alvi profluvium absque cruditate bonum. 140.

ulcera non facilè sanantur. 141. venesectio nocet. ibid. vomitus improbat. 141. obquam rationem. ibid. admodum ventriculum debilitat. ibid.

fudorifera profunt, & diuretica. ibid. 142. exsiccantia. ibid. potus abstinentia prodest. ibid. hoc modo hydropicus curatus. ibid.

alterantia præmittenda. ibid. per epicrasin evacuantia, bona. ibid. paracentesis. ibid. non instituenda in debilibus. ibid. ubi intestina læsa. ibid. flatus peccant. ibid. quid agendum ante paracentesin. ibid. an instituenda in umbilico. 143.

ad-

admirandum exemplum . ibid. tumor scro-
ticuratus . 148. purgans . 143. variæ
purgantium formulæ . 143. 144. cly-
ster . 146. & seq. sudoriferum . 145.
emplastrum . 147. lymphæ tenuis, ge-
latina, steatomatica . ibid. cataplasma-
ta egregia . ibid. vinum medicatum .
149. & seq. conditum . ibid. decoctum .
150. tabellæ . ibid.

Hypochondriaca affectio . 118.

Hypochondriorum dolores scorbutici incir-
cumscripti . 121. eorum curatio . 130.

I

I Lei principium, & origo . 165. valvula
coli . 166. Ileo . ibid. ejus partes affe-
ctæ . 165. causa . 166. differentia . ibid.
signa diagnostica . 167. inflammationis .
ibid. excrementorum induratorum . ibid.
motus intestinorum inversi . ibid. pro-
gnostica . 168. indicationes curativæ .
169. curatio . 170.

Latinis volvulus, misere mei, gr. χορδαίος .
165. summis cruciatibus, & vomitu
affligit . 168. à flatibus . 166. signa .
167. facilius curatur . 169. strangu-
ria . 167. lethalis . 168. in febre su-
perveniente si urina copiosa fluxerit .
ibid. hernia . ibid. ulcere, aliisque tu-
moribus duris . ibid. ab inflammatio-
ne . ibid.

à facibus induratis . ibid. facilius cura-
tur . ibid. pulvis . 172. 173. apozema .

L

ibid.

- ibid. potio . ibid. tum alvi adstrictio
 præcessit . 167. motu intestinorum in-
 verso . 166. singulorum signas 167. si
 ab inflammatione , dolor adest vehe-
 mentissimus . 169. convenit venæse-
 ctio . 170. mixtura . 172. 173.
 cum vomitu bilioso , & pituitoso in princi-
 pio , lethalis . 168. oritur ut plurimum
 autumnus . 169.
 in Ileco observationes . 174. intestina primò
 inflammatione afficiuntur , de in gan-
 græna , & sphacelo , signum . 166.
 lethalia medicamenta , & venena . ibid.
 dolor sedandus . 169. sed nequaquam
 narcoticis . ibid.
 venæsectio an conveniat . 170. globuli
 quando conveniant . 169. ex regulo an-
 timonii . 171.
 follicis fabrilis quando prosit . 170. quid sta-
 tim post agendum . ibid.
 in Ileco fæces induratæ fortiora ferunt pur-
 gantia . 170. purgantia fortiora no-
 cent . 173. 174. sectio , & apertio ab-
 dominis . 170. linimentum . ibid. cly-
 steres profunt . ibid. facculus . ibid.
 umbilicus zibetha prius inungendus .
 ibid. sanguis vespertilionis . 172. pilu-
 læ iliacæ Rhasis . 174.
 Imminentis phthiæ signa . 73. 74.
 In carpis manuum macredo primum observa-
 tur . 74.
 Incidentia gargarismata in angina . 46. 47.
 obstructionemque solventia , & acido
 austeram corrigentia in febribus . 90.
 In-

Incubus. 26. 32. ejus. curatio. ibid.
Indicationes curativæ. vid. singulorum morborum indicationes.

Inflammatio hepatis vomitum excitat. 104.

Intermittentium febrium causæ. 84.

Ischion exsiccum partum reddit difficilem. 208.

Juvenes ab epilepsia facilius curatur. 4.

Infans septem annorum sexies menstrua habuit. 217. manet sana. ibid. duorum annarum fluxu mensium laborat. ibid. post tertiam vicem periit. ibid.

L

L Ac an conveniat in phthisi. 78. 83. ne coaguletur in ventriculo. ibid. convenit in vomitu scorbutico. 107. phthisi. 78. 83. nimio mensium fluxu. 217. dysenteria. 160. in primis cum cinam, &c. costum. ibid. in scorbutico an conveniat. 125, affirmatur. ibid. quando assumendum. ibid. quomodo alterandum. 133.

convenit in atrophia scorbutica. ibid. temperat, & humectat. 125.

Lapis bezoar in dysenteria. 155. 156.

Laryngotomia in angina. 42.

Laxantia profunt in dolore nephritico, 178.

Laxitas gingivarum in scorbutico. 134. ejus curatio. ibid. rugarum vaginæ in partu nocet. 209.

Laudanum opiatum an conveniat in phthisi. 76. in nimio mensium fluxu. 215. sus-

focatione hypochondriaca . 188. urinarium anodynum D. I. Michaelis P. P. 180.

Lethargus distinguitur ab apoplexia . 16. & vertigo dicuntur apoplexiæ prodomi. ibid.

Lethargus . 26. 30. ejus curatio . 31. in Lethargo excitans . 30. alterans . ibid. purgans . ibid. errhinum . 31. magna puris , quantitas per nares , & fauces excreta . 31.

Leucophlegmatici . 137. quomodo fiant. ibid;

Lignum nephriticum convenit in nephritide . 180. vocatur fantalum ceruleum . ibid. quare . ibid. ejus probatio . ibid. adulteratur . ibid.

Lieni vis sanguinem generandi ad prolem aptum adscribitur . 195.

Lienteria , & diarrhæa in scorbuto . 122. difficulter curatur . ibid. ægros necat. ibid.

Linctus in phthisi . 79.

Linimentum in apoplexia . 18. paralyfi . 28. scorbutica . 132.

doloribus hypochondriorum scorbuticis . 130. capitis scorbuticis . ibid. ileo . 170. dolore nephritico . 184. dysenteria 158. pleuritide . 64. tabe infantum . 82. vomitu . 114.

Liquor in fluxu hepatico est instar loturæ carniū . 162. ophthalmia , & panniculo carnosō . 35. nephriticus . 181.

Lithontripticus pulvis D. Rolfinckii . P. P.
180.

Livor faucium in scorbuto lethalis . 123.

Lumbricorum terrestrium spiritus composi-
tus . 130. 132. sal volatile . ibid.

Lumbrici terrestres in dysenteria . 155.

Lympha acrior dolorem nephriticum quoque
excitat . 175. acris proxima epilepsiæ
causa . 2. circulatur . 85. serosa acrior
hydropis causa . 136. gelatina , con-
creta , steatomatica . 137.

M

M Acredo in phthisi in carpis manuum
primò observatur . 74.

Maculæ in scorbuto morientibus evenescunt .
123. à morte erumpunt . ibid. quod in
peste notandum . ibid. harum curatio .
129. 130. rubræ . purpureæ . livescen-
tes , nigræ . 120. in totas tibias ali-
quando diffunduntur . ibid. ulcera ma-
ligna subindè degenerant . 122. subin-
dè sensum aboleunt . ibid.

Magna puris quantitas in lethargo excreta
per nares , & fauces . 31.

Malignæ febres in scorbuto . 122.

Massa pilul. de cynoglossa in catarrhis acri-
bus . 34. 79. 82.

Medicamenta antiapoplectia . 19. 20. epile-
ptica . 5. 6. 7. 8. specifica quando ex-
hibenda . 14. antidysenterica . 154.
& seq. in parva quantitate exhibenda .
154.

hysterica . 199. & seq. nepritica . 179.
 & seq. phthifica . 76. & seq. scorbuti-
 ca . 124. 125. coctionem non sustinent .
 126. sine fermentatione præparanda .
 124. 125. contra anginam interna . 42.
 externa . 44.

externa (topica) in pleuritide . 64. con-
 tra hydropem . 143. scrophulas . 51.
 &c. pleuritidem : 61. & seqq. feбри-
 fuga . 90. & seq. fluxum muliebrem
 sistentia . 212. & seq. in nimia cibo-
 rum appetentia . 102. lethalia, & ve-
 nena ileum excitant . 166. stomachica .
 109. 110.

Melancholici epilepsia sæpe solent corripī,
 & vice versa . 3.

Menses deficiunt fæminis scorbuto laboran-
 tibus, aut in fluorem album degene-
 rant . 120.

Mensium fluxum habuerunt due infantes,
 una septem annos nata, altera duorum
 annorum . 228. fluxus nimius, vid. ni-
 mius, mensium fluxus. suppressio .
 199. pars affecta . ibid.

ejus causæ . ibid. procatarctica . ibid.
 differentia . ibid. & 196.

signa diagnostica . ibid. pæognostica . ibid.
 pæognostica . 197. indicationes curati-
 væ . ibid. & 198. curatio . ibid. &
 199.

oritur ab uteri clausura . 195. tum periculo
 vacat . 197.

humore crasso viscido . 195. tum curatur,
 difficillimè . 197.

- angustia vasorum. 195. 196. tum per se
subindè curatur. 197. medicamentis,
alimentisque nimis adstringentibus.
196.
uteri cicatrice. 197. difficilis tum cura-
tio. ibid.
animi merore, &c. 195. 197. in anitio-
ne. 195. tum difficulter curatur. 197.
excessu. 197. tum facilè curatur. 197.
suppressionis primaria origo ventricu-
lus. 195.
ex Mensium suppressione varii capitis do-
lores continui. & acerbissimi. 197.
205. melancholicam insaniam prola-
buntur. 197. gravissimi oriuntur affe-
ctus. ibid.
in Mensium suppressione observationes. 204.
& seq. sæpè videntur suffocari. 196.
baculum in gula se habere dicunt, pu-
tantque. ibid.
sanguis è naribus profluens bonum. 198.
vomitus improbatur. ibid. pessaria.
201. venæsectio an conveniat. 198.
quonam in loco instituenda. ibid.
menses moventia primarium locum obti-
nent. ibid. dolores hypochondrii sini-
stri. 195. purgantia necessaria. ibid.
convulsiones. ibid. austerum, & aci-
dum alterandum. 198.
inffumigia foetida prosunt. 199. aroma-
tum. ibid. 200. coitus ad curationem
quid faciat. 199. enemata calidiora
prosunt. ibid. quid agant. ibid.
blanda diaphoretica. 198. quando noxia.
L 4 ibid.

- ibid. chalybs . 200. pituitam incidit,
& acidum concentrat. ibid. oleum de-
stillatum fabinæ optimum. ibid. suspe-
ctis non adhibendum. ibid.
- balsamus sulphuris. ibid. elixir uterinum
D. I. Michaelis. ibid.
- pilulæ . 201. 202. 204. & sec. pulvis.
202. apozema . 203. 204. experimen-
tum . 203. vinum medicatum . 206.
simul purgans. ibid.
- Menstruus sanguis** sese subiudè exonerat per
nares, aures, &c. 196. vesicam. ibid.
facile tum grumescit. ibid.
- Miserere mei.** 165. 166.
- Mixtura adstringens consolidans in sanguinis**
excretionibus. 67. 68. alterans in vo-
mitu. 111. 115.
- in dolore nephritico.** 183. 188. colico .
188. 189. suffocatione hypochondriaca.
192. epilepsia. 13. 14. puerorum. 15.
apoplexia . 20. 23. 24. letargo. 30.
dysenteria . 156. 160. febribus. 96.
ileo . 170. 171. partu difficili . 209.
cujus beneficio multæ, curatæ. ibid.
- nimio mensium fluxu .** 216. principio
pleuritidis . 62. 63. 68. hujus admi-
randa vis. 65. simplex s. de tribus 20.
ejus descriptio. ibid.
- Mollenbroccius optimè descripsit arthriti-**
dem vagam scorbuticam . 120.
- Morborum hepatis, & lienis ex causa frigi-**
da curatio . 148.
- Motus convulsivi sæpius in epilepsia obser-**
vantur . 1.

Mulier erecta stans facilius subinde parit .
209.

N

Narcotica in apoplexia nocent . 19. ileo
an convenient . 169. omnia profunt in
dysenteria . 156. adstringentibus mixta ,
in fluxu hepatico . 164.

Narcoticorum usus in epilepsia utilis , & no-
xius . 4. quando conveniat . ibid.

Nausea . 104. ejus definitio . ibid.

Nephriticus dolor . vid. Dolor nephriticus .

Nimia ciborum appetentia . 99. aliquando
cum vomitu affligit . ibid. & vocatur
κυνωπεξία . 100. absque vomitu bulimos .
ibid. pars affetta . 99. ejus causa interna .
ibid. externa . ibid.

differentia . 100. signa diagnostica . ibid.

prognostica . 111. indicationes curativæ .

111. 102. curatio . ibid. à lumbricis su-
binde oritur . 100.

in Nimia ciborum appetentia purgantia no-
cent . 102. ratio . ibid. medicamenta . 103.
conditum . 104. pulvis . ibid. observatio-
nes . 103.

Nimia laxitas cartilaginis ensi formis , &c.
vomitus excitat . 108. hujus curatio . 107.

Nimius mensium fluxus . 211. ejus pars affe-
cta . ibid. causæ . ibid. immediatæ . ibid.
remotiores . 212.

differentiæ . ibid. signa diagnostica . ibid.

prognostica . ibid.

indicationes curativæ . 213. curatio . ibid.

- est apertio vasorum sanguineorum, & lymphaticorum p. n. 211.
 oritur, vel per anastomofin. 212. diæresin. ibid. diapedesin. ibid.
 ex violenta secundinæ extractione. 212. nimio veneris usu. ibid. flatu. ibid. abortu. ibid. particula secundinæ relicta. ibid. ejus curatio. 213. 214.
 Nimius mensium fluxus, ubi continuus multas necat. 212. 213. hæcticam, &c. producit. ibid.
 graviditatem impedit. ibid. in senescente muliere lethalis. ibid. in duabus infantibus, una septem annos nata, altera duorum annorum. 217.
 in Nimio mensium fluxu ventriculi præcipua habenda retio. 213. humor crassus educendus. ibid. acria temperanda. ibid. venæsectio an, & quando conveniat. ibid.
 cucurbitulæ mammis appositæ noxiæ. ibid. enemata quando conveniant. 214. adstringentia quando exhibenda. ibid. pilulæ purgantes. 21. pulvis. ibid. laudanum opiatum. ibid. usnea cranii humani omnibus palmam præripit. 215. electuarium 217. linimentum. ibid. mixtura. 67. 68. 216. lac dulce cum cinnamomo &c. coctum. ibid. observationes. 216. & seq.
 Nimius veneris usus sanguinem nimis rarefacit. 212.

O

Observationes. vid. Singulorum morbo-
rum descriptiones.

Odores graves, & fædi vomitum excitant
105. 106.

Oesophagus glandulis scatet. 99.

Oleum destillatum fabinæ in mensem sup-
pressionem. 200. suspectis non adhibendum.
ibid. menthæ specificum in affectibus sto-
machi. 110.

Omnia acidum austerumque alterantia in epi-
lepsia conveniunt. 7.

Ophthalmiæ curatio. 34. 35. 36.

Opisthotonos. 26.

Oris fætor in scorbuto. 134. eius curatio.
ibidem.

P

Pancreatis inflammatio vomitum, & sin-
gultum excitat. 104. 107. abscessus. 104

Pannicules carnosus ex genarum inflamma-
tione neglecta. 34. 52. eius curatio. ibid.

Paracentesis in empyemate. 71. quomodo in-
stituatur. ibid. in hydrope. 142. non insti-
tuenda in debilibus. ibid. ubi intestina læ-
sa. ibid. flatus peccant. ibid. quid. agen-
dum ante paracentesin. ibid. umbilico an
instituenda. ibid.

Paralysis. 26. eius curatio. 27. 28. 29. scor-
butica. 122. 123. a lymphæ circulatione
impedita. ibid. eius curatio. 131. linimen-

- tum hoc in casu conveniens . 130.
- in Paralyfi sudoriferum . 27. 28. limentum .
ibid. decoctum . ibid. purgans . 28. 29. vi-
num medicatum . 29. 30.
- Paraplegia post apoplexiam relicta . 26.
- Particula secundinæ relicta nimium mensium
fluxum excitat . 214. eius curatio . ibid.
- Partus difficilis . 207. eius partes affectæ . ibid.
causæ . 208. differentiæ . ibid. signa dia-
gnostica . 209. indicationes curativæ . ibid.
curatio . 209.
- in Partu difficili observationes . 210. angustia
viarum dilatandæ . 209. sunt periculofissi-
mæ . ibid. fætus debilior , vel mortuus non
adjuvat matrem . 208. roborandus . 209.
quando anthysterica noxia . ibid. conatus
inutiles . ibid.
- Conatus insufficientes promovendi . ibid. la-
xitas rugarum vaginæ nocet . ibid. sternu-
tatio bona . ibid. situs infantis vitiosus cor-
rigendus . 209. antihysterica conveniunt .
ibid. mixtura . ibid. apozema . ibid. pix na-
valis . 210. pulvis secundinæ . ibid. nullo 8.
abolito sectio cæsarea commendatur .
- Pathognomonicum pleuritidis signum . 59.
- Peccantium humorum in scorbuto major est
habenda ratio , quàm partium læsarum .
123.
- Peculiaris humorum corruptio in scorbuto .
118.
- Pedum tumor in in scorbuto quando augeatur .
138.
- Peripneumonia . & paraphrenitis . 68.
- Peritonæum ruptum ex dolore ventris scor-
butico . 129.

Pessaria mens provocantia . 200. 201.

Phthisis . 69. est ulcus pulmonum . ibid. pars affecta . ibid. eius causa . 70. 71. differentia . 72. 73. signa diagnostica . 73. 74. 75. prognostica . 74. 75. indicationes curativæ . 75. 76. curatio ibid.

à catarrhis falsioribus oritur . 70. quomodo generetur . 72. 73. oritur à tuberculo in pulmonibus genito , suppurato , atque disrupto . 70. 71. curatio frustra aggreditur catarrhis non sublatis . 70. 83. 75. 79. post gravedinem . 70. 74. contagiosa . 75.

Phthiseos consumatæ signa . 74. imminentis signa . 73. 74.

in Phthisi observationes . 81. 82. & seq. febris hectica 69. ejus signa . 73. 74.

tussis quomodo producat . 70. ejus curatio . 71. sputum 74. prunis vivis impositum fætet . ibid. in aqua tepidum injectum dissolvitur . ibid. graviter olens malum . ibid.

alvi influxus malus . 75. fortiora purgantia nocent . 76. aloetica mala . ibid. animi pathemata vitanda . 76. dulcia acidis non temperata nocent . ibid. decoctum ligni guajaci . ibid. laudanum opiatum an conveniat . ibid. decoctum brassicæ rubræ . ibid. 82. chinæ cum passulis , & glycyrrhiza . 77.

sulphurea , an & quando convenient . 77. syrupus denicotiana . ibid. quid notandum in ejus præparatione . 62.

lac an conveniat . 78. 83. ne coaguletur in ventriculo . ibid. conserva , & saccharum rosarum . 78. 82. trochisci . 78.

Q

Quando antihyfterica in partu difficili
noxia . 200. alterantia in vomitu
ufurpanda . 109. fcorbutus magis in-
teftat . 120.

Quartana febris . vid. febris quartana .

Quæ mala , quæ optima in vomitu . 109. fa-
lia in febribus optima . 90. 91.

Quidnam agendum in dyfenteria . 154.

Quomodo generetur in phthifis . 73. infi-
tuatur paracentefis . 71.

R

Regulus avis maximè commendatur in
dolore nephritico . 183.

Renum calculus , & inflammatio vomitum
excitant . 186. 175. 186. 198.

Repellentia in angina cautè adhibenda .
129. incautè ufurpata epilepfiam , &c.
excitant . ibid.

Respiratio difficilis fcorbutica . 122. ejus
curatio . 123. in hydrope . 139. 148.
149. fuffocatione hypochondriaca . 190.

Rigor in febribus . 113.

Rotulæ in phthifi . 83.

Rugofa vulvæ tunica quem habeat ufum .
194. 209. gangræna affecta excindi-
tur . 194.

S Abinae oleum stillatitium in mensium suppressione . 200. suspectis non adhibendum . ibid.

Saccharum, & Saccharata in scorbuto noxia . 147.

Sacculus in ileo . 170.

Salia in febribus conveniunt . 90.

Salis armoniaci flores, spiritus, &c. in epilepsia . 7.

Sal volatile lumbricorum terrestrium . 130.

Sanguis hirci . 62. quomodo colligatur . ibidem vesportilionis in ileo . 172. menstruus stagnans suffocationem hypoch. excitat . 190. subindè se exonerat per nares, aures, &c. 196. vesicam . ibid. facile tum grumescit . ibid. è naribus in suppressione mensium profluens, bonum . 198.

Sapo hispanicus in epilepsia . 8 . 12.

Scorbutus, 118. ejus pars affecta . ibid. causa . ibid. differentia . 119. signa diagnostica . ibid. & 120. prognostica . 121. indicationes curativæ . 123. curatio . ibid.

contagiosus . 118. degenerat in alios morbos 128. alios morbos sequitur . ibid. hisce Regionibus familias . 121. hæreditarius . 119. 121. totas familias inficit . ibid.

recens. inveteratus . 119. quando magis infestet . 121. cum hydrope, paralyfi, &c.

79. rotulæ. 83. linctus. 79. apozema
purgans. 79. 80. alterans. 81. 82.
massa Pilul. ad catarrhos. 79. 80. 82.
pulvis. 82.

Picrocholi *æm*. 105.

Pilulæ antiscorbuticæ *D. Timai*. 125. ea-
rum descriptio. ibid. iliacæ Rasis in
ileo. 174. in dolore nephritico. 184.
mensium suppressione. 201. 202. 203.
206. 207. purgantes in nimio mensium
fluxu. 215. 216.

Pitita putrida puris æmula. 74. a pure quo-
modo distinguenda. ibid.

Pleuritidis. 57. quomodo generetur. 50.
pars affecta. 57. ejus causa. 58. diffe-
rentiæ. ibid. signa diagnostica. 59.
prognostica. ibid. indicationes curati-
væ. 59. 60. curatio. ibid. absque ve-
næsectione curata. 66.

ex Pleuritide sanguinis excretio. 67.
mixtura adstringens consolidans. ibid.
in Pleuritide acidum primario peccat. 58.
observationes. 65. & sequ. venesectione
instituitur. 60. juxta Hippocratem.
66. improbatur. 60. vomitoria. 62.
syrupus nicotianæ. ibid. medicamenta
externa. 65. 66. linimentum. 56.
emplastra. ibid.

sanguis hirci 62. quomodo colligatur. ibi-
dem.

mixtura. ibid. 66.

apozema. 64. prognosticum notandum.
67.

Potus abstinentia in hydrope prodest. 145.
hoc

hoc modo hydropicus curatus. ibidem.

Prava pori cholidochi conformatio. 105.

Præludia, & instantis epilepsiæ signa. 3.

Præparantia in apoplexia. 20. 22. 23. 24.

25. epilepsia. 10. 11. 12. 13. 14. 15.

scorbuto. 127. 128. 132. 133. vomitu

tu à pituita crassa. 112. 113.

Principium, & origo ilei. 165.

Pulvis Cornachini in febribus. 91. alius 93.

94. in febre continua. 91. 92. quar-

tana. 93. 95. 97. antepilepticus Cra-

tonis. 9. alius. 14. in mensium sup-

pressionem. 202. nimio mensium fluxu.

215. 216. ileo. 172. 173. dolore ne-

phritico. 178. Lithontripticus D. Rol-

finchii. P. P. 180.

Purgans in febre utrum die paroxysmi exhi-

bendum. 89. affirmatur. ibid. hydro-

pe. 143. lethargo. 30. 31.

Purgantia, clysteres, suppositoria, in ma-

jori dosi in apoplexia adhibenda. 18.

22. 23. 24. 25. in apoplexia. 21. 22.

23. 25. eppilepsia. 9. 10. 11. 12. 13.

dolore nephritico nocent. 178. 179.

dysentetia. 154. 158. suffocatione hy-

pochondriaca quando convenient: 192.

193. vomitu. 111. 112. 115. 116. à

pituita crassa. 111. 112. 113. cum

laudano opiato. 111. necessaria in men-

sium suppressione. 204. 205. fortiora

in ileo nocent. 173. scorbuto noxia.

123. in scorbuto. 126. 127.

Q

Quando antihyfterica in partu difficili
noxia . 200. alterantia in vomitu
ufurpanda . 109. fcorbutus magis in-
teftat . 120.

Quartana febris . vid. febris quartana .

Quæ mala, quæ optima in vomitu . 109. fa-
lia in febribus optima . 90. 91.

Quidnam agendum in dysenteria . 154.

Quomodo generetur in phthifis . 73. infi-
tuatur paracentefis . 71.

R

Regulus avis maximè commendatur in
dolore nephritico . 183.

Renum calculus, & inflammatio vomitum
excitant . 186. 175. 186. 198.

Repellentia in angina cautè adhibenda .
129. incautè ufurpata epilepfiam, &c.
excitant . ibid.

Respiratio difficilis fcorbutica . 122. ejus
curatio . 123. in hydrope . 139. 148.
149. fuffocatione hypochondriaca . 190.

Rigor in febribus . 113.

Rotulæ in phthifi . 83.

Rugofa vulvæ tunica quem habeat ufum .
194. 209. gangræna affecta excindi-
tur . 194.

S Abinae oleum stillatitium in mensium
suppressione . 200. suspectis non adhi-
bendum . ibid.

Saccharum, & Saccharata in scorbuto noxia.
147.

Sacculus in ileo . 170.

Salia in febribus conveniunt . 90.

Salis armoniaci flores, spiritus, &c. in epi-
lepsia . 7.

Sal volatile lumbricorum terrestrium . 130.

Sanguis hirci . 62. quomodo colligatur . ibi-
dem vesportilionis in ileo . 172. men-
struus stagnans suffocationem hypoch.
excitat . 190. subindè se exonerat per
nares, aures, &c. 196. vesicam . ibid.
facile tum grumescit . ibid. è naribus
in suppressione mensium profluens, bo-
num . 198.

Sapo hispanicus in epilepsia . 8. 12.

Scorbutus, 118. ejus pars affecta . ibid. cau-
sa . ibid. differentia . 119. signa dia-
gnostica . ibid. & 120. prognostica .
121. indicationes curativæ . 123. cu-
ratio . ibid.

contagiosus . 118. degenerat in alios mor-
bos 128. alios morbos sequitur . ibid.

hisce Regionibus familias . 121. hæ-
reditarius . 119. 121. totas familias
inficit . ibid.

recens . inveteratus . 119. quando magis
infestet . 121. cum hydrope, paralyfi,
&c.

&c. 119. descriptus ab Hippocrate sub titulo volvuli hæmatitis, & morbi lineis. 121.

Scorbutici valdè sunt melancholici. ibid. febricitant. 120. tremunt. ibid. convulsionibus, & afficiuntur. ibid.

in Scorbuto observationes. 133. 134. humores acriores peccant. 209. quomodo fiant. ibid. serum è naribus effluens lintheamina erodit. ibid.

in Scorbuto dolores varii. 120. 129. 130. eorum curationes. ibid. febres malignæ, ardentes; duplices tertianæ, quartanæ. 122.

maculæ. 120. lividæ. ibid. earum curatio. 129. in totas tibias diffunduntur. 120. morientibus evanescunt. 123. à morte erumpunt, ibid. notandum in peste. ibid. nigræ. 120. in ulcera maligna degenerant. 122. sensum abolent. ibid.

tumor ad elephantiasin vergens. 120. feminis menses deficiunt, aut in fluorem album degenerant. ibid. exactissima diæta medicamentis præstat. 122. sine qua incurabilis evadit; ibid. lenteria, & diarrhæa. ibid. difficulter curatur. ibid. ægros necat. ibid.

omnibus alimentis, medicamentisque antiscorbutica admiscenda. 122. 123. 124. 126. 128. 129. & seqq. ulcera. 120. 122. eorum curatio, 133. per decoctum. ibid.

respiratio difficilis. 120. 122. ejus curatio.

tio . 129. paralyfi . 120. 122. à lim-
phæ circulatione impedita . ibid. ejus
curatio . 132.

tabes . 122. ejus curatio . 129. arthritis .
119. ejus curatio . 130. vaga . 120.
hanc optimè descripsit D. Mollenbroc-
chius . ibid. ejus curatio . 128.

gingivarum laxitas . 134. ejus curatio .
ibid. tumor , pruritus , putrefactio .
120. curatio . 129. per tincturam gum-
mi laccae . 124. 129.

dolores crurum , manuum , pedum , &c.
vespertino , & nocturno tempore ingra-
vescentes . 121. eorum curatio . 128.

ventris colicos æmulantes . 121. superan-
tes . 129. curatio . ibid. per clysterem .
ibid. hypochondriorum incircumscri-
pti . 121. eorum curatio . 130. capitis .
120. eorum curatio . 130. 131.

convulsio , & contractio . 121. curatio .
132. caros , & sopor profundas . 121.
curatio . 132. cordis palpitatio , lypo-
thyma , vomitus , sputatio nimia , alvi
fluxus , hydrops . &c. 119. 212. ho-
rum curatio . 132.

erysipelas . 121. ejus curatio . 133. tuber-
cula dura . 121. eorum curatio . 133.

peccantium humorum major est habenda
ratio , quàm partium læsarum . 123.

humores crassi incidendi . ibid. acres al-
terandi . ibid. purgantia fortiora no-
xia . ibid. venesectio nocet . ibid. li-
vor faucium signum lethale . ibid. fa-
lia volatilia in primis conveniunt . 123.

item

item sudorifera , & diuretica . ibid.
 elixir proprietatis Paracelsi . 124. medi-
 camenta sine fermentatione præparan-
 da . ibid. coactionem non sustinent .

127.

laccan conveniat . 125. affirmatur . ibid.

& 134. quando assumendum . 125. quo-
 modo alterandum . ibid. 134. tempe-
 rat , & humectat . 125. in atrophia .

134.

purgantia . 125. pilulæ antiscorbuticæ

D. Timei . ibidem earum descriptio .
 ibid.

præparantia . 127. saccharum , & saccha-

rata nocent . ibid. topica . 128. tin-

ctura balsamica . ibid. spiritus salis dul-

cis , armoniaci , cochleariæ . 134. oris

fætor , &c. 120. 134. ejus curatio .

ibid.

Σκροτου ρβθ . 121.

scrophulæ . 48. partes affectæ . ibid . ea-

rum causæ . ibid. differentiæ . 49. si-

gna diagnostica . ibid. prognostica . 50.

indicationes curativæ . ibid. curatio .

51. 52. 53.

in Scrophulis observationes . 51. austerum

peccat . 48. amalgama saturni . 50.

Sectio in ileo . 170.

Semen violæ purpureæ in dolore nephriti-

co . 179. 185. 186. 187. ejus emulsio

purgat , & calculum , urinæque ex-

pellit . 179.

Serosiora acria tussim excitant . 72.

Severinus Eugalenus describit . 120. scro-

buti

buti symptomata . ibid.

Signa imminentis apoplexiæ . 16.

Signum pathognomonicum pleuritidis . 59.

Singultus ab inflammatione hepatis . 98.

Sola respiratio eaque difficilis in apoplexia remanet . 16.

Spiritus acetosæ mineralis in dolore nephritico . 183. ejus descriptio . ibid.

Anisi , & serPELLI linguæ tremorem tollit .

25. antinephriticus Clar. Authoris .

184. scorbuticus . 135.

baccarum juniperi in dolore nephritico .

183. lumbricorum terrestrium compositus . 131. ejus descriptio . ibid. nitri

calculus solvit . 180. dulcis in peripneumonia , & paraphrenitide specificum remedium . 68.

Spiritus salis armoniaci acido austerum corrigi-

git . 7. reddit melancholicos hilariores . 8. pituitam , quàm maximè in-

cidit . ibid. convenit in apoplexia . 20.

epilepsia . 10. 13. 14. puerorum . 16.

paralyfi . 28. 30. lethargo . ibid. incu-

bo . 32. angina . 43. 46. 47. scrophu-

lis . 49. 50. 52. internè , & externè .

51.

pleuritide . 62. 67. febribus . 91. 94.

96. 97. cancro . 49. 51. scorbuto .

125. 128. 132. 134. maculis scorbuticis . 128. respiratione difficili . ibid.

convulsione , & contractione scorbutica . 132. erysipelate scorbutico . ibid.

dolore nephritico . 187. suffocatione

hypocondriaca . 192. 193. suppressione

men-

- mensium . 200. 205. 207. salis nitri .
 90. 61. 91.
 dulcis in apoplexia . 21. epilepsia . 7.
 phthisi . 77. febribus . 90. 91. quan-
 do conveniat . ibid. vomitu . 112. scor-
 buto . 125. 134. hydrope . 143. dolo-
 re nephritico . 180.
 tartari volatilis fætidus . 20. vini est oleo-
 fus . 137. salinus . ibid. obtundit fer-
 mentum . ibid.
 Steatomata in mesenterio reperta . 205. ex
 lymphæ crassa oriunda . ibid.
 Sternutatio in partu difficili bona . 209.
 Σιωμαχία . 121.
 Stupor cruris è calculo . 176. 179. ejus cu-
 ratio . ibid.
 Substantia renum consumpta . 188.
 Succus matricariæ expressus in quartana .
 90. pancreaticus acidior nimiae cibo-
 rum appetentiæ causa . 99.
 Sudorifera , & diuretica in hydrope . 141.
 145. fluxu hepatico . 163.
 Sudorifera fortiora in febribus noxia . 88.
 blanda contra . 91.
 Suffocatio hypochondriaca quomodo distin-
 guatur ab apoplexia . 16. quare ita vo-
 cetur . 189. ab utero quomodo depen-
 dat . 190.
 Suffocatio uteri 189. malè sic vocatur . ibid.
 dicitur suffocatio hypochondriaca . ibid.
 hujus causæ proximæ . ibid. remotæ .
 ibid. differentiæ . 190.
 distinguitur à syncope . ibid. apoplexia .
 ibid. epilepsia . ibid. lethargo . ibid.
 ejus

- ejus signa diagnostica. ibid. & 189. prognostica. ibid. indicationes curativæ. ibid. curatio in paroxysmo. ibid. extra paroxysmum. 192.
 facile excitatur. 191. est difficilis curationis. ibid. in junioribus quando cesset. ibid. prægnantibus, & puerperis malum. ibid.
 in Suffocatione hypochondriaca faucium cum strangulationis metu constrictio. 190.
 alvus adstricta. 191. dolores capitis varii. ibid. respiratio difficilior. 190.
 sternutatio bona. 191. venæsectio an conveniat. ibid. diaphoretica, & diuretica. 192.
 aqua anti hysterica. ibid. mixtura ibid. spiritus salis armoniaci. ibid. 193. natri quando conveniat. ibid. ejus vires. ibid.
 curatio quando varianda. ibid. purgantia quando convenient. ibid. laudanum opiatum. ibid. succum papaveris Hippocrates præscribit. ibid.
 si calor adsit quid agendum. ibid. frigus. ibid. melancholica antea fuerit fæmina. ibid.
 Suffumigia fætida in mensium suppressione profunt. 199. 203. aromatum. ibid.
 Sulphurea an convenient in phthisi. 77.
 Sulphuris balsamus. vid. balsamus sulphuris.
 Suppressio mensium. vid. mensium suppressio. urinæ. vid. urinæ suppressio.
 Symptomaticus vomitus statim sistendus. 109.
 Syncope quomodo distinguatur ab apoplexia. 16.

Syrupus de nicotiana in phthisi . 77. pleuritide . 61. Panthalionum in dysenteria . 155. ejus descriptio . ibid.

T

T Abes quomodo generetur . 70. 71. in tres species ab Autore dividitur . 72. 74. infantium . 82

in Tabes infantium syrupus diacnicu . 82. linimentum . 82. oleum tartari per deliquium . 82. rotulæ . 83.

Tabis variæ species sine pulmonum exulceratione . 73. ex gonorrhæa . ibid. nimio veneris usu . ibid. fluxione in medullam . ibid.

Tabellæ in anasarca . 150. dysenteria . 156. fluxu hepatico . 164. vomitu . 115. 116.

Tenax pituita rugis ventriculi adhærens vomitum aliquando excitant . 105.

Tenuia intestina sphacela . 159. erosa, & perforata . ibid.

Tertianæ febres exquisitæ faciliè currantur . 88. septenis circuitibus iudicantur . ibid.

Tetanos . 26.

Tinctura balsamica in scorbuto . 128. florum hyperic. specificè prædest in tremore . 6. vomitu purulento . 7. lapidis nephritici in nephritide . 180. ejus præparatio . ibid.

Topica in scorbuto . 128. 131. 132.

Tragæa antipleuritica . 63.

Tres grandus in dysenteria . 152.

Trochisci in phthisi . 78. 79.

Tubercula dura in scorbuto . 121. eorum curationis ratio . 133.

Tu-

- Tumor scroti in hydrope curatus. 148.
 Tussis in hydrope mala. 140. omnem tollit
 curationis spem. ibid. phthisi produca-
 tur. 71. 72. ejus curatio. 71.
 Tympanites. 138. ejus signa diagnostica.
 139. vocatur hydrops siccus. 139. à fla-
 tibus solummodò peccantibus rarò cau-
 satur. ibid. distinguenda à thoracis
 post vulnera distinctione. 139.

V

- V** Alvulæ in vasis lymphaticis. 85.
 Venæsectio in epilepsia prodest, & no-
 cet. 5. in paroxysmo aliquandò conve-
 nit. ibid. instituitur ad conciliandum
 sanguinis motum. ibid. extra paro-
 xysmum an noceat. ibid.
 apoplexia. 18. 26. angina. 41. vomitu ex
 inflammatione. 109. suppressione men-
 sium an & quandò conveniat. 198.
 scorbutum nocet. 123. nimio mensium flu-
 xu an & quomodo conveniat. 213.
 dysenteria, qua dysenteria non convenit.
 153. 154. ileo an conveniat. 170. suf-
 focatione hypocondriaca an conveniat.
 191. dolore nephritico. 178.
 Venæsectio hydropicis noxia. 141. nocet in
 scrophulis. 50. in pleuritide. 61. 67.
 epidemica, vel maligna an conveniat.
 61.
 Venena dysenteriam subindè excitant. 152.
 Venter primaria origo suppressionis
 mensium. 195. nimii mensium fluxus pars
 affecta. 211.

- Ventris dolores** scorbutici colicos æmulantes
121. superantes. 129. eorum curatio. ib.
- Vera curandi aneurisma methodus.** 54. 55.
- Vespertilionis sanguis** in ileo. 172.
- Vinum generosum** nimiam ciborum appeten-
tiam curat. 100. 101. medicatum in
apoplexia. 25. ascite. 147. anasarca.
149. vomitu. 116. epilepsia. 13. 14.
mensium suppressione. 204. simul pur-
gans. 206. paralyfi. 29.
- Vitam in apoplexia explorandi modus.** 17. 18.
- Volvulus.** 165.
- Vomica pulmonis laborantes** cutati. 74. 75.
- Vomitoria** damnantur in hydrope. 141. ob
quam rationem. ibid. admodum debi-
litant ventriculum. ibid. in apoplexia
laudantur ex croco metallorum facta.
19. imprimis si statim à cibo facti sunt
apoplectici. ibid.
- pleuritide.** 61. epilepsia ex sympathia ven-
triculi oriunda profunt. 5. specifica an-
tiepileptica tum abmiscenda. præcessis
nempe præparantibus. 5. angina. 42.
in febribus laudantur. 89. imprimis in
quartanis. ibid.
- Vomitus.** 104. 105. 107. 114. 121. 132.
pars affecta. 104. ejus causæ. ibid. ha-
rumque signa. 107.
- differentiæ.** 106. signa diagnostica. 90.
prognostica. 108. 109. indicationes
curativæ. ibid. curatio. ibid. & 109.
- symptomaticus** statim sistendus. 109. cri-
ticus contra ibid. idiopathicus quomodo
cognoscendus. 106. symptomaticus. ib.

criticus quomodo cognoscendus. 107.

Vomitum sæpè excitat inflammatio hepatis.

104. diaphragmatis. ibid. pancreatis.

ibid. tenax pituita rugis ventriculi ad-
hærens. 105. stomachi. ibid. 117. singul-

tus tum simul conjunctos. 109. renum

calculus. 175. 176. 188. inflammatio. 104.

Vomitum sæpè excitat vulnus capiti inflitum

ib. prava pori choledochi conformatio.

105. lumbrici. ibid. catarrhi. ibid. odo-

res graves foedique. ibid. horrenda spe-

ctacula, agitationes vehementes, &c.

ibid. calculus in stomacho. ibid. nimia

laxitas cartilaginis ensiformis. ibid.

huius curatio. 107. 108.

in Vomitu scorbutico quæ noceant. 107.

profint. ibid. lividorum excretio mor-

tem denotat. 109. quæ mala, quæ opti-

ma. ibid. acrimonia humorum tempe-

randa. ibid. catarrhi sistendi. ibid. al-

terati humores evacuandi; ibid. quan-

do alterantia usurpanda. ibid. alvus

laxanda. 109. venæsectio quando con-

veniat. ibid. noceat. ibid.

oleum menthæ specificum, 109. balsamus

peruvianus. 110. 113. 117. purgantia.

110. 111. cum laudano opiato. 111. si

ab inflammatione, & humorum acridi-

te. 112.

si ab excoriatione, vel inflammatione, &

singultu linctus. 113. pulvis. ibid.

emulsiones. ibid.

mixtura alterans. 111. 114. bolus. 113.

præparantia in pituita crassa. ibid.

- cruento mixtura . 68. 112. si adfit sanguis coagulatus . ibid. & purulento mixtura . 117. balsamus . ibid.
 emplastrum . 114. linimentum . 113. tabellæ . 115. 116. vinum medicatum . 116. observationes . 114. 115.
 Vulvæ rugosa tunica quem usum habeat . 194. gangræna affecta excinditur . 194.
 Ulcera in hydrope non facile sanantur . 141.
 Ulcus profundum in dysenteria difficillimè curatur . 152. 153. in primis intestinis tenuibus . 153. pulmonum . 69. in cadaveribus phthisi extinctis repertum . 71.
 Umbilicus in ileo zibetha inungitur . 170.
 Unguentum in tumoribus duris, scirrhis, cancris &c. 15. ejus descriptio . 49. 50.
 Urina cruenta in dolore nephritico . 176. levat 88. guttatim emittitur . ibid. supprimitur . ibid.
 crassa in nephritide melior tenui . ibid.
 in Urinæ suppressione testæ ovorum . 185. conchenilia tinctorum . ibid. emulsio . 179. 186.
 Usnea cranii humani in nimio mensium fluxu optima . 215. 217.
 Usus narcoticorum in epilepsia utilis est, & noxius . 4.
 Uterine hernia, vid. Hernia uterina.
 Uterus excinditur suis trimestribus . 195.

Z

Zibetha umbilicus in ileo inungitur . 170.

